



STORTINGET

# Stortingstidende

## Referat fra møter i Stortinget

Nr. 65 · 31. mars  
Sesjonen 2019–2020



**Møte tirsdag den 31. mars 2020 kl. 10.**  
**Votering ved møtets slutt.**

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 65):

1. Referat
2. Innstilling fra næringskomiteen om Samtykke til ratifikasjon av avtale for å hindre uregulert fiske i den internasjonale delen av Polhavet av 3. oktober 2018  
(Innst. 175 S (2019–2020), jf. Prop. 29 S (2019–2020))
3. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Samtykke til godkjenning av EØS-komiteéns beslutning nr. 152/2018 6. juli 2018 om innlemming i EØS-avtalen av direktiv (EU) nr. 2014/61  
(Innst. 196 S (2019–2020), jf. Prop. 35 LS (2019–2020))
4. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Lov om tilrettelegging for utbygging av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon (bredbåndsutbyggingsloven)  
(Innst. 195 L (2019–2020), jf. Prop. 35 LS (2019–2020))
5. Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i straffeprosessloven og politiregisterloven mv. (behandling av overskuddsinformasjon fra kommunikasjonskontroll mv.)  
(Innst. 210 L (2019–2020), jf. Prop. 4 L (2019–2020))
6. Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i tvisteloven (verdighensene)  
(Innst. 207 L (2019–2020), jf. Prop. 133 L (2018–2019))
7. Innstilling fra justiskomiteen om Samtykke til ratifikasjon av tilleggsprotokoll 20. februar 2008 om elektroniske fraktbrev (eCMR) til Genève-konvensjonen 19. mai 1956 om fraktavtaler ved internasjonal godsbeholdning på veg (CMR)  
(Innst. 214 S (2019–2020), jf. Prop. 11 LS (2019–2020))
8. Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i vegfraktloven mv. (elektroniske fraktbrev)  
(Innst. 213 L (2019–2020), jf. Prop. 11 LS (2019–2020))
9. Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Utenriksdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Samferdselsdepartementet

og Finansdepartementet, samt endringer i skatter, avgifter og toll 2020 (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

(Innst. 216 S (2019–2020), jf. Prop. 67 S (2019–2020))

10. Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i verdipapirhandelloven (forskriftshjemmel om tilbudsprisen ved pliktige brudd) og pakkereiseloven (forskriftshjemmel om forlengelse av frist for tilbakebetaling)

(Innst. 217 L (2019–2020), jf. Prop. 68 L (2019–2020))

**Presidenten:** Presidenten vil foreslå at publikumsgalleriet holdes stengt også under dette møtet av nødvendige smittevern hensyn. – Det anses vedtatt.

Presidenten vil også minne om at man ikke trenger å sette seg på sin egen plass, men sørger for å ha passende avstand – helst to meter – fra hverandre. Derfor anbefaler presidenten at man også bruker sofaene bak i rotunden og statsrådsplassene på første rad.

Representantene Hans Andreas *Limi*, Himanshu *Gulati*, Tor André *Johnsen*, Tore *Hagebakken*, Michael *Tetzschner*, Jan *Bøhler*, Une *Bastholm*, Mathilde *Tybring-Gjedde* og Svein Roald *Hansen*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Sosialistisk Venstreparti stortinggruppe om sykepermisjon for representanten Solfrid *Lerbrekk* i tiden fra og med 31. mars og inntil videre
- fra Fremskrittspartiets stortinggruppe om velferdspermisjon for representanten Morten *Stordalen* i tiden fra og med 31. mars til og med 3. april

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:  
For Rogaland: Eirik Faret *Sakariassen*  
For Vestfold: Ellen *Eriksen*

**Presidenten:** Ellen Eriksen er til stede og vil ta sete.

Statsråd Monica Mæland overbrakte 3 kgl. proposisjoner (se under Referat).

**Presidenten:** Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at det vil bli en pause i møtet etter debatten i sak nr. 8 til innstillingene i sakene nr. 9 og 10 er ferdigstilt. Møtet fortsetter om nødvendig utover kl. 16.

Sak nr. 1 [10:02:42]

*Referat*

1. (211) Statsministerens kontor melder at
  1. lov om endringer i skatteloven
  2. lov om endring i sosialtjenesteloven
  3. lov om endring i skattebetalingsloven
  4. lov om Statens obligasjonsfond
  5. lov om endringer i skattebetalingsloven
  6. lov om statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter
  7. lov om vern av forretningshemmeligheter (forretningshemmelighetsloven)
  8. lov om endringer i utlendingsloven (opplysninger om reisende)
  9. midlertidig lov om forskriftshjemmel for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid-19 mv. (koraloven)  
– er sanksjonert under 27. mars 2020
2. (212) Meddelelse fra statsministerens kontor, datert 24. mars 2020, om forskrifter fastsatt i medhold av smittevernloven § 7-12, jf. beredskapsloven § 3
3. (213) Meddelelse fra statsministerens kontor, datert 27. mars 2020, om forskrifter fastsatt i medhold av koronaloven § 2
4. (214) Meddelelse fra statsministerens kontor, datert 27. mars 2020, om forskrifter fastsatt i medhold av smittevernloven § 7-12, jf. beredskapsloven § 3
5. (215) Brev fra helse- og omsorgsministeren, datert 19. mars 2020 vedrørende intensivkapasiteten ved norske sykehus (jf. redegjørelse holdt i Stortinget 10. mars 2020)  
Enst.: Nr. 1–5 vedlegges protokollen.
6. (216) Tilbaketrekning av Prop. 48 L (2019–2020) Endringer i pakkereiseloven (angrerett og reisegaranti) (Meld. St. 18 (2019–2020))  
Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen.
7. (217) Endringer i statsbudsjettet 2020 under Utenriksdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Samferdselsdepartementet og Finansdepartementet, samt endringer i skatter, avgifter og toll 2020 (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet) (Prop. 67 S (2019–2020))
8. (218) Endringer i verdipapirhandelloven (forskriftshjemmel om tilbudsprisen ved pliktige brudd) og pakkereiseloven (forskriftshjemmel om forlengelse av frist for tilbakebetaling) (Prop. 68 L (2019–2020))  
Enst.: Nr. 7 og 8 sendes finanskomiteen.
9. (219) Lov om Eldreombudet (Prop. 64 L (2019–2020))  
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
10. (220) Melding for året 2019 fra Sivilombudsmannen (Dokument 4 (2019–2020))
11. (221) Melding for året 2019 fra Sivilombudsmannen om forebygging av tortur og annen grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff ved frihetsberøvelse (Dokument 4:1 (2019–2020))
12. (222) Statsrådsprotokollene for tidsrommet 1. juli til 31. desember 2019  
Enst.: Nr. 10–12 sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.
13. (223) Noen saker om jernbane (Meld. St. 17 (2019–2020))  
Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

Sak nr. 2 [10:03:29]

*Innstilling fra næringskomiteen om Samtykke til ratifikasjon av avtale for å hindre uregulert fiske i den internasjonale delen av Polhavet av 3. oktober 2018* (Innst. 175 S (2019–2020), jf. Prop. 29 S (2019–2020))

**Eirik Sivertsen (A) [10:03:57]:** I fjor lanserte Frankrike et nytt strategisk dokument om sitt forhold til Arktis. Der uttalte den franske forsvarsministeren: «The Arctic belongs to no one.» Hun beskriver Arktis som et nytt Midtøsten.

Den franske forsvarsministeren tar feil. Arktis er verken et terra nullius eller et nytt Midtøsten. I Arktis er det åtte suverene stater med sine rettigheter og forpliktelser. FNs konvensjon om havrett gjelder sammen med annet internasjonalt lovverk. Det er åtte stater som gjennom tiår har samarbeidet både bilateralt og multilateralt med en overordnet målsetting for øye: å bevare Arktis som en stabil og fredfull region. Metoden har vært å ta utgangspunkt i felles utfordringer og finne felles løsninger. Det har man lykket med. Nå er det stemmer som tar til orde for at vi må endre strategi og gjøre Arktis til en ny scene å spille ut globale sikkerhetspolitiske interesser på. Det mener jeg er feil vei å gå.

Den avtalen som ligger på bordet i dag, viser jo nettopp hva som er mulig å få til gjennom samarbeid og dialog. Det meste av Polhavet ligger under jurisdiksjonen til kyststatene Canada, Danmark på vegne av Grønland, Norge, Russland og USA. Essensen i avtalen er området sentralt i Polhavet utenfor noen stats 200-milssone. Dette internasjonale havområdet er på 2,8 millioner km<sup>2</sup>, et område som er større enn Middelhavet. Når Polhavet blir isfritt, kan fiske eventuelt bli mulig. Det kan

ifølge AMAP, Arctic Monitoring and Assessment Programme, skje allerede i første halvdel av 2030-årene. En stor nyvinning med den avtalen er nettopp at kyststatene og fjernfiskeaktører har etablert en regulering mange år før kommersielt fiske eventuelt blir aktuelt.

Da jeg i desember 2017 deltok som medlem av delegasjonen til WTOs ministermøte om fiskeri i Buenos Aires, ble det for meg en brutal erfaring av hvor vanskelig det er å oppnå enighet i internasjonale forhandlinger. En av de viktigste målsettingene med det møtet var å bli enige om at det skulle bli forbudt å subsidiere ulovlig fiske. Det klarte man ikke å bli enige om. Alt i det arktiske samarbeidet er ikke perfekt, men i lys av min erfaring fra WTO mener jeg likevel at denne avtalen viser styrken, mulighetene og innovasjonsevnen som finnes i dialogen og samarbeidet i nord. De arktiske statene tar initiativ, og de tar ansvar for sine nærområder.

I denne avtalen er et helt sentralt fundament kunnskap. Fortalen til avtalen viser til partenes ønske om å forebygge, hindre og eliminere et eventuelt framtidig ulovlig, urapportert og uregulert fiske, og at samarbeid om forvaltning og forskning kan være med på å sikre en langsiktig og bærekraftig forvaltning av viltlevende marine ressurser i Polhavet. Derfor slås det fast at partene skal samarbeide om forskning relatert til avtalens formål. Det skal etableres et felles forsknings- og overvåkingsprogram innen to år etter at avtalen har trådt i kraft. Hensikten med programmet skal være å øke forståelsen av marine økosystemer i avtalens virkeområde og fastslå om det finnes fiskebestander som kan høstes på bærekraftig vis. Partene skal ta i betraktning all relevant vitenskapelig og lokal kunnskap.

Jeg vil også benytte anledningen til å gratulere statsråden med hans nyvunne post og tillit. Det er veldig hyggelig å kunne gjøre det til en borger og innbygger fra samme by som meg selv, nemlig Bodø. Jeg gratulerer statsråd Ingebrigtsen med det. Men jeg har også et spørsmål som jeg vil utfordre statsråden til å kommentere i sitt innlegg. Dette instrumentet, et felles forskningsprogram, må på plass så fort som mulig, og jeg går ut fra at regjeringen vil ta et initiativ og være proaktiv til det. Jeg vil utfordre statsråden til å kommentere hvordan man har tenkt å gjennomføre dette, når man ser for seg at dette programmet kan være operativt og i virke, og på hvilken måte norske aktører skal bidra. Ellers gleder jeg meg over at vi i dag kommer til å ratifisere denne avtalen.

**Statsråd Odd Emil Ingebrigtsen [10:08:24]:** En bærekraftig forvaltning av ressursene i havet bidrar til å sikre robuste fiskebestander og verdiskaping langs hele kysten. Det er viktig at Norge har en aktiv rolle i internasjonalt havsamarbeid, både med å utvikle interna-

sjonale regelverk og i forbindelse med forvaltningen av fiskeriene og havmiljøet.

Havspørsmål har fått økt interesse i FNs generalforsamling, i globale organisasjoner og i opinionen. Arbeidet som pågår i internasjonale prosesser, som FNs årlige resolusjoner om hav- og fiskerispørsmål, påvirker også handlingsrommet for vår egen havressursforvaltning. Vi blir lyttet til i internasjonale fora fordi vi har funnet en god balanse i vår egen utnyttelse av de levende marine ressursene. Vi fremmer budskapet om bærekraftig bruk og viser i praksis at det er den beste måten å ivareta et levende, produktivt økosystem på.

Avtalen tar sikte på å hindre uregulert fiske og dermed sikre en bærekraftig forvaltning i det internasjonale havområdet i Polhavet. Våre kyst- og havområder grenser opp mot internasjonalt farvann i Polhavet. Dette området er nå dekket av is store deler av året. Det foregår ikke kommersielt fiske der nå. Ved en reduksjon i isdekket i tiårene framover kan fiske eventuelt bli mulig.

Den nye avtalen mot uregulert fiske i internasjonal del av Polhavet er viktig som et virkemiddel for å beskytte fiskebestandene i dette området dersom det i framtiden skulle bli muligheter for kommersielt fiske. Avtalen er et internasjonalt unikt føre-var-tiltak ved at den håndterer et problem før det oppstår. Partene forplikter seg til ikke å tillate egne fiskere å fiske før internasjonale forvaltningstiltak er på plass for det aktuelle området. Samtidig må all fiskeriforvaltning bygge på vitenskapelige råd og på forskning. Avtalen gjennomfører anerkjente prinsipper for forskning og forskningsfrihet som grunnpillarer for en bærekraftig havforvaltning.

Komiteen understreker at bærekraftig bestandsforvaltning er et grunnleggende prinsipp for forvaltning av våre fiskerier. Det er jeg selvsagt helt enig i. Vi er en av verdens fremste fiskerinasjoner, og vi har et ansvar for at havets fiskeriresurser forvaltes bærekraftig. Vi fisker på bestander vi deler med andre land, derfor må vi samarbeide, og denne avtalen illustrerer viktigheten av internasjonalt samarbeid. Avtalen gjennomfører grunnleggende internasjonale prinsipper for fiske på det åpne hav og er en naturlig videreføring av kyststatenes erklæringer fra tidligere.

Jeg er veldig glad for at komiteen er samlet i sin tilråding om at Stortinget samtykker til ratifikasjon av avtalen.

Spørsmålet fra representanten Sivertsen må jeg få lov til å komme tilbake til.

**Presidenten:** Flere har ikke bedt om ordet til sak nr.2.

Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil sakene nr. 3 og 4 bli behandlet under ett.

Sak nr. 3 [10:11:56]

*Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 152/2018 6. juli 2018 om innlemming i EØS-avtalen av direktiv (EU) nr. 2014/61 (Innst. 196 S (2019–2020), jf. Prop. 35 LS (2019–2020))*

Sak nr. 4 [10:12:15]

*Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Lov om tilrettelegging for utbygging av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon (bredbåndsutbyggingsloven) (Innst. 195 L (2019–2020), jf. Prop. 35 LS (2019–2020))*

**Helge Orten (H) [10:12:42]** (komiteens leder): Saksordføreren, Jon Gunnes, er dessverre ikke til stede i dag, derfor vil jeg knytte noen få kommentarer til sakene helt innledningsvis.

Til Prop. 35 LS for 2019–2020, lov om tilrettelegging for utbygging av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon – den enkle og fine tittelen på det – eller bredbåndsutbyggingsloven, som den også kan kalles: Det er en samlet komité som stiller seg bak lovforslaget, og det er vi glade for. Formålet med loven er å bidra til kostnadseffektiv etablering av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon. Loven retter seg ikke bare mot tilbydere av elektronisk kommunikasjonsnett, men mot alle typer fysisk infrastruktur, enten det er vei, jernbane, elektrisitet eller vann og avløp, osv. Eiere av slik infrastruktur pålegges med denne loven en plikt til å imøtekomme rimelige anmodninger fra bredbåndsbyggeren om tilgang til fysisk infrastruktur for utbygging av høyhastighetsnett. Tilgangen skal selvfølgelig gis på rettfærdige og rimelige vilkår, også når det gjelder pris.

Norge er et krevende land å bygge ut denne typen infrastruktur i. En god samordning og en felles utnyttelse av infrastrukturen er viktig for å holde kostnadene ved bredbåndsutbygging nede. God dekning og lave kostnader er et viktig konkurransefortrinn for norske bedrifter og bidrar til både verdiskaping og bosetting i hele landet. Det bør også nevnes at det allerede i dag finnes flere gode samarbeidsformer som ivaretar mye av direktivet og lovens formål, og det er viktig at loven ikke vanskeliggjør slike frivillige ordninger. Tvert imot – gode, frivillige løsninger er ofte bedre enn pålegg.

Samtidig vil en lovfestet plikt til å stille infrastruktur til rådighet og økt åpenhet og innsyn om den fysiske infrastrukturen som er tilgjengelig, helt klart bidra til bedre samordning av bygge- og anleggsarbeidene og en mer effektiv ressursutnyttelse.

**Statsråd Linda Hofstad Helleland [10:14:53]:** Aldri før har vel behovet vårt for gode og raske nett vært viktigere enn nå. Digital kontakt erstatter nesten all fysisk kontakt om dagen, og heldigvis er vi privilegerte i Norge – vi har gode nett, og vi er i en bedre situasjon enn veldig, veldig mange andre land i verden. Våre nett og vår digitale infrastruktur gjør at folk kan jobbe hjemmefra i disse dager, og også ellers kan folk bo rundt om i hele landet og redusere sine kostnader og bidra til en enklere hverdag nettopp på grunn av de nettene vi har.

Det har vært en svært vellykket satsing på bredbånds- og mobilutrusting i Norge. Dette er takket være en markedsbasert og teknologinøytral politikk som både sittende regjering og tidligere regjeringer har ført. Siden 2013 har vi gått fra at 63 pst. av den norske befolkningen hadde tilgang på høyhastighetsbredbånd på 100 Mbit/s, til at det nå er økt til over 86 pst. Og det skal fortsette å øke. Det er fortsatt slik at tilbudet i Distrikts-Norge når det kommer til bredbånd, ikke er like godt som i tettbygde strøk, men utviklingen i spredtbygde strøk har vært spesielt god de siste årene, og regjeringen jobber for at denne utviklingen skal fortsette.

Myndighetenes viktigste rolle innenfor sektoren er å skape gode rammevilkår, slik at ekombransjen fortsatt kan investere i alle deler av landet. Bygge- og anleggskostnadene kan utgjøre opp mot 80 pst. av kostnadene ved bredbåndsutbygging. Regjeringen har allerede bidratt til gode rammevilkår gjennom fastsettelsen av den såkalte ledningsforskriften, som skal gi like regler og lik praksis for fremføring av bl.a. bredbåndsnett i hele landet.

Det lovforslaget som Stortinget har til behandling i dag, skal bidra til å gjøre etableringen av fast og mobilt bredbånd enda mer effektiv. Loven vil bl.a. medføre at bredbåndstilbydere får rett til bruk av infrastrukturen til f.eks. elektrisitetsnett og allerede etablerte trekkør under offentlig vei. Det skal etableres en sentral informasjonstjeneste for å gi økt informasjon om eksisterende infrastruktur og et tvisteløsningsorgan som skal avgjøre eventuelle uenigheter om tilgang.

Loven vil gi «mer bredbånd for pengene» og bidra til å øke takten i utbyggingen av faste og mobile bredbånd. Loven vil være et viktig bidrag til å legge til rette for utbygging av neste generasjons mobilnett, som vil kreve flere basestasjoner.

Jeg er veldig glad for at en enstemmig komité stiller seg bak dette forslaget.

**Presidenten:** Det blir replikkordskifte.

**Sverre Myrli (A) [10:18:36]:** Jeg er helt enig med digitaliseringsministeren i at i disse tider ser vi hvor viktig det er at vi har elektronisk kommunikasjon som fungerer. Jeg vet at statsråden har kontakt med operatørene i markedet og følger situasjonen veldig nøye, slik at vi

har oppegående nett i en tid da mange har hjemmekontor og mange elever er hjemme og avhengige av å ha nett som fungerer. Det er 86 pst. – jeg tror det var det tallet statsråden brukte – av husstandene som har tilfredsstillende bredbånd. Det betyr at 14 pst. ikke har det, og det er en ganske stor andel av befolkningen. Da er det altså noe sånt som én av sju husstander som ikke har tilfredsstillende bredbåndskapasitet. I en klasse med tjue elever kan man kanskje si at tre ikke har tilstrekkelig bredbåndskapasitet. Det er ganske mange, og utfordringen må være å legge opp til en politikk som gjør at alle landets husstander nå får tilfredsstillende bredbånd. Er statsråden enig i at det bør være målsettingen?

**Statsråd Linda Hofstad Helleland [10:19:45]:** Jeg takker for spørsmålet. Jeg har lyst til å benytte muligheten til å understreke den gode dialogen som regjeringen også i dette tilfellet har med transport- og kommunikasjonskomiteen, særlig knyttet til at samfunnskritisk infrastruktur nå blir ivaretatt. Både komiteen på Stortinget og departementet følger nå situasjonen tett, slik at alle aktører har et godt nett. Når hverdagen vår kommer tilbake, skal vi også sørge for at nettet bygges ut. Regjeringen har høye ambisjoner, derfor bruker vi bare i år over 250 mill. kr på å bygge ut bredbåndet vårt. Så jeg kan forsikre representanten Myrli om at utbyggingen blir prioritert også i arbeidet videre.

**Sverre Myrli (A) [10:20:49]:** Jeg takker for svaret. Tilbakemeldingene vi får, både fra aktører i bransjen og fra fylkeskommunene, som jo er delaktige i prioriteringen av de statlige midlene som brukes til utbygging av bredbånd, og som vel nå skal overføres til fylkeskommunene fullt og helt, er at det er altfor lite. Det er mer et budsjettspørsmål, så det får vi diskutere senere, men er statsråden enig i at vi nå i denne vanskelige situasjonen kunne bruke utbygging av bredbånd som et virkemiddel, slik at flere husstander får bredbånd, selvsagt, men at det også ville være gode tiltak for å få fart i anleggsbransjen og andre der ute som nå virkelig har behov for oppdrag?

Spørsmålet er rett og slett: Er digitaliseringsministeren og regjeringen klar for å være med på en dugnad, at vi nå tar et skikkelig tak for å bygge ut, slik at alle landets husstander kan få tilfredsstillende bredbånddekning?

**Statsråd Linda Hofstad Helleland [10:21:49]:** Som digitaliseringsminister ønsker jeg selvsagt at flest mulig av alle husstandene i Norge skal ha tilgang på godt bredbånd. Jeg vil understreke at med tanke på den tiden vi er inne i, er det viktig å ha tilgang til gode nett – for næringslivet, for dem som driver innenfor helsetjenesten, men også for folk flest, slik at man kan opprett-

holde digital kontakt når man ikke har fysisk kontakt. Så mener jeg også at utbygging av bredbånd er med på, som representanten Myrli understreket, å bidra til aktivitet, til at det er gravemaskiner som er ute og graver grøfter, og at man sørger for at det er anleggsarbeidere og aktivitet rundt omkring i hele landet.

Mer penger til bredbånd vil en digitaliseringsminister aldri si nei til. Jeg er glad for de 250 millionene som er satt av i år, og tror at det også vil bidra til at veldig mange flere får tilgang til bredbånd, som vi ønsker oss.

**Presidenten:** Replikordskiftet er omme.

Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 3 og 4.

Sak nr. 5 [10:23:07]

*Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i straffeprosessloven og politiregisterloven mv. (behandling av overskuddsinformasjon fra kommunikasjonskontroll mv.) (Innst. 210 L (2019–2020), jf. Prop. 4 L (2019–2020))*

**Presidenten:** Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver parti-gruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

**Peter Frølich (H) [10:23:49]** (ordfører for saken): Denne proposisjonen er en delvis oppfølging av regjeringsplattformen, som sier at regler for behandling av overskuddsinformasjon skal gjennomgås.

Så kjenner vi alle den ideologiske, prinsipielle debatten som pågår om hvorvidt politiet skal ha adgang til å bruke overskuddsinformasjon eller ikke. Den har pågått i mange tiår, og den kommer til å pågå i mange tiår til. Et annet spørsmål er hvordan politiet rent prosedyremessig skal behandle de opplysningene de faktisk sitter på. I dag hersker det jo litt usikkerhet og er litt ulik praksis i dette spørsmålet. Denne proposisjonen er veldig tydelig og setter klare regler for hvordan disse reglene skal være.

Det legges opp til en hovedregel om at overskuddsinformasjonen skal sperres ved rettskraftig dom eller ved henleggelse. Man får også regler for når de sperrede opplysningene kan gjenåpnes – f.eks. ved gjenåpning av saker, ved gjenopptakelse av etterforskning eller for å ivareta siktedes legitime interesser. Så får man også en tydeligere sortering av hva som er ansett som relevant informasjon, og hva som er ansett som irrelevant informasjon.

Vi kommer sikkert til å diskutere masse hvorvidt politiet skal ha tilgang til visse politimetoder eller ikke,

men jeg tror vi alle kan være enige om at når vi først har en metode, må det være klare og enhetlige regler og rutiner for behandling av dem. Det ser ut til at Stortinget samler seg om det i dag, og jeg har lyst til å takke komiteen for godt samarbeid i saken.

**Lene Vågslid (A) [10:25:44]** (leiar for komiteen): Eg vil takke saksordføraren for jobben og for ei god utgreiing av komiteen sitt syn.

Alle menneske er i utgangspunktet frie individ som er beskytta av eit sett med grunnleggjande rettar. Blant dei er retten til personvern og rettssikkerheit. For at staten skal kunne gjere inngrep i desse rettane, må det kunne visast til eit legitimt behov og påvisast at dette behovet er så tungtvegande at inngrepet kan rettferdiggjera. Behovet for å nedkjempe kriminalitet kan vere eit slikt legitimt omsyn, og det stod tydeleg i Prop. 68 L for 2015–2016, om skjulte tvangsmiddel, som me behandla her i Stortinget i 2016 – for mange justisministrar sidan. Det gjeld framleis og er òg relevant når me i dag skal avgjere om ein skal sperre eller slette den typen informasjon.

Dette tenkte komiteen grundig på tilbake i 2016, og saka i dag er slik sett delvis eit svar på det oppmodingsvedtaket som me gjorde den gongen, om at regjeringa skulle kome tilbake til Stortinget med ein gjennomgang av reglane om bruk, oppbevaring og sletting av overskotsinformasjon. Saman med Senterpartiet og SV meiner me at regjeringa i dag følgjer opp delar av dette oppmodingsvedtaket, slik det står i innstillinga, og me støttar forslaget slik det ligg føre.

Det raud-grøne fleirtalet i komiteen er derimot ueinig med regjeringa i at ein skal samle det i politiregisterloven. Me er einige med fleirtalet av høyringsinstansane, som meiner at det bør samlast i straffeprosessloven, i kapittelet om kommunikasjonskontroll. Me fremjar difor forslag i dag om at desse reglane blir samla i straffeprosessloven, slik det står i innstillinga.

I tillegg merkar det raud-grøne fleirtalet i justiskomiteen seg at Stortingets EOS-utval meiner at eventuelle avgrensingar i bruken av overskotsinformasjon frå dataavlesing òg bør vurderast ved bruk av dataavlesing som metode for å førebyggje. Det meiner me ikkje blir adressert tilstrekkeleg i denne proposisjonen.

Elles vil eg vise til Arbeidarpartiet sine merknader i innstillinga til Prop. 68 L for 2015–2016, om skjulte tvangsmiddel. Det var ei brei og stor behandling som heng veldig nøye saman med denne saka.

**Solveig Schytz (V) [10:28:29]**: For Venstre er det viktig å sikre rettssikkerheten til mistenkte i straffesaker og til ofrene i straffesaker. Disse lovendringene gjør nettopp det. Endringene fører til sikker lagring av informasjon fra overvåkingsmidler som er hentet inn under etterforskningen, og denne informasjonen kan

senere brukes til å frifinne feilaktig straffede personer via en gjenopptakelse eller til å ta opp en etterforskning når det har kommet nye spor. Dette er en lovendring som støttes av de fleste høringsinstanser.

Det er også viktig å ivareta personvernet til den som har blitt overvåket under etterforskningen av straffesaken, og når en etterforskning avsluttes, skal opplysningene fra overvåkningen sperres. Det innebærer at opplysningene skal holdes atskilt fra vanlige databaser, tilgangen skal begrenses til så få personer som mulig, og det er kun personer med særskilt tillatelse som har tilgang til dataene. Dette står i politiregisterforskriften, og det er svært viktig at det følges.

Adgangen til å bruke sperrede opplysninger er også svært begrenset. De kan ikke brukes som ledd i etterforskning av andre saker, og det følger av politiregisterloven § 52 at opplysninger som er sperret, bare kan brukes til de formål som gjorde at opplysningene ikke ble slettet. Opplysningene kan bare brukes i en begjæring om gjenåpning, i gjenopptakelse av etterforskning eller for å ivareta siktedes legitime interesser.

De siste årene har politiet uten noen klar lovhjemmel lagret opplysninger som er hentet inn ved overvåking under etterforskning av saker. Denne lovendringen er derfor en viktig klargjøring, der det settes klare grenser for hvordan informasjonen skal håndteres, slik at personvernet ivaretas samtidig som rettssikkerheten styrkes.

Personvernet er grunnlovfestet i Norge, og for Venstre vil personvern og rettssikkerhet alltid stå høyt.

**Statsråd Monica Mæland [10:30:41]**: Jeg er glad for at en enstemmig komité har sluttet seg til det materielle innholdet i proposisjonen. Det er viktig at bestemmelsene om behandling av overskuddsinformasjon er klare og praktikable. Den nye regelen om sperring vil sikre at man ikke sletter opplysninger som ville kunne ha betydning dersom saken ble gjenåpnet. Samtidig er det presisert hva sperrede opplysninger kan brukes til.

Komiteens flertall mener at reglene om behandling av opplysninger fra kommunikasjonskontroll bør samles i straffeprosessloven. Reglene om oppbevaring og sletting av overskuddsinformasjon har tilknytning til både straffeprosessloven og politiregisterloven. Da politiregisterloven ble vedtatt, ønsket man å etablere et klarere skille mellom behandling av opplysninger, som skulle reguleres i politiregisterloven, og prosessuelle forhold, som skulle reguleres i straffeprosessloven. Forslaget om å flytte reglene til politiregisterloven følger opp denne intensjonen.

Komiteens flertall mener at proposisjonen ikke i tilstrekkelig grad adresserer bruk av overskuddsinformasjon fra dataavlesning i det forebyggende sporet. Men



det er altså slik at proposisjonen foreslår endringer i reglene om behandling av overskuddsinformasjon i straffesaker. Det er kun Politiets sikkerhetstjeneste som har adgang til å bruke kommunikasjonskontroll, herunder dataavlesning, i forebyggende øyemed. Denne adgangen er forankret i politiloven § 17 d. I hvilken grad straffeprosesslovens regler om behandling og bruk av overskuddsinformasjon også skal gjelde for kommunikasjonskontroll i forebyggende øyemed, må derfor vurderes særskilt.

**Presidenten:** Flere har ikke bedt om ordet til sak nr.5.

Sak nr. 6 [10:32:29]

*Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i tvisteloven (verdigransene)* (Innst. 207 L (2019–2020), jf. Prop. 133 L (2018–2019))

**Presidenten:** Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver parti-gruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

**Emilie Enger Mehl (Sp) [10:33:04]** (ordfører for saken): I denne proposisjonen foreslår regjeringen å gjøre endringer i verdigranser i tvisteloven. Det foreslås at verdigransen for krav om forlikrådsbehandling skal heves til 200 000 kr, verdigransen for behandling etter reglene om småkravprosess foreslås hevet til 250 000 kr, og ankesummen for saker om formuesverdi foreslås også hevet til 250 000 kr.

Beløpsgrensen på 125 000 kr som i dag gjelder for obligatorisk forlikrådsbehandling og forlikrådenes adgang til å avsi dom, har stått stille siden tvisteloven ble vedtatt i 2005. Ved å heve det beløpet vil man få en forskyvning i saksavvikling i lavere domstolinstanser, og flere saker vil bli behandlet i forlikrådene. Det vil bli noen færre saker som går til behandling i tingrettene, og vesentlig færre saker som går til behandling i lagmannsrettene. Det betyr i praksis at saker om formuesverdier som har en tvistesum på mellom 125 000 og 200 000 kr, som i dag blir førstegangsbehandlet i tingretten, etter de nye reglene vil gå til obligatorisk forlikrådsbehandling.

Det er en enstemmig komité som stiller seg bak forslagene i proposisjonen.

Jeg vil så komme med noen bemerkninger på vegne av Senterpartiet. Det er viktig for Senterpartiet at alle skal ha mulighet til å bruke rettsvesenet uavhengig av

personlig økonomi. Da snakker vi bl.a. om at alle skal ha tilgang til advokat og juridisk rådgivning. Det er en stor utfordring for rettssikkerheten til vanlige folk at man i sivile saker løper en risiko for å måtte betale store saksomkostninger, noe ikke alle har mulighet til.

Noen ganger vil det være naturlig at saksomkostningene blir høye, men det er viktig for Senterpartiet å sette inn tiltak for å forhindre at de blir urimelig høye. Derfor fremmer vi flere forslag i dag, sammen med Arbeiderpartiet og SV, om å iverksette tiltak for å redusere saksomkostningene for konfliktløsning i domstolene. Vi støtter også forslaget om økte verdigranser for obligatorisk forlikbehandling og småkravprosess som et ledd i det. Vi foreslår bl.a. at domstolene i hver enkelt sak aktivt må avgjøre om det har vært rimelig å pådra kostnadene ved fastsettelsen av saksomkostningene.

Det fremmes også et forslag om at forlikrådene og konfliktrådene skal styrkes faglig, og at ordninger som bidrar til økt bruk av mekling og konfliktløsning utenfor domstolene, styrkes. Det er viktig for oss at man tilstreber å løse konflikter så tidlig som mulig, og så rimelig som mulig, for det vil være det beste for alle parter i en sak.

**Lene Vågslid (A) [10:35:58]** (leiar i komiteen): Takk til saksordføreren for god jobb og for utgreiinga av saka, og takk også for forslaga frå fleirtalet i komiteen. Arbeidarpartiet meiner det er på tide å gjere dei endringane som blir føreslått i dag. Det er uheldig at særleg beløpsgrensa for småkravprosess har stått stille i 15 år. Verdiauken har vore stor på dei åra, og ei ordinær behandling av krav som overstig desse grensene, blir ofte svært dyr, og nokre gonger blir det dyrare enn verdien det er tvist om.

Risikoen for å bli tilkjend betydelege saksomkostnader i ei sivil sak er ei utfordring for rettssikkerheita til vanlege folk. Arbeidarpartiet har lenge meint at dette må ein gjere noko med, og også føreslått fleire tiltak tidlegare. Det handlar ikkje berre om fri rettshjelp og tilgang på rettshjelp for dei med veldig låg inntekt, dette handlar også om vanlege folk, vanlege tvistar og vanlege saker. Justiskomiteen har seinast i budsjettinnstillinga bedt regjeringa om å auke bruken av bl.a. utanrettsleg mekling. Det var i Representantforslag 152 S for 2017–2018 at Arbeidarpartiet sist fremja ei rekkje forslag, som saksordføreren frå Senterpartiet viste til. Der foreslo me å auke beløpsgrensa for småkravprosess. Me fekk ikkje gjennomslag for det då, men er glade for at det blir gjort i dag.

Arbeidarpartiet vil peike på at saman med desse endringane i proposisjonen meiner me det er viktig å styrkje forlikråda og konfliktråda også fagleg, og at ordningar som auka bruk av f.eks. mekling, utanrettsleg mekling og konfliktløysingsmekanismar utanfor dom-

stolane blir styrkte. Me meiner også at regjeringa aktivt bør sikre at sakskostnader blir reduserte i andre typar saker, og at domstolane i større grad aktivt bør avgjere om det har vore rimeleg å pådra seg slike kostnader.

**Solveig Schytz (V) [10:38:17]:** Venstre er opptatt av å minske belastningen på domstolene, slik at det blir mindre kø av saker som skal behandles. Derfor er vi glade for endringene i tvistemålsloven som sørger for at tvister om mindre økonomiske beløp blir behandlet på en god måte.

Domstolsbehandling er ikke dyrt bare for partene, men også for samfunnet. Det må være et rimelig forhold mellom de ressursene partene og samfunnet bruker, og betydningen av de tvistene ressursene brukes på. Det er viktig at vi ikke bruker for mye tid på advokater for å krangle om verdier, men at vi heller bruker tid på å skape verdier til gagn for samfunnet.

Lovendringene innebærer to endringer. For det første vil grensen for når en anke automatisk må godkjennes av lagmannsretten, øke. I saker der det er tvist om økonomiske verdier, måtte tvistesummen tidligere være på 125 000 kr eller mer. Denne summen økes nå til 250 000 kr, slik at færre saker slippes inn til andreinstansbehandling hos lagmannsretten.

Borgarting lagmannsrett uttaler i sitt høringsinnspill at saksomkostningene totalt for to parter i en sak sjelden er lavere enn 125 000 kr i saker som gjelder verdier på 125 000–250 000 kr, og i tillegg kommer saksomkostninger på 100 000 kr for behandling i tingretten. Da utgjør saksomkostningene like mye som tvistebeløpet. Dette er ikke god bruk av samfunnets ressurser og domstolenes kapasitet.

Forslaget har fått bred støtte av høringsinstansene.

En viktig del av rettssikkerheten for enkeltpersoner og bedrifter er at en sak kan behandles i to instanser, tingretten og lagmannsretten, for å sikre at resultatet blir rettferdig og riktig. Derfor er det også problematiske sider ved å øke verdighensene, og derfor er det viktig at denne grensen kan fravikes.

Om lagmannsretten selv mener at saken har stor betydning for partene, eller om det er særlige grunner til at saken bør få enda en behandling i domstolene, kan saken behandles selv om beløpet som er omtvistet, er lavere enn 250 000 kr.

Endringene gjelder også grensen for obligatorisk behandling i forlikrådet, som heves fra 125 000 kr til 200 000 kr. Dette fører til at rundt 500 saker årlig vil starte i forlikrådene i stedet for i tingretten. Saker i forlikrådet behandles i snitt på to måneder, mot seks måneder i tingretten. Det betyr raskere behandling av sakene. Partene må også betale mindre i saksomkostninger, og for næringslivet vil det være en stor fordel, spesielt for

mindre bedrifter, at saker behandles i forlikrådet i stedet for i tingretten, siden dette også innebærer lavere kostnader.

**Statsråd Monica Mæland [10:41:05]:** Regjeringen er opptatt av at reglene om tvisteløsning i sivile saker i størst mulig grad sikrer at kostnadene ved domstolsbehandling står i et rimelig forhold til tvistesummen og sakens betydning. Dette gjelder både for sakskostnadene for partene og for domstolenes ressurser. Proporsjonalitet mellom saksomkostnader og tvistesum er viktig for å sikre en reell tilgang til domstolene og for å ivareta folks rettssikkerhet.

Verdighensene i tvisteloven har stått uendret siden loven ble vedtatt i 2005. En oppjustering ut fra økningen i pengeverdien er derfor på høy tid, og høringen viste bred støtte til dette. For at flere saker skal underlegges en enklere og mer effektiv behandling i tingretten – med en ressursbruk tilpasset saker om små krav – foreslår regjeringen å heve verdighensene for behandling etter småkravsprosess fra 125 000 kr til 250 000 kr.

Småkravsprosessen har kostnadsbegrensning for partenes saksomkostnadsansvar. En utvidelse av småkravsprosessens virkeområde vil dempe saksomkostningsnivået. Ankesummen for saker om formuesverdier foreslås hevet fra 125 000 kr til 250 000 kr. Med dagens ankesum kan partene etter ankeomgangen ende opp med saksomkostnader som overstiger tvistebeløpet. Dette kan utgjøre et hinder for å gå til domstolen i første omgang. En heving av ankesummen vil også kunne redusere saksbehandlingstiden i lagmannsrettene og få ned restansene.

Grensen for obligatorisk forlikrådsbehandling foreslås hevet fra 125 000 kr til 200 000 kr. Først er dette en oppjustering ut fra økningen i pengeverdien. Med forslaget vil det i flere saker benyttes et meklings- og tvisteløsningstilbud som er billigere både for partene og for samfunnet. Det vil kunne bidra til å avlaste tingrettene.

Regjeringens forslag innebærer at saker med tvistesum mellom 200 000 kr og 250 000 kr normalt kun vil bli behandlet i én instans, nemlig tingretten. Jeg vil understreke at disse sakene vil få en god og forsvarlig behandling. Partene kan uansett selv velge forlikrådsbehandling, og adgangen til dette ligger fast.

Regjeringen ønsker å videreføre ordningen med at verdighensene fastsettes til et bestemt kronebeløp. Ordningen er godt innarbeidet og enkel og forutsigbar å forholde seg til for alle aktører. Målsettingen om proporsjonalitet kan ivaretas ved at grensene vurderes fra tid til annen.

Jeg er glad for at en samlet komité stiller seg bak regjeringens forslag om å heve verdighensene i tvisteloven. Med endringene sikrer vi at tvisteløsningen tilpasses

tvistens betydning, og dermed også at vi får en fornuftig fordeling av domstolenes ressurser.

**Presidenten:** Det blir replikkordskifte.

**Lene Vågslid (A) [10:44:08]:** Fleirtalet i komiteen fremjar nokre forslag i dag som me ikkje får gjennomslag for. I det eine forslaget føreslår me å styrkje forlikråda og konfliktråda fagleg, og at ordningar som bidreg til auka bruk av mekling og konfliktløsning utanfor domstolane, blir styrkte. Dette røystar regjeringspartia imot, så eg lurar på om statsråden kan forklare kva det er ho er ueinig i i det forslaget.

**Statsråd Monica Mæland [10:44:39]:** Jeg oppfatter i og for seg bare at det er snakk om ganske tøffe prioriteringer, og etter den tiden vi nå er inne i, tror jeg prioriteringene blir enda tøffere.

Det er slik at vi fra regjeringens side om kort tid vil sende på høring forslag om endringer i reglene om rettsmekling. Det har vært vår hovedprioritet. Så er jeg ikke ukjent med at både forlikrådene og konfliktrådene har behov for både oppgradering og økte ressurser, både faglig og økonomisk. Det er noe vi naturlig får komme tilbake til, men det handler rett og slett om å gjøre én ting om gangen nå.

**Lene Vågslid (A) [10:45:17]:** Eg takkar for svaret. Statsråden og regjeringa kunne ha kome tilbake til Stortinget på den måten ein ville, og på det tidspunktet som passa, sjølv om me hadde røysta for forslaget i dag – men nok om det.

Ein samla justiskomite har jo òg i budsjettinnstillinga bedt regjeringa om å auke bruken av utanrettsleg mekling og meklingsmekanismar, og statsråden sa litt om det no. Men vil statsråden seie litt meir konkret om kva regjeringa ser for seg at ein kan gjere for å få løyst fleire saker utanfor domstolane?

**Statsråd Monica Mæland [10:45:51]:** Det er jo slik at når vi nå endrer verdigrensene, vil vi få flere saker behandlet i forlikrådene, og det er en god måte å få ting løst på før man kommer til domstolen. Min erfaring – som riktignok går ganske langt tilbake, må jeg innrømme – er at forlikrådene bidrar til å få løst veldig mange saker på en god måte. Så vil det være saker som går videre, og det er klart at det å bidra til bl.a. rettsmekling gjør at man får avlastet domstolen og rettsprosessene. Så vi skal følge opp dette.

Det er selvfølgelig et ønske at vi får løst flere saker utenfor retten. Det medfører både tid og kostnader som ingen ønsker, men det er jo også en rettssikkerhetsgaranti i at partene skal kunne ha anledning til å fremme sine saker. Dette er i hvert fall et forsøk på å heve

terskelen og bidra til at flere saker løses før man kommer til førsteinstans, i tingretten.

**Lene Vågslid (A) [10:46:51]:** Eg takkar for svaret. Den tida me er inne i no, er jo veldig hard og tøff, bl.a. for næringslivet, og bruk av utanrettsleg mekling, f.eks., er jo ein mekanisme som ein del av næringslivet ville ha spara veldig mykje pengar på å bruke. Me veit at aktørar som Bane NOR og Nye Vegar har teke denne konfliktløysingsmekanismen meir i bruk, og dei kan fortelje at det sparar dei veldig mykje pengar på. Så òg i det perspektivet er dette ein måte å sørge for at ein sparar samfunnet for pengar, samtidig som ein løyser konflikter på eit tidlegare stadium.

Eg lurar på kva kommentar statsråden har til det – om ein kan sjå for seg ei litt meir aktiv haldning frå regjeringa si side til å auke bruken av utanrettsleg mekling.

**Statsråd Monica Mæland [10:47:46]:** Jeg ser ikke noen uenighet mellom oss på dette punktet. Det må være et godt bidrag til alle. Jeg ser vel for meg at den tiden vi er inne i, kan komme til å føre til mange prosesser som vi ikke hadde tenkt oss for kort tid siden. Det jeg kan love, er at vi skal følge opp dette arbeidet når vi kommer dit.

**Presidenten:** Replikordskiftet er dermed omme. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6.

Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 7 og 8 behandles under ett.

Sak nr. 7 [10:48:18]

*Innstilling frå justiskomiteen om Samtykke til ratifikasjon av tilleggsprotokoll 20. februar 2008 om elektroniske fraktbrev (eCMR) til Genève-konvensjonen 19. mai 1956 om fraktavtaler ved internasjonal godsbefordring på veg (CMR) (Innst. 214 S (2019–2020), jf. Prop. 11 LS (2019–2020))*

Sak nr. 8 [10:48:40]

*Innstilling frå justiskomiteen om Endringer i vegfraktloven mv. (elektroniske fraktbrev) (Innst. 213 L (2019–2020), jf. Prop. 11 LS (2019–2020))*

**Presidenten:** Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

**Emilie Enger Mehl (Sp) [10:49:17]** (for sakens ordfører): I denne proposisjonen ber regjeringen om samtykke til ratifikasjon av en tilleggsprotokoll om elektroniske fraktbrev til Genèvekonvensjonen om fraktavtaler ved internasjonal godsbefordring på vei. Det fremmes også forslag om endringer i veifraktloven for å gjennomføre eCMR i norsk rett og for å gjøre loven mer teknologinøytral. I innstillingen behandles samtykke til ratifikasjon av tilleggsprotokollen, og det vises til en egen innstilling om de nødvendige lovendringene som følger av ratifikasjonen.

Ved grensekryssende frakt av gods bidrar like regler om fraktbrev mellom statene til å forenkle den internasjonale handelen, forbedre kontrollmuligheten med næringen og ivareta hensynet til rettferdig konkurranse. Den teknologiske utviklingen tilsier også at fraktbrev bør digitaliseres. Transportnæringens ønske om at elektroniske fraktbrev blir likestilt med papirbaserte, er en vesentlig del av bakgrunnen for at CMR-konvensjonen ble utvidet med en tilleggsprotokoll for elektroniske fraktbrev med elektronisk signatur.

Siden 2008 har antall stater som har tiltrådt eller ratifisert tilleggsprotokollen, økt. Det at stadig flere åpner for bruk av elektroniske fraktbrev, taler for det samme i Norge for å unngå unødige ulemper for den norske næringen. Det er en enstemmig komité som støtter innføringen av elektroniske fraktbrev.

Jeg vil så kort kommentere Senterpartiets posisjon knyttet til mindretallsforslagene som ligger i saken.

Vi har ikke kommet inn i forslagene fra Arbeiderpartiet og SV i innstillingen, men vi slutter oss til alle de tre mindretallsforslagene og de tilhørende merknadene. Vi står som sagt bak den enstemmige komitéinnstillingen, men vi mener at den nye ordningen med elektroniske fraktbrev bør innføres som obligatorisk og ikke som frivillig. Transportnæringen har i lang tid vært utsatt når det gjelder arbeidsvilkår, arbeidslivskriminalitet og problemstillinger knyttet til trafikksikkerhet blant useriøse utenlandske aktører. Det får store konsekvenser for bransjevilkår, og i de verste tilfellene har det gått ut over liv og helse gjennom alvorlige trafikkulykker. Momsunndragelse og ulovlig kabotasjekjøring er også noe som bidrar til å svekke konkurransevnen for norske transportaktører. En obligatorisk ordning med elektroniske fraktbrev er nødvendig for å bedre arbeidsvilkår, konkurransevilkår og kontroll med næringen. Det må også bli mulig å kreve inn bøter fra utenlandske aktører når lovbrudd faktisk oppdages, for hvis ikke vil de i realiteten kunne fortsette å bryte regler om trafikksikkerhet eller kabotasje uten at det får noen konsekvenser.

Til slutt vil jeg si at Norge mangler et fullverdig digitalt transportregister. Senterpartiet støtter forslaget fra

SV og Arbeiderpartiet om at man bør utrede et sånt register.

**Lene Vågslid (A) [10:52:24]:** Arbeiderpartiet mener høgeregjeringa har vore svært passive overfor den negative utviklinga me har sett i transportmarknaden over fleire år. Dei siste sju åra har Arbeiderpartiet fleire gonger i denne salen fremja forslag for å nedkjempe sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Me har fremja forslag om innskjerpa kabotasjereglar og forslag om å etablere eit sentralt, nettbasert register over alle transportoppdrag i Noreg, slik at det blir enklare for myndighetene å føre kontroll. Og det er det som blir føreslått av Arbeiderpartiet og SV igjen i dag. I Dokument 8:84 S for 2016–2017 føreslo Arbeiderpartiet å innføre like konkurransevilkår for innanlandske og utanlandske aktørar i lastebilnæringa, bl.a. innføring av ei eiga registreringsordning for alle transportoppdrag i Noreg. I fjor fremja Arbeiderpartiet igjen ti ulike tiltak for tryggare transport på norske vegar, bl.a. forslag om å innføre ei ordning med elektroniske fraktbrev for frakt av gods på veg, noko som igjen blir føreslått av Arbeiderpartiet og SV i dag.

Arbeiderpartiet støttar sjølvstøtt samtykket til ratifikasjonen av tilleggsprotokollen, men for Arbeiderpartiet er det nødvendig at desse fraktbrev blir obligatoriske. Gjer ein ikkje det, vil dei useriøse aktørane framleis kunne endre på fraktbrev undervegs og dermed lettare kunne omgå kabotasjeregulverket. Det er difor ein inkurie i innstillinga at Arbeiderpartiet står inne i komitémerknaden som beskriv ordninga med frivilligheit.

Arbeiderpartiet og SV – med støtte frå Senterpartiet, og det er me veldig glade for – føreslår no eit digitalt transportregister og obligatoriske elektroniske fraktbrev, og me ber òg regjeringa om å fremje forslag om nødvendige regelendringar, slik at me kan krevje inn bøter for brot på tekniske krav til køyretøyet og kabotasjeregulverket. Me håper at me kan få fleirtal for desse forslaga i salen i dag. Det ville bety mykje for nedkjempinga av arbeidslivskriminalitet, og det ville bety mykje for den næringa me her snakkar om. Med det tek eg opp forslaga frå Arbeiderpartiet og SV.

**Presidenten:** Da har representanten Lene Vågslid tatt opp de forslagene hun refererte til.

**Per-Willy Amundsen (FrP) [10:54:51]:** Jeg kommer fra en landsdel der mange kjenner på en frykt når de kjører langs nordnorske, smale, nedsnødde veier, der det beveger seg utenlandske kjøretøy som skaper farlige situasjoner, ulykker og utrygghet. Dette har vært et vedvarende problem som på tross av iherdig innsats ikke har latt seg løse. Jeg tror at tiden er kommet for å dra til, sette foten ned og gå videre med mer effektive

tiltak. Derfor kommer Fremskrittspartiet i dag til å sørge for at de tre forslagene som er fremmet av Arbeiderpartiet og SV, får flertall i denne salen.

Vi må gjøre elektroniske fraktbrev obligatorisk. Det vil være et effektivt instrument for å sørge for større seriositet i næringen og bekjempe useriøse utenlandske aktører. Det handler selvfølgelig også om arbeidslivskriminalitet og om sosial dumping. Derfor håper jeg at også andre partier blir med på dette. Jeg tror det hadde vært greit at Stortinget nå sa at nok er nok, nå må vi ha mer effektive tiltak mot det som gjør at særlig befolkningen i distriktene kjenner på utrygghet langs norske veier – jeg har selv opplevd det – på grunn av farlige situasjoner med useriøse utenlandske aktører. Den tiden må være forbi. Vi må ha effektive tiltak for å stoppe det. Det har vi muligheten til i dag, og jeg håper vi kan få med oss hele Stortinget i å peke retning mot obligatoriske elektroniske fraktbrev.

**Solveig Skaugvoll Foss (SV) [10:57:24]:** Vi ser nå i enda større grad enn vi ellers gjør, at sjåførene på veiene gjør en jobb som vi behøver blir gjort. I en tid da vi er ganske fastlåst selv, trenger vi at varer kommer til oss. Nå har vi sjansen til å gjøre noen endringer i veitransporten som jeg mener vi burde ha gjort for lengst. Det er noe som bransjen selv har etterlyst i lang tid, og som vi her burde lytte til.

Vi er i en tid nå da sikkerhet er i høysetet i de akutte sakene vi behandler. Da føles det godt også å kunne tenke sikkerhet på lengre sikt i denne saken. I hele transportnæringen er det generelt viktig å gjøre det vi kan for å motvirke ulykker og sosial dumping. Det er vanskelig når vi ikke vet hvor mange utenlandske vogntog som er i Norge, når vi ikke vet hva de gjør her, hvor mye de betaler sjåførene sine, eller om de følger norske lover og regler. Derfor foreslår vi nok en gang et digitalt transportregister for all internasjonal godstrafikk, kombinerte transporter og kabotasjeturer i Norge.

Videre mener vi det er positivt at elektroniske fraktbrev kommer på plass, men meningsløst at de skal være frivillige. Useriøse aktører vil nok ikke prioritere å ha dem i orden. De får nå også mulighet til å endre fraktbrev underveis, og sånn kan vi ikke ha det.

Det er fantastisk å høre at Senterpartiet – og også Fremskrittspartiet, så vidt jeg kan forstå av siste innlegg – vil stemme for SV og Arbeiderpartiets tre forslag, slik at vi står samlet om å fremme disse endringene som vil være helt avgjørende. Det gleder jeg meg til å stemme for.

En ryddigere bransje vil hjelpe oss i det viktige arbeidet for færre ulykker og mindre sosial dumping, og som en bonus vil en ryddigere bransje også gjøre det let-

tere å få til en styrt overgang der mer gods flyttes over fra vei til sjø og bane for å nå klimamålene.

**Solveig Schytz (V) [11:00:06]:** Venstre er glad for at det er bred enighet om å ratifisere tilleggsprotokollen om elektroniske fraktbrev til CMR-konvensjonen om fraktavtaler ved internasjonal godsbeholdning på vei.

Forslaget til endringer av veifraktloven vil innebære at elektroniske fraktbrev blir et fullverdig alternativ til papirbaserte fraktbrev. Dette er etterspurt i transportnæringen, og det er grunn til å tro at vi med dette får en løsning som sparer penger og administrasjon både i transportsektoren selv og utenfor.

Det vil også gi en mulighet for økt kontroll og overvåking av gods. Dette er også viktig for å styrke arbeidet mot kabotasje, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet i transportbransjen. Regjeringen er opptatt av å bekjempe arbeidslivskriminalitet, legge til rette for ryddige konkurransevilkår, ivareta trafikksikkerhet på norske veier og sørge for gode rammevilkår for norske transportører. Dette har regjeringen gjort mye for. Sammen med de andre landene i Road Alliance medvirker regjeringen til at regelverket for transportnæringen blir best mulig. Regjeringen har gjennom sin strategi mot arbeidslivskriminalitet satt i gang en rekke tiltak for å møte situasjonen, og det arbeides systematisk både internasjonalt og nasjonalt.

**Statsråd Monica Mæland [11:01:45]:** Jeg er glad for at en enstemmig komité støtter forslaget i proposisjonen om å ratifisere tilleggsprotokollen om elektroniske fraktbrev til CMR-konvensjonen om fraktavtale til internasjonal godsbeholdning på vei. Jeg er også glad for den enstemmige støtten til lovforslaget og takker for rask behandling av proposisjonen.

Regler om elektroniske fraktbrev er etterspurt av transportnæringen. Med lovforslaget imøtekommer vi et klart behov for tilpasning av reglene om fraktbrev til den internasjonale rettsutviklingen og mulighetene som ligger i dagens digitale løsninger.

Forslaget til endringer i veifraktloven vil innebære at elektroniske fraktbrev blir et frivillig og fullverdig alternativ til papirbaserte fraktbrev. Reglene vil gjelde ved både innenriks og internasjonal godsbeholdning såfremt partene har avtalt bruk av elektroniske fraktbrev. Like regler mellom statene ved grensekryssende frakt av gods bidrar til å lette internasjonal handel. Elektroniske fraktbrev antas å kunne gi tidsbesparelser, kostnadsreduksjon, økt kontroll og overvåking av gods under transport, økt sporbarhet av endringer i fraktbrevet og mer nøyaktige opplysninger. Dette kan igjen gi et bedre kontrollgrunnlag og føre til en mer rettferdig konkurransesituasjon.

Jeg har merket meg at et mindretall i komiteen, som nå åpenbart kanskje blir et flertall i salen, har fremmet forslag som ligger på siden av hva proposisjonen egentlig omhandler, og som er mitt ansvarsområde. Dette er et tema som er blitt diskutert i Stortinget tidligere. Til merknadene om bl.a. kabotasje har Samferdselsdepartementet både på politisk og administrativt nivå engasjert seg i arbeidet for å påvirke utviklingen av det nye EU-regelverket på området, spesielt gjennom Road Alliance. Klare regler og bedre kontrollmuligheter for kabotasje m.m. har vært viktig. Dette arbeidet ser nå ut til å ha fått gjennomslag i EU-organenes foreløpige kompromiss om mobilitetspakken del 1.

**Presidenten:** Det blir replikkordskifte.

**Sverre Myrli (A) [11:04:00]:** Denne regjeringen prater ofte om avbyråkratisering, effektivisering og digitalisering. Flere av regjeringens medlemmer har ofte sagt at opposisjonen på Stortinget er for lite opptatt av digitalisering. Det var jo glansnummeret til tidligere digitaliseringsminister Astrup, som tidligere for øvrig var i samme departement som nåværende justisminister. Men det er ikke riktig. Opposisjonen på Stortinget er veldig opptatt av digitalisering. Og ja, det er enighet om det regjeringen foreslår her nå, men det er jo at elektroniske fraktbrev blir likestilt med fraktbrev på papir. Det skulle forresten bare mangle i 2020. Utfordringen er at de som ikke driver lovlig i bransjen, kan fortsette med papirfraktbrev.

Spørsmålet er: Hvorfor er regjeringen motstander av at elektroniske fraktbrev blir obligatorisk?

**Statsråd Monica Mæland [11:05:06]:** Jeg er glad for at også opposisjonen er blitt opptatt av digitalisering. Det er slik at vi ser at dette med frivillighet vil gi kraftige forbedringer, og – som representanten sier – det skulle bare mangle i 2020. Men det er også slik at nasjonale krav om bruk av elektroniske fraktbrev ikke vil løse de utfordringene som veitransportnæringen har pekt på med hensyn til bruk av kabotasje. Elektroniske fraktbrev vil f.eks. ikke gi kontrollmyndighetene tilgang til sanntidsinformasjon om avhenting og utlevering av gods. Det er begrunnelsen for at dette baseres på frivillighet, både internasjonalt og fra regjeringens side.

**Sverre Myrli (A) [11:05:53]:** Jeg vet ikke om jeg skal le eller grine nå, når en ser tilbakemeldingen fra en samlet transportbransje, som er helt klar på at elektroniske fraktbrev bør være obligatorisk, fra arbeidsgiver- og arbeidstakersida i bransjen. Og ikke bare det – Statens vegvesen, Arbeidstilsynet og tollvesenet sier at elektroniske fraktbrev bør bli obligatorisk. Ja, de sier til og med at det er vanskelig, nesten umulig, å kontrollere

de gammeldagse fraktbrevene på papir. Så her må jeg rett og slett be regjeringen og statsråden om å lese seg opp. Opposisjonen har altså fremmet dette en rekke ganger, så det er ikke sånn at en kjekk og grei kan komme og si at opposisjonen nå har blitt opptatt av digitalisering. Det har opposisjonen fremmet forslag om mange ganger.

Nå kan det – gledelig nok – se ut til at det blir flertall for de tre forslagene i innstillingen, og jeg vil da stille spørsmålet til justisministeren: Hvordan vil regjeringen følge opp hvis det blir flertall for de tre forslagene, deriblant det ene forslaget om at det skal bli obligatorisk med digitale fraktbrev?

**Statsråd Monica Mæland [11:07:07]:** Som representanten med sin lange erfaring vet, er dette en oppfølging som vil skje i Samferdselsdepartementet og ikke i Justisdepartementet. Men regjeringen gjennomfører selvsagt de vedtak Stortinget treffer. Noe annet ville vært både dumt og uklokt, og det er ikke denne regjeringen.

**Emilie Enger Mehl (Sp) [11:07:35]:** De siste dagene har det vært gjort et formidabelt arbeid for å komme til en felles enighet i Stortinget om saker som har handlet om korona. Nå har vi også kommet et godt stykke i denne saken – vi har gått fra en mindretallsinnstilling som to partier står bak, til nå faktisk å ha et flertall der regjeringspartiene ikke er med. Så mitt spørsmål er: Vil statsråden ta en ekstra runde og se om det er mulig for regjeringspartiene også å være med, slik at vi får en enstemmighet rundt disse forslagene?

**Statsråd Monica Mæland [11:08:06]:** Jeg er glad for den dugnaden og det samarbeidet vi har om korona, men jeg tror ikke partipolitikk i Norge viskes ut av den grunn. Det håper jeg i hvert fall ikke, selv om vi trenger å stå sammen om mange viktige saker. Jeg konstaterer at det partiet som har besittet Samferdselsdepartementet de siste seks og et halvt årene, nå har endret mening. Det kom nok litt overraskende på meg, må jeg innrømme, men dette får stå for Fremskrittspartiets regning. Vi forholder oss til de flertallsvedtak som treffes i denne sal.

**Emilie Enger Mehl (Sp) [11:08:36]:** Noe jeg også er veldig glad for at vi får flertall for, er det å legge til rette for regelendringer som gjør det mulig å kreve inn bøter fra utenlandske useriøse aktører, slik at de ikke kan ferdes fritt rundt om i Norge, begå lovbrudd, ikke forholde seg til trafiksikkerhetsregler og så slippe unna med det ved å dra tilbake til landet de kom fra, og nekte å betale. Det tror jeg kan være med på både å forhindre mye ulovlig kabotasje og ikke minst å redde liv, fordi man vil kunne få sikrere kjøretøy og forhindre de verste

aktørene fra å kjøre rundt. Så mitt spørsmål er: Hva slags endringer vil statsråden gjøre for å sikre at man kan få krevd inn disse pengene, slik at man får gitt straffereaksjoner til useriøse aktører?

**Statsråd Monica Mæland [11:09:27]:** Igjen er dette et spørsmål som ligger utenfor mitt konstitusjonelle ansvarsområde. Men som Stortinget og komiteen har fått opplyst, jobber Samferdselsdepartementet i samarbeid med Statens vegvesen med et forslag om økt bruk av overtredelsesgebyr innenfor flere områder. Dette er også informasjon som Stortinget har fått. Da er det kanskje ikke så stor uenighet om dette – det må vi komme tilbake til.

**Emilie Enger Mehl (Sp) [11:09:54]:** Jeg må bare komme litt tilbake til det svaret jeg fikk på første spørsmål, om vi kunne komme til en felles enighet i denne saken. Statsråden sa da at selv om vi har sett mye dugnadsarbeid nå i koronasakene, vil man ikke nødvendigvis viske ut de partipolitiske skillelinjene i andre saker. Men er det slik at det er en viktig partipolitisk sak for Høyre og regjeringspartiene å ha ordningen med elektroniske fraktbrev frivillig og ikke obligatorisk?

**Statsråd Monica Mæland [11:10:20]:** Det er et litt rart spørsmål. Det kunne man si om alle saker der partiene på Stortinget er uenige. Regjeringen har presentert sitt synspunkt fordi vi mener at ensidige nasjonale obligatoriske regler ikke etterkommer de motivene man har for å innføre dette. Så konstaterer jeg at et flertall nå har en annen oppfatning, og det forholder vi oss til.

**Presidenten:** Replikordskiftet er omme.

De talerne som heretter får ordet, har også en taletid på inntil 3 minutter.

**Bård Hoksrud (FrP) [11:11:08]:** Dette med ulovlig kabotasje og det som transportnæringen står midt oppe i, er definitivt kjempetfordrende, og som en representant som kjører mye bil, ser jeg ofte utenlandske vogntog som står langs veikanten og sannsynligvis ikke burde fått være her. Arbeiderpartiet sier at dette har de fremmet i syv år: De satt i regjering i åtte år før det, og det skjedde dessverre svært lite på området med kabotasje.

I regjering har Fremskrittspartiet sørget for at vi har gitt kontrollmyndighetene flere verktøy for å slå ned på ulovligheter. Det gjelder både kabotasjekjøring og kjøretøy som ikke er utrustet og mangler utstyr for å kunne kjøre på veiene våre. Spesielt vinterstid har vi sett store problemer med dette.

I tillegg har vi fått på plass bedre samarbeid mellom de forskjellige myndighetene for å avsløre og slå ned på ulovlig kabotasjekjøring som bryter med både nasjonale og internasjonale lover, forskrifter og regler.

Vi har også styrket rammene til kontrollmyndighetene, sånn at de har hatt anledning til å avholde flere kontroller for å slå ned på ulovlighetene.

Til tross for alle de tiltakene vi har iverksatt, vil vi også i dag stemme for de tre forslagene som ligger i saken, som vi vet at bl.a. NLF og arbeidstakerorganisasjonene har jobbet veldig aktivt for å få flertall for. Forslaget om å kunne endre regelverket slik at det blir mulig å kreve inn bøter for brudd på kabotasjereguleringen og tekniske krav til kjøretøy, er ting som Dale satte i gang et arbeid med da han var statsråd, og som vi i Fremskrittspartiet er svært opptatt av raskt kommer på plass. Det vil gjøre at de som driver ulovlig, umiddelbart får en reaksjon, og at det får konsekvenser, så de som driver på grensen eller ulovlig, skjønner at det koster mer enn det smaker. Derfor er det viktig at dette nå kommer på plass.

NLF har også vært tydelige på at de ønsker et digitalt transportregister for all internasjonal godstrafikk kombinert med transport og kabotasjeturer i Norge. Vi er enig med NLF i at dette kan være et godt verktøy, som sammen med at de nye elektroniske fraktbrevene som er planlagt i CRM-direktivet, gjøres obligatoriske, vil styrke muligheten for både raskere og enklere å kunne slå ned på ulovlig transport og kabotasje.

Like konkurransevilkår i transportsektoren er noe Fremskrittspartiet har jobbet for i mange år. Derfor har vi også sørget for å iverksette mange tiltak. Med de forslagene som nå ligger her, vil vi styrke dette arbeidet ytterligere.

**Peter Frølich (H) [11:13:43]:** Dette er en klassisk debatt der alle er enige om det som står i proposisjonen, og så blir man riv ruskende uenige i det øyeblikket debatten kjører litt ut på siden og kanskje i grøften. Det har kommet de vanlige påstandene om at regjeringen ikke gjør nok og ikke har gjort noe når det kommer til sosial dumping og arbeidslivskriminalitet osv. Det er påstander som rett og slett ikke er riktige, og de må avvises fra denne talerstolen.

Alle er enige om at transportsektoren har særskilte utfordringer når det kommer til arbeidslivskriminalitet og annet juks, men regjeringen har virkelig vært offensiv i håndteringen av dette spørsmålet. Man har samlet partene i arbeidslivet om en skikkelig dugnad for å få bedre vilkår og anstendige arbeidsforhold. Vi har fått på plass nye regler for tilsyn, f.eks. med verksteder, og effektive reaksjonsformer mot dem som bryter reglene. Det er en enorm styrking av samarbeidet mellom de ulike kontroll- og tilsynsfunksjonene. Statens vegvesen, politiet, Arbeidstilsynet, tolletaten og skatteetaten samarbeider mye bedre enn tidligere. Nå kan tolletaten gå ut og kontrollere kjøretøy. Dette er helt nytt, og det er et veldig viktig verktøy for å bekjempe den kriminaliteten vi ser.

Vi kan også holde igjen f.eks. vogntog fra utlandet med hjullås for å sikre veiene våre. Så disse påstandene om at det ikke gjøres nok, er rett og slett ikke riktige.

Så er det fortsatt mye som gjenstår, og jeg håper at alle partiene fortsatt vil bidra sammen til å håndtere utfordringen. Jeg er veldig positiv og optimistisk med tanke på de nye tonene fra representanten Myrli. Det er både moderne og framtidsoptimistiske takter fra en som har vært kjent som en sterk forsvarer av f.eks. analoge taksameter. Så hvis han er villig til å gå inn på regjeringens forslag om mer digitale løsninger i den bransjen, har vi kanskje noe å snakke om.

**Lene Vågslid (A) [11:16:00]:** Det er jo ikkje nytt at Høgre i Stortinget brukar nedlatande retorikk, det er me fullstendig vane med. Viss ein meiner at desse forslaga er i grøfta, bør ein lese dei ein gong til. Og viss hørgreregjeringa meiner at dette er partipolitikk, seier det meir om Høgre sin partipolitikk enn om forslaga. For som representanten Emilie Enger Mehl på ein føredømeleg måte viste til i replikkordskiftet, står det ikkje til truande at forskjellen på frivillige og obligatoriske fraktbrev er partipolitikk. Eg meiner det same som representanten Enger Mehl, at her burde me klare å finne saman, noko me har vist no i fleire dagar at me klarer i krisetider. Desse sakene er faktisk svært viktige for den næringa me snakkar om. Og om ein begynner å snakke om grøfter, som representanten Peter Frølich inviterer til, bør ein kanskje vere meir oppteken av å forhindre desse lastebilane i den grøfta. Då kan me gjere meir for å forhindre arbeidslivskriminalitet og sosial dumping, og det er det eit fleirtal i Stortinget som no er villige til.

Bård Hoksrud og Framstegspartiet vil gå tilbake til Stoltenberg-regjeringa. Eg lét det vere. Representanten Hoksrud har sjølv vore ein tur innom Samferdselsdepartementet og fekk ikkje gjort så mykje med det.

Lat det då ikkje vere partipolitikk. Lat oss samle oss om dei tre ganske enkle forslaga. Dei har vore kjempeviktige for Fellesforbundet og for veldig mange aktørar på dette feltet. Difor er mi oppmoding til regjeringspartia: Det blir ikkje votering med ein gong, det blir votering seinare i dag, så ta ein runde i gruppa, sjekk ut om dette verkeleg er partipolitikk for hørgreregjeringa. Viss ikkje anbefaler eg at me samlar oss om desse tre forslaga, som er veldig gode, og som vil bety mykje for næringa og for kampen mot arbeidslivskriminalitet.

**Sverre Myrli (A) [11:18:07]:** Her kommer han som er en sterk forsvarer av analoge taksameter. Det var i så fall nytt for meg. Men fra spøk til alvor: Jeg mener det er veldig viktig og riktig at vi tar i bruk digitale løsninger der det er fornuftig, og her er det veldig fornuftig. Det er effektiviserende for transportnæringen, både for innenriks godstrafikk og for grensekryssende interna-

sjonal godstrafikk, og det er et veldig viktig virkemiddel for å bekjempe useriøsitet og sosial dumping i transportbransjen, noe som er et stort problem. Det tror jeg vi er enige om, alle partiene i denne salen. Derfor må vi bruke et bredt spekter av virkemidler. Det er ikke sånn at elektroniske fraktbrev løser alt, men det er ett av flere tiltak som vi må ta i bruk.

Det er sånn på dette feltet som på en del andre områder at vi blir aldri ferdig. Det kommer stadig nye utfordringer, og – jeg tror jeg vil si det slik – det kommer stadig nye useriøse aktører og kjeltringer i bransjen som gjør at vi hele tida må ta i bruk nye virkemidler. Derfor har det lenge vært jobbet med å få til en ordning med elektroniske fraktbrev, og at det gjøres obligatorisk, at det blir regelen og ikke bare sånn som vi nå vedtar, at elektroniske fraktbrev skal likestilles med fraktbrev på papir, de gammeldagse fraktbrevene. Nei, det må gjøres som et krav for alle.

Jeg skjønner at representanten Frølich ikke har satt seg særlig inn i saken og ikke kan så veldig mye om dette. Det har jeg forståelse for, men da bør en kanskje jekke seg litt ned på Stortingets talerstol. For dette må virkelig ha noe med saken å gjøre. Sak nr. 8, som vi behandler i dag, gjelder faktisk endringer i vegfraktloven, og det er den loven som regulerer fraktbrev. Så dette har absolutt noe med saken å gjøre. Det merkelige er at verken justisministeren eller noen av talerne fra regjeringspartiene – jeg ser at transportkomiteens leder sitter i salen; han kunne jo f.eks. ta ordet – gjør rede for hva som er argumentene mot å gå med på forslaget. Det er bare sånne prosessuelle og tekniske ting vi hører.

Jo, det er en del av saken, og på helt vanlig måte kan Stortinget komme med en bestilling til regjeringen, og så kommer regjeringen tilbake til Stortinget med forslag om lovendringer og den type ting. Det er en helt vanlig måte å jobbe politisk på. Men hvorfor er regjeringspartienes representanter imot en ordning med at elektroniske fraktbrev gjøres obligatoriske? Det har vi ennå ikke fått svar på. Jeg støtter komitélederens oppfordring: Det er en god stund til votering, så det er fullt mulig å ombestemme seg, slik at vi kan få et bredt flertall for forslagene.

**Helge Orten (H) [11:21:24]:** Jeg ble jo introdusert av forrige representant, så da får jeg vel bare ta ordet.

I utgangspunktet er dette etter min oppfatning en veldig positiv sak, der vi nå innfører elektroniske fraktbrev – riktignok frivillig, men i en europeisk sammenheng. Det er vel strengt tatt det saken handler om, så vidt jeg kan bedømme. Da er det også ganske vesentlig at vi nå i en sånn setting faktisk greier å ta inn over oss at det er en veldig positiv utvikling i retning av at flere tar i bruk disse digitale verktøyene.



Så er det slik at det vil ikke være noen motstand fra vår side mot at vi kan ha obligatoriske fraktbrev, men jeg er veldig i tvil om det er formålstjenlig og gjennomførbart at Norge alene innfører en sånn regel. Jeg tror kanskje at dette er noe vi heller burde jobbe med i en europeisk sammenheng, og gjøre disse obligatoriske etter hvert.

Nå har vi fått en frivillig ordning, og det synes jeg er bra. Neste steg i Europa vil kanskje kunne være en obligatorisk ordning. Det gjelder for så vidt også arbeidet med et digitalt transportregister. Jo, det er sikkert veldig positivt, det også, men igjen må vi, når vi snakker om internasjonal transport, ha internasjonale regler, og da bør vi – etter min oppfatning – ha et felles regelverk i Norge og Europa for disse transportene. Derfor tror jeg det er mye mer formålstjenlig, mye smartere, at vi jobber sånn som vi har gjort i flere år fra Samferdselsdepartementets side, innenfor Road Alliance, innenfor det europeiske samarbeidet, med å ha et felles europeisk regelverk på disse områdene. Det er det som vil gi den største effekten.

Når det gjelder bruk av bøter heller enn andre typer reaksjonsformer, har det vært et kontinuerlig arbeid. Det forundrer meg stort at Fremskrittspartiet nå har behov for å støtte forslag om dette, etter å ha argumentert i seks og et halvt år for at det faktisk har vært et kontinuerlig arbeid i Samferdselsdepartementet.

Etter min oppfatning er det et arbeid som har gitt positive resultat, nemlig at vi har brukt bøter, andre reaksjonsformer og andre sanksjonsformer i større grad innenfor transportsektoren, der det har vært hensiktsmessig. Det er et kontinuerlig arbeid som pågår hele tida. Det er ikke nødvendig å gjøre egne vedtak i denne saken om at vi skal gjøre det arbeidet når samferdselsministre allerede i seks og et halvt år har jobbet med det og den nå sittende samferdselsministeren jobber med det kontinuerlig.

Etter min oppfatning er dette et arbeid som må pågå fortløpende, og som er fornuftig. Vi har skrevet gode merknader om det tidligere, som også har gitt gode retningslinjer for samferdselsministeren – både de to foregående og den sittende – om at dette er en ønsket utvikling innenfor sektoren, og det kommer stadig forslag om å bruke bøter heller enn andre typer sanksjonsmidler fordi det er mer effektivt, mindre byråkratisk og gir gode resultat.

**Bård Hoksrud (FrP) [11:24:37]:** Ingenting er som en skikkelig samferdselsdebatt, og selv fraktbrev blir gjenstand for ordentlige samferdselsdebatter.

Så registrerer jeg selvfølgelig at Arbeiderpartiet ikke ønsker å fortelle om hvordan det var, men jeg synes faktisk det er viktig å ha med seg hva som har skjedd i disse

seks og et halvt årene, for det har skjedd veldig mye. Men det betyr ikke at man er der man skal være, for vi ser fortsatt at kreativiteten hos enkelte av de useriøse er ganske stor. Derfor er det også viktig å fortsette med ytterligere tiltak.

Jeg satt åtte år i transportkomiteen, og selv om det kunne ha vært morsomt å fortelle mye om forslag vi fremmet den gangen, behøver jeg ikke å gjøre det, for vi er alle enige om mye. Og i hvert fall jeg mener definitivt at det har skjedd mye på samferdselsområdet, nemlig at man har tatt grep når det gjelder bøter, man har tatt grep for å holde tilbake kjøretøy, man har satt i gang et samarbeid mellom de forskjellige kontrollorganene, man har sørget for å styrke det samarbeidet, og man har sørget for å bevilge mer penger for å ta tak i dette. Men vi ser fortsatt at kreativiteten hos de useriøse er stor, og derfor er vi enige om at man nå må sette i gang noen ytterligere tiltak.

Så registrerer jeg at man kan være enige eller uenige. Men målet oppfattet jeg at også foregående taler, representanten Orten, var veldig tydelig på: at han gjerne ser at det blir obligatorisk. Da må vi sørge for å framskynde dette, og det er det man nå gjør – man er tydelig på at dette er det viktig å jobbe for at vi skal gjennomføre. Selvfølgelig – hvis man møter motstand og utfordringer, tar man det, men fra flertallet i det norske storting er man tydelig på at dette vil vi faktisk ha på plass, og vi vil jobbe for at det kommer på plass.

Dette handler om det jeg nesten daglig får tekstmeldinger om fra folk som er på veien, fra norske lastebiljåførere og vogntogsjåførere, som er frustrert over det de ser, over ulovligheter som foregår der ute, og om det også min partifelle Per-Willy Amundsen nevnte: at noen av utfordringene man opplever på veiene, skyldes at utstyret ikke er i den stand det skal være for at man skal kunne kjøre på bl.a. norske vinterveier, slik at man er til fare for seg selv og andre. Det er selskaper som driver useriøst, og det må vi ta tak i.

Derfor er jeg glad for at man har tatt grep når det gjelder bøter, men jeg mener det er mulig å gjøre enda mer. Det må vi framskynde, for dette handler om at vi skal luke ut de useriøse og sørge for like konkurransevilkår mellom transportører. Det vil være bra for norsk transportbransje, og det vi sørger for med de forslagene som nå foreligger – i tillegg til mye av det Fremskrittspartiet allerede har fått til i regjering – er at man kommer enda lenger med å ta tak i dette viktige arbeidet.

**Sverre Myrli (A) [11:27:28]:** Det er vel fortsatt noen timer til votering, så vi kan fortsette.

Jeg har bare lyst til å si til Bård Hoksrud, som egentlig helst vil prate om det som skjedde i 2013, om det den gangen var mulig å innføre elektroniske fraktbrev. Det er

jeg høyst usikker på. Det har skjedd enormt mye på dette feltet de siste sju årene.

Den rød-grønne regjeringen gjorde veldig mye for å bekjempe sosial dumping – i transportsektoren og i arbeidslivet generelt. Det kom flere tiltak i de åtte rød-grønne årene, og jeg vil si at denne regjeringen i de snart sju årene den har sittet, har gjort veldig mye bra for å bekjempe sosial dumping.

Men som jeg sa i det forrige innlegget mitt: Det kommer stadig nye utfordringer. Det kommer stadig nye useriøse aktører som ønsker å utnytte et system, og som gjør at vi hele tida må finne på nye ting, iverksette nye tiltak, være offensive. Nå er vi i den situasjonen at vi i større grad også kan ta i bruk digitale løsninger, digitale hjelpemidler, i kampen mot sosial dumping og i kampen mot de useriøse aktørene i transportbransjen. Jeg vil bare understreke det én gang til: Vi blir ikke ferdige med dette arbeidet, vi må jobbe hele tida, det er en kontinuerlig prosess. Da ønsker jeg at vi er i førersetet, og at vi ligger foran.

Jeg vil bare si til transportkomiteens leder, Helge Orten, som nesten framstilte det som at dette bare er noe vi snakker om i Norge: Nei, det er mange land i Europa som holder på med dette. Hvis jeg ikke tar feil, er det en rekke pilotprosjekter som er i bruk allerede, og det er et godt stykke internasjonalt samarbeid om dette. Hvis jeg ikke tar feil, er Norge med i det samarbeidet, og Norge deltar i mange av de prosjektene der man jobber med digitalisering av transportbransjen, hvorav elektroniske fraktbrev er én av løsningene. Så dette er ikke oppsiktsvekkende, dette er noe som man har jobbet med veldig lenge. Transportbransjen, offentlige kontrollorganer, fagbevegelsen, både Transportarbeiderforbundet, som nå har gått inn i Fellesforbundet, Yrkestrafikkforbundet og mange andre har jobbet veldig lenge med dette sammen med Norges Lastebileier-Forbund og andre, som det tidligere har blitt referert til i debatten.

Jeg vil bare si at dette er veldig riktig, og jeg er helt overbevist om at om ikke lenge har vi en ordning der det er obligatorisk med elektroniske fraktbrev. Det er bare så synd at vi må slepe regjeringen etter istedenfor at regjeringen kunne gått foran og tatt en lederrolle.

Ingjerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

**Bengt Fasteraune (Sp) [11:30:43]:** Denne typen diskusjoner har vi hatt mange ganger her i Stortinget. Det gjelder rett og slett å få kontroll på det som har skjedd innenfor transportbransjen de siste årene. Svaret som transportkomiteens leder, Orten, ga, er egentlig det svaret vi har fått hele tiden, at dette er under kontinuerlig arbeid, dette jobber regjeringen med, vi må tilpasse oss internasjonale regler, og vi må sørge for at dette skjer i

takt med de samfunnene som er rundt oss. Samtidig ser vi at man ikke klarer å ta grep.

Jeg vil berømme regjeringen for at man har prøvd å ta grep, men man har ikke klart å finne de riktige virkemidlene. Det er ikke lenge siden vi hadde en debatt om dekk og kvaliteten på dekk, der man refererte til internasjonale regler om godkjenning av dekk i Italia som knapt nok hadde vært godkjent som sommerdekk i Norge. Det er det som er realitetene. Vi har hatt akkurat det samme når det gjelder standard på kjøretøyene – en standard på kjøretøyene som er altfor dårlig, som det er vanskelig å få bukt med, og som det er vanskelig å kontrollere fordi man mangler regelverk.

Så kommer man i denne diskusjonen inn på det helt banale, som har vært diskutert over lang tid, og det er å få elektroniske fraktbrev, slik at folk ikke kan jukse. Da er man jo helt nede på det banale, og hvis man i dag ikke klarer å bli enige om at dette bør være obligatorisk, har man en skikkelig utfordring.

Hvis svaret er at man skal komme tilbake og vurdere på nytt om dette bør være frivillig eller obligatorisk, kommer vi ikke videre i saken i det hele tatt. Vi kommer til å diskutere dette massevis om videre i denne sal, det er jeg helt overbevist om, og det skal vi også gjøre. Er det noe man faktisk bør søke å bli omforent om, er det vel sikkerheten på norske veier. Når vi snakker om korona og om å bli omforent, må vi i hvert fall klare å bli omforent om de tingene. Forrige gang jeg sto i en debatt om dette, kjørte jeg bil fra Dovre og ned til Stortinget og var bare millimeter fra fronten på en lastebil som hadde for dårlige dekk.

Dette dreier seg om bl.a. elektroniske fraktbrev, og det dreier seg om muligheten til å kunne bruke bøter som et virkemiddel.

Jeg håper inderlig at man klarer å bli omforent om i hvert fall det som går på obligatoriske fraktbrev, når vi skal votere i denne saken senere i dag.

**Helge Orten (H) [11:33:42]:** Jeg skal fatte meg i kortet – det skjer vel andre ting på huset om dagen.

Bare en liten kommentar til representantene Myrli og Fasteraune: Det er mulig at kontinuerlig arbeid virker kjedelig, men det er faktisk det som kan gi resultater over tid. Så når svaret av og til er at det jobbes kontinuerlig med denne typen problemstillinger også fra Samferdselsdepartementets side, er det etter mine begreper en positiv tilbakemelding fordi det nettopp er det som i et internasjonalt samarbeid innenfor EU vil gi resultater over tid.

Skal vi håndtere internasjonal transport, må vi ha internasjonale regler. Vi bør ha felles regler i det europeiske samarbeidet – nettopp for å kunne ta jukserne, nettopp for å kunne ta dem som ikke følger lover og

regler. Derfor er jeg opptatt av at vi skal fortsette det arbeidet. Om det arbeidet fortsetter eller ikke, er jo ikke avhengig av enkeltanmodningsvedtak i denne sal, det er et arbeid som pågår kontinuerlig nettopp for at vi skal ha et felleseuropeisk regelverk innenfor disse områdene. Om det etter hvert betyr at vi klarer å oppnå at dette blir obligatorisk, vil det være fint. Jeg tror det vil være bedre enn en frivillig ordning, men det er det vi har kommet per i dag. Jeg tenker at det nettopp er dette saken dreier seg om, nemlig å ratifisere og få på plass denne frivillige europeiske ordningen. Det synes jeg er flott.

Jeg tror resultatet helt sikkert kan bli enda bedre hvis vi i fellesskap klarer å få på plass en obligatorisk ordning gjennom det europeiske samarbeidet. Det tror jeg også det er stor villighet til å få på plass fra regjeringens side. Hvis det er sånn at det også pågår gode prosjekter på dette ellers i Europa, er det ikke noe som er bedre enn det, for da er vi på vei mot det som vi egentlig ønsker alle sammen.

Det er mulig at kontinuerlig arbeid virker kjedelig, men det gir resultater over tid. Man må bare ha litt tålmodig med å få på plass ting som krever at flere enn Norge faktisk må være enige om det – og slik få på plass gode ordninger.

**Emilie Enger Mehl (Sp) [11:35:54]:** Når man hører på transportkomiteens leder, kan man få inntrykk av at fordi regjeringen jobber kontinuerlig – det skulle egentlig bare mangle, for det er vel regjeringens oppgave å kontinuerlig jobbe med å forbedre trafikksikkerheten og andre forhold innenfor transportsektoren og annet – så skal Stortinget liksom sette seg på sidelinjen og vente og se.

Det er fortsatt sånn at all makt ligger i denne sal. Og nå som det i tillegg er en mindretallsregjering, står Stortinget helt fritt til å vedta det man måtte ønske når man klarer å danne et flertall her. Det er veldig bra, synes jeg, at vi nå har fått en proposisjon fra regjeringen som man ikke bare banker igjennom for å ratifisere en tilleggsprotokoll, men som man faktisk har jobbet med for å få til en politisk endring som har vært et sterkt ønske fra transportnæringen selv. Det kommer som et supplement til den jobben regjeringen gjør, ikke i stedet for. At det skal være noen motsetning mellom at Stortinget tar sitt ansvar og gjør vedtak, og at regjeringen har et kontinuerlig arbeid nasjonalt og internasjonalt, er helt meningsløst.

For det andre viser Orten hele tiden til at man må få på plass europeisk enighet, internasjonalt samarbeid, osv. Det er viktig, det, men det er fortsatt sånn at i Norge bestemmer Stortinget, og vi må kunne gjøre vedtak i den norske stortingsalen uten at vi er nødt til å forhøre oss med alle de andre landene i EU først.

**Presidenten:** Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 7 og 8.

Stortinget tar da en pause til innstillingene i sakene nr. 9 og 10 er ferdigstilt.

Stortinget tok pause i forhandlingene kl. 11.38.

----

Stortinget gjenopptok forhandlingene kl. 18.53.

President: Tone Wilhelmsen Trøen

**Presidenten:** Stortinget går da til behandling av sakene nr. 9 og 10.

Før det vil presidenten minne om at vi bør sitte med god avstand til hverandre. Det er mulig å ta i bruk statsrådsplassene som er ledige på første rad, og sitte i rotunden bak. Det er også mulig å følge dette stortingsmøtet fra kontoret dersom man ikke skal være aktiv i debatten.

Innstillingene i sakene nr. 9 og 10 har ikke ligget ute den reglementsmessige tid, jf. § 46 i Stortingets forretningsorden. Presidenten vil foreslå at sakene likevel tas under behandling. – Ingen innsigelser er kommet mot dette, og det anses vedtatt.

Innstillingene i sakene er tilgjengelige på nett. De er i trykken og vil bli lagt ut i papirversjon underveis i debatten.

Sak nr. 9 [18:53:59]

*Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Utenriksdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Samferdselsdepartementet og Finansdepartementet, samt endringer i skatter, avgifter og toll 2020 (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)* (Innst. 216 S (2019–2020), jf. Prop. 67 S (2019–2020))

Sak nr. 10 [18:54:29]

*Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i verdi-papirhandelloven (forskriftshjemmel om tilbudsprisen ved pliktige brudd) og pakkereiseloven (forskriftshjemmel om forlengelse av frist for tilbakebetaling)* (Innst. 217 L (2019–2020), jf. Prop. 68 L (2019–2020))

**Presidenten:** Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det innenfor den fordelte taletid bli gitt anledning til replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

**Mudassar Kapur (H) [18:55:23]** (komiteens leder og ordfører for sakene): Aller først vil jeg takke komiteen for velvillig og raskt å ha jobbet igjennom en ganske stor sak. Det som er noe av det fineste med norsk politikk, er at vi står sammen i kriser.

Vi har nok en gang blitt enige om en rekke tiltak som kan bidra til å redde arbeidsplasser og trygge velferden. Dette er en økonomisk krise som vi ikke kan velge bort. Alternativet er at helsevesenet ikke klarer byrden av alle som blir syke. Norge er et rikt land, men den virkelige formuen vår er folk som går på jobb. River man teppet under dem, forsvinner en mye større verdi enn hele vårt oljefond. Derfor er det utrolig viktig at komiteen gir regjeringen støtte til forslaget om en svært kraftfull kontantstøtte til bedriftene på anslagsvis 20 mrd. kr i måneden.

Videre har vi blitt enige om en rekke andre grep som skal gi trygghet til familier og bedrifter. Vi styrker kommunene og fylkeskommunene med ca. 5 mrd. kr. Noe av pengene skal brukes til å støtte de kommunene som er hardest rammet av covid-19-viruset. 1 mrd. kr skal sikre at fylkeskommunene har råd til å drifte kollektivselskapene. Vi skal også bruke penger på å ruste opp Norge, slik at aktiviteten kommer fort i gang på den andre siden av denne krisen. For kommunene er dette bare begynnelsen. Det vil komme mer.

Vi reduserer satsen på lav moms til 6 pst. fram til 31. oktober, og vi har blitt enige om en rekke andre tiltak, som de andre partiene helt sikkert også vil nevne, og som også ble nevnt på pressekonferansen.

Norsk næringsliv kjemper en hard kamp, og de skal vite at vi står ved deres side. Nå vedtar vi en del store krisepakker, og de er tuftet på en økonomi og en robusthet som er bygget opp over generasjoner. Vi går inn i dette med sikte på og en visshet om at vi en gang skal tilbake til normalen, slik at vi igjen kan bygge landet til å ha en robust økonomi, til å bygge musklene på nytt, slik at de som kommer etter oss, hvis de må stå i en slik krise, har en minst like god verktøykasse som det vi har i dag.

Så har jeg en liten appell. Det er sikkert ikke så mange som følger med på nett-tv, men det er hjemmekontordager, så det kan hende at noen følger med, men jeg har en appell til alle: La oss holde hjulene i gang der vi kan. La oss holde folk i arbeid der vi kan. Men de skal samtidig vite at her i denne salen står vi uansett samlet for å trygge deres hverdag, deres jobb og deres økonomi.

**Hadia Tajik (A) [18:58:57]:** Eg vil takka finanskomiteen for samarbeidet under behandlinga av denne viktige saka i ei krevjande tid for landet.

Hovudsaka i denne proposisjonen er at ein varslar at det vil koma ei kompensasjonsordning for bedrifter – for dei bedriftene som har vorte nedstengde som eit direkte resultat av pålegg frå myndighetene, men òg for dei bedriftene som opplever omsetningssvikt som ein konsekvens av koronapandemien. Det er ei sak som i detalj vert behandla fyrst neste fredag. Det betyr at sjølv om det vert omtala i denne proposisjonen, tek me det per no til etterretning. Det er ei utforming som er i gang saman med organisasjonar som representerer dei det får følgjer for. Det er noko som Arbeidarpartiet er grunnleggjande positive til, og me ser fram til regjeringa sine meir detaljerte forslag på dette feltet. Me meiner det bør lagast ei ordning som er ubyråkratisk, ei ordning som raskt kjem i gang, og som ikkje minst gjev ein rettferdig kompensasjon, som bidreg til at bedrifter som i utgangspunktet har ein sunn økonomi, faktisk klarer å overleva.

Nedstenginga av landet skjedde akutt. Mange lurer framleis på korleis kvardagen kjem til å verta i tida framover, kva slags tryggleik dei kjem til å ha for inntekt, for arbeid. Det Arbeidarpartiet har ynskt i dei forhandlingane me har vore ein del av, er å gje folk større tryggleik og ikkje minst å skapa ei krisepakke som er mest mogleg sosialt rettferdig.

Å skapa større tryggleik for arbeidsfolk handlar f.eks. om at når me no ser at det er vorte 300 000 arbeidsløde, den høgaste arbeidsløysa sidan krigen, er me nøydd til å ta tak for å sørgja for at alle dei som no har vorte ledige, får ein reell sjanse til å koma tilbake til arbeidslivet når me igjen nærmar oss ein normalsituasjon i landet. Det er grunnen til at me har prioritert 400 mill. kr til eit kompetansetilbod, der mesteparten vil gå til fylkeskommunane, altså til bedriftsintern opplæring. Delar av det vil òg gå til partane i arbeidslivet, slik at dei raskt kan vera med på å tilby kurs og etter- og vidareutdanning i bransjar som er spesielt utsette, så ein stiller sterkare den dagen det vert fleire moglegheiter i arbeidslivet vårt.

Tryggleik handlar òg om at kommunane, som skal tilby folk velferd, får dei pengane dei treng for å få det til. Det er grunnen til at me no føreslår ei straksløyving til kommunane og fylka våre på 5 mrd. kr. Så legg me til grunn at det må koma meir i revidert nasjonalbudsjett.

Kommunane gjer ein enorm jobb for å førebyggja smitte, beskytta folk og gje dei ein tryggare kvardag. Då treng dei pengar for at dei òg skal kunne halda hjula i gang, for at dei skal unngå permitteringar, og for at dei skal kunna fortsetja å etterspørja varer og tenester i det private næringslivet, som er med på å halda hjula i gang

i norsk økonomi på dei områda det er mogleg, sjølv i denne ekstreme situasjonen.

Så gjev me òg tryggleik til industrien og til privat næringsliv. Dei kraftigaste tiltaka for å setja i gang meir verdiskaping i dette landet må me venta med til det er helsefagleg tilrådeleg med fleire på jobb. Liv og helse må jo prioriterast. Men bedriftene og verfta treng å vita alle-reie no kva som ligg framfor dei i tida framover. Dei må kunna planleggja for investeringar. Det vil òg kunna vera med på å roa arbeidsfolk med at det vil vera moglegheiter framover for kontraktar og verdiskaping. Det betyr noko for sveisaren, for ingeniøren, for verftsarbeidaren, for heilt vanlege arbeidsfolk, å vita at me set ordentleg kraft bak det å setja hjula i gang i norsk økonomi. Me set av ei dobling i løyvingane til grøn skipsfart, me set av 1 mrd. kr til vedlikehaldsprosjekt knytte til veg, jernbane, flaumsikring og rassikring. Dette er noko som betyr noko for lokale entreprenørar over heile landet – å vita at desse moglegheitene kjem. Ikkje minst er det viktig å ha ein plan, for sjølv om nedstenginga skjedde akutt, må gjenopninga skje gradvis og med ein langsiktig ambisjon – ikkje berre om ein normaltilstand i Noreg, men om ein situasjon der arbeidsfolk har fleire moglegheiter, der industrien opplever meir vekst, og der me klarer å nå klimamåla me har sett oss. Så ein stor del av satsinga handlar nettopp om det å satsa på nye, grønne, fornybare industriar.

**Sylvi Listhaug (FrP) [19:04:08]:** Jeg vil også starte med å takke komiteen for et godt samarbeid.

Det er ingen tvil om at antallet mailer som i disse dager kommer inn fra fortvilte bedriftseiere og enkeltpersoner, er helt overveldende. Derfor føler jeg hele tiden at vi springer etter og gjør så godt vi kan for å prøve å bøte på alle de problemene som vi nå står oppe i, og så må vi bare jobbe videre med det.

Kontantstøtten til bedriftene, som skal komme på fredag, er det utrolig mange som venter på. For mange bedrifter er det nå et spørsmål om kamp mot klokken, der man trenger penger for å kunne greie å komme seg over denne kneika. Det er derfor utrolig viktig at den ordningen som kommer, treffer bredt, og at den er god når det gjelder innretning.

I Stortinget velger vi også å legge inn penger til kommunene for å vise at vi stiller opp. Vi har tidligere understreket at vi skal være med på å finansiere de ekstra utgiftene som kommunene får. Men når vi nå får tilbakemeldinger om at kommuner strammer inn på tjenestene innenfor eldreomsorg og andre typer viktige tjenester som folk trenger, og ikke minst på kjøp av tjenester og varer, da er det viktig at vi sender et signal og også sender penger med, for å vise at vi ønsker at de skal holde hjulene i gang.

Det er tusenvis av oljearbeidere rundt omkring i dette landet, også tilknyttet leverandørindustrien, som nå er bekymret for tingenes tilstand. Denne næringen har en stor del av æren for at vi er så privilegerte i dette landet at vi faktisk har penger på bok å kunne bruke i den situasjonen som vi nå står i. Det er smell i oljeprisen, etterspørsel som stuper, uenighet mellom Russland og Saudi-Arabia – utsiktene nå er veldig mørke. Men så vet vi at dette er en næring som trenger forutsigbarhet og langsiktig tenking, og derfor er det viktig at vi nå også tenker langsiktig. Jeg ser derfor fram til at regjeringen kommer tilbake med forslag som kan stimulere til investeringer framover i oljesektoren. Jeg er også glad for at vi har fått på plass 130 mill. kr til forskning og utvikling, fordi vi skal satse videre på denne viktige næringen for Norge også i årene som kommer.

Vi gjør grep for industrien. Vi har de forbedrede avskrivingsattsene som jeg håper kan bidra til viktige investeringer i industribedrifter som har muligheten til det. Vi får på plass fritak for CO<sub>2</sub>-avgift, vi får på plass en fornyelse av nærskipsflåten som er kjempeviktig for mange verft rundt omkring på vår kyst. Vi gir også en håndrekning til både bryggerinæringen og bensinstasjoner, som nå skal betale særavgifter som de ikke har penger i kassen til å kunne håndtere. Så skyver vi det framover – og jeg vil nok en gang bare understreke at vi skyver og skyver både skatter og avgifter foran oss her. En dag skal de betales tilbake, og jeg er oppriktig bekymret for at når den dagen kommer, kommer mange til å få problemer med å greie å gjøre opp for seg. Derfor er jeg helt overbevist om at vi i en senere debatt i denne salen kommer til å måtte ta stilling til hva man skal gjøre med alt dette som vi skyver på. De pengene skal til slutt betales, og de finnes i hvert fall ikke på lang tid i mange av disse kassene.

Vi får gjort noe med AutoPASS, noe som gjør at i stedet for at vi må hente penger ut fra bedrifter, kan en større andel av dem være igjen. Vi får på plass en reduksjon av momsen, som mange sier betyr så lite, for det er så lite aktivitet. Det er det nå, men vi får håpe at det begynner å røre på seg når vi kommer fram til sommeren. Jeg er sikker på at mange ønsker å komme seg ut på tur, om ikke annet så i hvert fall i vårt fantastiske flotte land Norge, og at vi kan få feriere litt, om ikke annet. Da vil dette kunne komme oss, og også bedriftene, til gode. Å styrke reiselivsfondet er kjempeviktig, sånn at vi etter hvert nå tør å begynne å bestille ferier igjen. Da blir det penger i kassen til dem som er innenfor reiselivsnæringen, og det er viktig.

Jeg vil også si at det er veldig bra at vi nå får på plass en styrking av bostøtten. Det er en håndrekning til mange av dem som sliter, som har lite penger å rutte med, og noe som kanskje kan bidra til å gjøre hverdagen

deres litt bedre. Det er et nytt steg i riktig retning, men vi er langt fra i mål.

**Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [19:09:21]:** Jeg tror alle vi som sitter på Stortinget, som har vært med i forhandlingene, på tvers av partier, kjenner på ansvaret om dagen, at vi føler et stort ansvar. Jeg føler meg også heldig fordi vi bor i et land med så store geografiske avstander, og fordi vi har en så sterk fellesskapsfølelse. Det merker en i dagliglivet når en er ute og reiser, og vi har merket det mye i politikken nå de siste ukene. Selvfølgelig er det politiske skiller, men vi kjenner en sterk fellesskapsfølelse, vi har et felles ansvar for å komme fram til løsninger som vi tror hjelper folk, bedrifter og til sjunde og sist landet. Når vi har jobbet denne uken, har det vært akkurat det alvoret, men også fellesskapsfølelsen, som har vært det bærende.

Jeg vil begynne med den verdien som fellesskapsfølelsen har gitt Norge, og det er tillit. Nå skal vi lage en kompensasjonsordning for norske bedrifter som har mistet omsetning og fortsatt har store faste kostnader. Den må utformes så fort som overhodet mulig, så ubyråkratisk som mulig, og favne så bredt som mulig. Derfor er det så viktig at det norske samfunnet er tillitsbasert. Den modellen regjeringen på vegne av oss alle nå skal utforme, kommer selvfølgelig til å måtte ha kontrollmekanismer, men jeg har stor tillit til at det systemet skal fungere godt, og at ikke enkeltpersoner eller enkeltbedrifter misbruker den tilliten når vi nå skal lage en ordning som skal hjelpe mange av dem som sliter. Heldigvis sier vi, når vi i Stortinget behandler det, at vi har tillit til at regjeringen sammen med LO, NHO, Virke, partene, klarer å finne en god ordning – og kommer så tilbake neste uke og vil da få føringer, med nettopp det at i den norske modellen samarbeider vi, og da kan det bli en god løsning.

Vi er opptatt av at i all den mollstemtheten som mange av oss kjenner, er det viktig at vi nå begynner å peke vei, og at vi har mulighet til å drive aktiv motkonjunkturpolitikk for å få hjulene i gang, for å få folk over fra permittering, over fra at bedriftene står, til at de begynner å gå, og at vi kan bruke politikken aktivt. Derfor var det viktig at i tillegg til at vi ga sikring for kommunene, skulle man også si: Jo, vi har den erfaringen, fra finanskrisen sist, at ved å bruke kommunene aktivt ved å gi penger kan vi skape masse aktivitet for mange småbedrifter, snekkere og håndverkere, som kan komme seg ut fra å være permittert til å pusse opp skolen eller legge ny asfalt på veien, sette hjulene i gang. Derfor er også den pakken på ca. 1 mrd. kr til samferdselstiltak viktig, der man ser vei, som er kjempeviktig i Norge, der man ser rassikring, for det er kjempeviktig i noen deler av landet, der man ser kollektiv, og der man ser også hav-

ner og farleder. Så er det klart at 1 mrd. kr ikke er et veldig stort beløp i en sånn sammenheng, men det peker i retning av at de tiltakene vi skal gjøre, skal favne alle deler av landet, ulike næringsvirksomheter.

Så mener jeg at det var viktig at vi sammen her i Stortinget nå løftet bredbånd, for mange har sett at de siste ukene har de familiene og de bedriftene som ikke har god bredbåndstilknytning, blitt enda mer sårbare, og at det i vår tid har blitt en samfunnskritisk infrastruktur som vi er helt avhengige av. Da er det bra at vi, alle partier på tvers, nå løfter det kraftig, sånn at vi får bygd ut bredbånd til enda flere, og at enda færre skal få problemer hvis man er avhengig av å bruke den teknologien framover – og det er de fleste av oss nesten hver eneste dag.

Jeg tror at en del av de ordningene vi har skapt når det gjelder permittering, er solide, ordentlige ordninger. Det kan godt hende at det også er noen bedrifter som for sikkerhets skyld har permittert. Jeg mener at det likevel har vært en god samfunnsinvestering, selv om staten nå har tatt regningen. Jeg tror kanskje noen bedrifter har gitt seg selv en liten pustepause med det permitteringsregelverket, men det kan godt hende at mange bedrifter har trengt den pustepausen, og at vi har rygg til å bære den typen ordninger. Men alle vi som er her, vet at det ikke i månedsvis eller årevis kan være den typen logikk, at vi ikke skal leve av hverandres arbeid, for til sjunde og sist lever vi av hverandres arbeid.

Derfor er det så viktig at vi nå må diskutere framover – nå sikrer vi bedriftene, nå sikrer vi tryggheten til folk gjennom bostøtte, gjennom at studentene skal få en litt bedre ordning, men vi må klare å snu blikket veldig fort, til å se at man så fort som mulig kan klare å åpne samfunnet opp igjen, for det er den viktigste tiltakspakken, men at vi også da har nok penger til å sette hjulene i gang. Vi vet at mange prosjekter i private hjem og andre steder kommer til å stoppe litt opp, og da må vi bruke offentlige penger, bruke den rikdommen som generasjonene før oss har sikret oss gjennom nasjonalt eierskap til naturressursene og en langsiktig forvaltning. Da er Norge et av de landene i verden som er best rustet til å komme seg gjennom dette og få flest mulig i arbeid raskest mulig.

**Kari Elisabeth Kaski (SV) [19:14:40]:** Jeg har lyst til å begynne med å takke komiteen for godt samarbeid også i denne runden, i behandlingen av denne krisepakken, og jeg imøteser behandlingen vi skal ha av den pakken som kommer i løpet av denne uken, om kontantstøtte, om kompensasjon til bedriftene rundt omkring i hele landet. Det blir en viktig jobb.

Det har vært helt sentralt for SV i behandlingen av denne krisepakken også i denne runden å sørge for at vi

får en mer sosial pakke, som gir flere en tryggere inntekt i den enorme krisen som landet står i. Vi vet at det er mange som står uten jobb, som er permittert, og vi vet også at veldig mange av dem som er uten jobb, og som er permittert, i utgangspunktet har lav inntekt. Derfor trenger vi å trygge inntekten deres framover, og vi trenger å tette hullene, for vi ser at det er grupper i samfunnet som nå er uten trygge rammer for fremtiden. Derfor er jeg enormt glad for at vi har lyktes med å omgjøre deler av den ordningen som regjeringen i utgangspunktet ville skulle være lån til de studentene som nå mister arbeidsinntekt i krisen, til stipend. Vi har fått på plass en studentmilliard som skal bidra til å trygge studentenes framtid også i møte med en usikker tid, der de ikke lenger har en deltidsjobb ved siden av studiene. Vi har fått økt bostøtten med en halv milliard kroner og sørget for at flere kan ta del i den og få støtte til å betale husleien der de bor. Det er enormt viktig når vi nå ser at flere sliter med å få betalt regningene fordi de har lavere inntekt. Vi øker lånerammen til Husbanken med 5 mrd. kr og sørger for at flere får tilgang til startlån, sånn at flere kan komme seg inn i boligmarkedet også i en krevende tid.

Så legger vi til grunn at de ungene som er i avlastningshjem, skal ha kontakt med foreldrene sine, selv om vi i denne krisen har sett eksempler på det motsatte, og at unger som er i barnevernets omsorg, skal ha et forsvarlig tilbud. Det er også enormt viktig for komiteen å signalisere til regjeringen at de må komme tilbake med en vurdering av om de inntektssikringsordningene vi har vedtatt i de foregående pakkene, og i dag, treffer godt nok – om de treffer de gruppene som trenger det, eller om det er noen som faller utenfor. Det blir det viktig å følge opp framover.

Norge kommer til se annerledes ut i etterkant av den krisen vi nå står i, for det er ikke bare en global pandemi som rammer oss, det er også en endring av verdensøkonomien. Det går dårligere med verdensøkonomien. Vi ser også at oljeprisen faller og ny teknologi vinner fram. I møte med det må vi tenke lenger enn bare de neste tre månedene, da må vi tenke framover for de kommende årene. Vi må holde leverandørindustrien i gang for at de skal være med og bygge opp under de grønne industriene og framtidens arbeidsplasser for Norge. Derfor er jeg glad for at vi nå sier tydelig at regjeringen må komme tilbake med en investeringsbeslutning for karbonfangst og -lagring i statsbudsjettet for 2021 og utrede karbonfangst ved forbrenningsanleggene i Trondheim, Bergen og Stavanger. Dette er grønne arbeidsplasser og grønn industri i praksis, som kan sysselsette mange i industrien, samtidig som vi kutter klimagassutslipp.

Miljøteknologiordningen skal økes, og regjeringen skal i revidert nasjonalbudsjett komme tilbake med fle-

re klimatiltak for norsk sokkel. Da skal vi også få i gang utviklingskontrakter for nullutslipps hurtigbåter, og regjeringen skal utrede finansieringsmodeller som sikrer utbygging og realisering av flytende havvind, Norges neste store industrieventyr.

Ellers er jeg glad for at komiteen samlet er så tydelig på at kommunene og fylkene må få penger på bordet nå – 5 mrd. kr ligger det der, og det er også forventninger om at det skal komme mer. Vi vet at mange kommuner i dag er usikre på om de får utgiftene knyttet til pandemien dekket, om de får skattesvikten sin dekket. Det slår vi tydelig fast at de får. Det skal ikke være sånn at kommunene nå må kutte i velferdstilbud for å ha råd til å håndtere den akutte helsekrisen. Derfor måtte de pengene på bordet. Og vi gir kommunene en trygghet for at kostnadene framover også skal dekkes.

Med det imøteser jeg de kommende krisepakken, for dem kommer vi til å trenge også framover.

**Ola Elvestuen (V) [19:20:00]:** Vi står midt oppe i en verdensomspennende krise, der både vi og andre land først og fremst skal bekjempe koronapandemien og begrense den for å redde liv. Med de kraftfulle tiltakene som både vi og andre land gjennomfører, står vi midt oppe i en verdensomspennende økonomisk krise.

Det er slik at selve vårt system og demokrati også er utfordret. Derfor er jeg glad for at vi også nå, som i de tidligere krisepakken, klarer å ha en bred enighet i Stortinget om hovedgrepene i pakken. Jeg tror det har vært viktig å få til denne enigheten. Jeg mener også at både storting og regjering i de første ukene i den krisen vi er inne i, har stått seg godt i møte med det vi står overfor.

Hovedtiltakene for å ivareta liv og helse er nettopp at vi må klare å holde avstand mellom oss, og derfor trengs de kraftfulle virkemidlene for at vi skal kunne sørge for at helsevesenet har kapasitet til å kunne ivareta de mest alvorlig syke. Derfor har vi kraftfulle virkemidler, derfor har vi stengt skoler og barnehager, og derfor har vi også nedstenging av virksomheter, enten det er restauranter, frisører eller andre – og det er mange andre som har mistet inntektsgrunnlaget. Og vi må ha krisepakker.

Som tidligere har antallet helt eller delvis ledige eksplodert. Den 24. mars var det 335 000 helt eller delvis ledige i Norge, og av dem var omtrent 100 000 fra overnatting, servering og varehandel. Så det er klart at vi må fortsette med kraftfulle tiltak.

I denne saken er det viktigste virkemiddelet og det viktigste vedtaket vi gjør, å få på plass en kompensasjonsordning for de bedriftene som er pålagt å stenge ned, og som har store inntektstap. Jeg vil minne om at selv om det i denne saken varsles fra regjeringen at dette kommer de tilbake til på fredag, så er det bare litt over en

uke siden det var en diskusjon om vi i det hele tatt skulle ha en så kraftfull kompensasjonsordning som vi nå får på plass. Den må være bred nok, og den må treffe mange nok bedrifter. Vi er nødt til å se på hvordan vi klarer å ivareta enten det er reiselivsbedrifter, mediebransjen eller skjæringspunktet inn mot kultur, frivillighet. Det vil være mange spørsmål også omkring den kompensasjonsordningen når den kommer på plass.

Jeg er veldig glad for at vi også har en sterk pakke for oppstartsbedrifter og gründere. Her er det en styrking av Innovasjon Norge og Forskningsrådet på 3,1 mrd. kr, som ble ytterligere forsterket med 150 mill. kr i finanskomiteens behandling. Det er også økte tilskudd til grønn skipsfart, miljøteknologiordningen og andre.

Så er jeg spesielt glad for at vi nå også har fått på plass 1 mrd. kr til fylkeskommunene for å dekke opp for det dramatiske billettinntektstapet som kollektivtransporten har. Her hadde vi trodd at vi kanskje hadde bedre tid, men det viser seg at for transportselskapene er situasjonen mer dramatisk enn antatt, og det er bra at vi nå får på plass 1 mrd. kr for å dekke opp for tapet. Vi er avhengige av at kollektivselskapene opprettholder sitt transporttilbud under krisen. Paradokset er at vi skal ha et godt tilbud, men vi vil egentlig ikke at noen skal reise med kollektivtransporten. Men vi er altså nødt til å sørge for at vi har et like godt tilbud når vi kommer ut av denne krisen, som da vi gikk inn.

Så, til slutt: Jeg er veldig fornøyd med at vi nå også har forbedret regjeringens forslag overfor studenter, nemlig at de får lett tilgang på lån, men også vil kunne få muligheten til å få større deler av det lånet omgjort til stipend. Det gjør det enklere for studenter. Den viktigste oppgaven vi har, er ikke bare å sørge for disse studentene nå, men også sørge for at de når de er ferdig med sine studier, har et yrkesliv og muligheter for arbeid framover. Det er økonomien og den langsiktige virkningen som er avgjørende.

**Tore Storehaug (KrF) [19:25:21]:** La meg slutte meg til dei av kollegaene mine som har takka for det samarbeidet vi har hatt, med nokre intense samtalar der ein har klart å jobbe på tvers, og der eg meiner vi i Stortinget har fått fram det beste i kvarandre. Spesielt i ein situasjon som framleis utviklar og endrar seg frå dag til dag, er det viktig at vi både klarer å lytte til kvarandre sine forskjellige standpunkt til korleis ein skal handtere denne situasjonen, og klarer å snakke oss fram til gode løysingar. Eit av eksempla som kanskje viser det best, er at ein har klart å leggje ein milliard på bordet til fylka for å dekkje opp for situasjonen som fleire av kollektivselskapa rundt omkring no er i.

Det handlar om at vi no er i ein situasjon som utviklar seg, og som kjem til å forandre samfunnet vårt på

mange måtar. Ein har valt å dele dei ulike typane tiltak inn i tre fasar, der ein har hatt akutte tiltak som Stortinget har diskutert og forsterka, og der ein no skal sjå på tiltak for dei delane av samfunnet som blir særleg hardt ramma av virusutbrotet. Så skal ein kome til ein fase der det ikkje lenger handlar om å setje bremsar på samfunnet, men der det handlar om igjen å få opp aktiviteten, få dei økonomiske hjula til å gå – når det er helsefagleg ansvarleg, og når ein kan lette på smitteverntiltaka.

I den situasjonen vi står i no, handlar det om å sikre arbeidsplassane, det handlar om å skape tryggleik for folk og folks økonomi og for dei bedriftene som er der ute og skaper arbeidsplassar og driv ei god næring. Vi er no blitt einige om ein proposisjon frå regjeringa som inneheld viktige tiltak, som er under utarbeiding mellom partane i arbeidslivet, om ei kompensasjonsordning der ein raskt kan få til utbetalingar for bedrifter som har hatt særleg stor nedgang i inntektene sine, for å få dekt nokre av dei faste utgiftene. Det vil vere noko av det viktigaste vi som storting kan vere med på å få på plass, nettopp for å sørgje for at i den situasjonen vi er i, tek vi vare på dei bedriftene som i ein normalsituasjon ville ha gode verdiar og late folk ha meningsfylt arbeid og kunne brødfø seg og familien.

I tillegg gjev vi tilslutning til ein proposisjon som har mange gode tiltak i tillegg til dei tiltaka vi på Stortinget no har blitt einige om. Vi har f.eks. no gjeve tilslutning til å setje av 230 mill. kr til at det kan tilsetjast 400 nye politifolk i seks månader for å dekkje opp slik at ein har den beredskapen ein treng å ha på plass. Ein tidlegare partileiar av Kristeleg Folkeparti sa at Noreg er eit lite land, men eit lite land i verda. Ein seier at ein skal bruke 200 mill. kr i ti år på den globale koalisjonen for førebygging av epidemiar og pandemiar. Dette er ein pandemi som råkar Noreg hardt, men resten av verda er ikkje skjerma for den pandemien. Er det noko vi kan lære av pandemiar, så er det at sjølv om Noreg er eit lite land, er vi òg ein del av verda, og det som skjer der ute, påverkar oss. Vil vi at norsk økonomi og norske familiar skal kome tilbake til den normale tilstanden, er vi avhengige av verda der ute i den situasjonen vi står i no. Difor er eg glad for at Stortinget gjev tilslutning til det.

I sitatet om at Noreg er eit lite land i verda, blir det òg sagt at Noreg er eit lite land, og eg synest det er nokre viktige verdiar å ta vare på der òg. Vi er eit lite land der det er forskjellar på kor gode moglegheit folk har til å jobbe heimanfrå, eller ungar har moglegheit til å få skule og undervisning heime når alt skal skje over nettet. No har Stortinget lagt på bordet friske midlar på toppen av dei løyvingane som ligg i statsbudsjettet, for å sørgje for at fleire får ei god breibandsdekning heime hos seg.

Ikkje berre har vi sørgt for gode tiltak for å sørgje for at folk kan ha eit levebrød, vi har òg styrkt den delen



som handlar om at vi òg må ha noko å leve for, når vi har plussa på 100 mill. kr til dei frivillige organisasjonane, som jo gjer eit viktig arbeid med å tilføre kvardagen vår noko meiningsfylt når dette ein gong er over.

**Une Bastholm (MDG) [19:30:20]:** Jeg er veldig glad for at vi i dag gjør flere viktige vedtak – igjen – som gjør det lettere for folk og bedrifter å komme seg gjennom denne krisen. Det er en veldig alvorlig situasjon for mange. Også i denne krisepakken står vi sammen om mye, selv om det også er en del Miljøpartiet De Grønne er uenig med flertallet i.

Miljøpartiet De Grønne har denne gangen hatt fire prioriteringer som vi har kjempet for: rettfærdig lønnskompensasjon for studenter, en redningspakke for kollektivtransporten, forlenget momsreduksjon for kultur- og reiselivsnæringen og fornuftige grønne rammer for den motkonjunkturpolitikken som Norge trenger i tiden framover.

Det er et paradoks, mener jeg, at vi klapper for sykepleierne om dagen, mens vi svikter sykepleierstudentene. For mange lavtlønte yrker, som helsearbeidere, som nå defineres som samfunnskritisk personell, trenger høyere utdanning. Vi vet at 21 pst. av studentene i Norge har barn. Blant studentene som nå mister inntekt, finnes mange familier med dårlig råd i utgangspunktet. Regjeringens tilbud til studentene har nå blitt forbedret av Stortinget, så det er en delseier, men fortsatt er meste parten av det studentene nå tilbys i reell kompensasjon, lån – og dermed også økt gjeld.

Miljøpartiet De Grønne foreslår at all kompensasjon til studenter som i etterkant kan dokumentere bortfall av inntekt, gis som stipend, og vi foreslår også å øke summen hver enkelt student kan be om. I tillegg foreslår vi at regjeringen om kort tid må følge opp med en rettfærdig ordning tilpasset den enkeltes inntektstap, slik dagpengeordningen fungerer for andre arbeidstakere.

En annen prioritering for Miljøpartiet De Grønne har vært kollektivtransporten. Heller ikke her mener jeg stortingsflertallet skaper trygghet. Det er enighet om bevilgningen nå. Det er helt nødvendig, men beløpet er for lite. Et eksempel er Ruter, som har kollektivtilbudet i hovedstadsregionen. De melder at deres pengekasse, til tross for bevilgningen som gjøres her i dag, på 1 mrd. kr, vil være tom kort tid etter påske. Det er fortsatt risiko for at busser, tog, trikker og ferjer vil slutte å gå mange steder i Norge. Kollektivtransporten er nå avgjørende i byene for at helsepersonell, butikkansatte og andre skal komme seg på jobb, og kapasiteten må være god nok til å hindre smittefare. Konkurser og permitteringer i denne bransjen vil dessuten gjøre det vanskeligere å få opp et godt tilbud igjen når tiden er inne for det. Vi fremmer derfor forslag i dag om at staten skal dekke alle de tapte

billettinntektene, slik fylkeskommunene, kollektivselskapene, NHO og KS mener er nødvendig.

Norge opplever nå den høyeste arbeidsledigheten siden 1930-tallet og den laveste oljeprisen siden 2003. Begge deler kan bli verre. En del bedrifter og arbeidsplasser vil komme i gang igjen, men sannsynligvis ikke alle. Derfor trenger Norge en motkonjunkturpolitikk, og den må være grønn. Derfor er det alvorlig at stortingsflertallet i dag gjør flere vedtak som gjør det billigere å forurense – som å gi fritak for CO<sub>2</sub>-avgift for deler av industrien, fjerne CO<sub>2</sub>-avgiften på forurensende naturgass og gi marsjordre om flere investeringer i olje og gass. Åpenbart gode tiltak, som tvert imot både skaper trygge jobber og gir en mer bærekraftig økonomi på sikt, er f.eks. å få på plass karbonfangst og -lagring for alle store punktutslipp, starte kartlegging, utlysning og bevilgninger som trengs for å realisere Norges havvindsatsing, bygge utslippsfrie ferjer og hurtigbåter, bygge landstrøm til skipsfarten, sikre norske tettsteder og veier på Vestlandet mot flom og skred, etterisolere bygg, legge solceller på tak, elektrifisere fiskemerdene og fiskeflåten og øke tempoet på utbyggingen av Follobanen.

Flertallet har forslag på noen av disse områdene, og Miljøpartiet De Grønne fyller ut med enda flere og mer forpliktende formuleringer, som jeg håper vi får støtte til.

Til slutt et par oppklaringer: Det første er at siden bevilgningsvedtakene behandles under ett, altså samlet, kommer Miljøpartiet De Grønne til å stemme for alle, selv om vi som nevnt er imot et par av dem. Det andre er at vi trekker forslag nr. 12, om Fornebubanen. Det er et veldig godt forslag, men det vil jeg komme tilbake til ved en annen anledning.

Med det tar jeg opp de forslagene Miljøpartiet De Grønne har sammen med Rødt, med unntak av forslag nr. 12, og dem vi er alene om.

Og jeg rekker å si: Hold sammen, Norge, og hold avstand!

**Presidenten:** Representanten Une Bastholm har tatt opp de forslagene hun refererte til.

**Bjørnar Moxnes (R) [19:35:31]:** Vi er i en alvorlig situasjon. For mange står liv og helse på spill, og vi ser nå hvordan mange av dem som får minst betalt i samfunnet vårt, har jobber som betyr mest for oss alle. Jeg tror alle i salen her vil takke dem som disse dagene står på, og som gjør en viktig – ja, en livsviktig – innsats. Så kommer det diskusjoner senere i løypa om hvordan innsatsen til disse menneskene blir verdsatt – også av offentlige myndigheter, av kommune og stat. Diskusjonene kommer, også diskusjonen om hvordan man skal sikre beredskapen her til lands, sånn at vi sikrer trygghet, velferd og fellesskap for alle.

Den nåværende krisen rammer hele samfunnet, og det trengs krisepakker for arbeidsplasser og for alle som rammes av krisen. Det haster med tiltak som skaper trygghet for folks økonomi. Det trengs en krisepakke med strakstiltak for hardt pressede kommuner og en krisepakke for norsk industri som får umiddelbar effekt. Vi vet at industrien sliter tungt. Hvis vi nå mister viktige bedrifter i leverandørindustrien, forsvinner den kompetansen vi skulle ha bygd miljøvennlig industri på i framtiden. Derfor må vi nå trå til med offentlige oppdrag som kan holde industrisamfunn langs kysten vår levende. Det kan ikke vente i uker, måneder eller til neste år; det må skje nå.

Vi kan heller ikke la arbeidet med å gjøre norsk industri mer miljøvennlig og rustet for framtiden stoppe opp, det må fortsette med full kraft nå.

Jeg er på den bakgrunn glad for oppslutning om forslag som Rødt har presset på for, som å gi alle permitterte muligheten til bedriftsintern opplæring og annen kompetanseheving. Det er bra at regjeringen og partene i arbeidslivet nå skal vurdere å åpne opp dagpengereguleringen, for vi kan ikke ha det sånn at en som tar videreutdanning i industrien ved siden av jobben, blir tvunget til velge mellom å fullføre utdanningen og å motta dagpenger når han eller hun blir permittert. Vi vil ha løsninger som sikrer at alle permitterte vil få tilskudd til opplæring og kompetanseheving hvis de ønsker det, og når de trenger det.

Dessverre – må jeg si – er den pakken som Stortinget behandler i dag, fortsatt for svak og for urettferdig. Det tas noen gode grep, men det er ikke den pakken som trengs for norsk industri nå. Mange innspill fra fagbevegelsen er heller ikke ivaretatt i pakken, og det mangler inntektssikring for folk som faller mellom to stoler. Det gjelder dem som er i karens eller har søkt om gjenopptakelse av arbeidsavklaringspenger, dem som er i varig tilrettelagt arbeid, men som har for liten opptjening til å kunne få dagpenger å leve av – og mange flere.

Bedrifter trenger hjelp til å dekke faste utgifter, slik at vi unngår et ras av konkurser, men Stortinget må samtidig stille krav. Det ligger ingen krav i denne pakken om å kutte husleien for dem som leier ut til bedrifter som mottar krisepakker fra regjeringen. Alt av vurderinger overlates til den sittende borgerlige regjeringen. Vi får se hvor klokt det er, for uten den typen krav vil innbyggenes skattepenger fort bli sluset inn på kontoene til eiendomsbaroner og til globale investeringsfond som eier eiendom i Norge, og som har tilhold i skatteparadiser. Når staten stiller opp med fellesskapets milliardbeløp, godtar vi ikke at disse midlene havner i lommene på velstående aksjonærer, store eiendomsaktører, bedriftseiere eller eiere av banker. Alle må bidra i dugnaden, og da må Stortinget sørge for det med noe annet enn fagre

løfter og fromme håp. Det må være tydelige krav som følger med de milliardene vi stiller opp med, og som er fellesskapets midler.

Rødt vil stemme for det meste av det som er lagt fram i pakken i dag, men det er et problem når det blir inngått avtaler om å bevilge beløp som er i titalls milliardkronersklassen, til og med hundre milliardkronersklassen, uten at det følger betingelser med som sikrer rettferdigheten, og uten krav til stans i utbytte eller andre gevinster. Da ender vi når krisen er omme, fort opp med at tapene blir sosialisert, mens gevinstene fortsatt blir privatisert. Dit vil ikke Rødt. Derfor tar jeg opp Rødts forslag, og jeg håper på bred tilslutning til dem i Stortinget i dag.

**Presidenten:** Representanten Bjørnar Moxnes har tatt opp forslagene han refererte til.

**Statsråd Jan Tore Sanner [19:40:42]:** Det er vanskelig å beskrive den usikkerheten som nå preger Norge og norsk økonomi, næringslivet vårt, familier og helsevesenet. Hele samfunnet er rammet av en situasjon vi foreløpig kjenner verken omfanget, forløpet eller varigheten av. Det er vårt ansvar å gi så mye trygghet vi kan nå, og å gjøre vårt for at Norge kommer gjennom dette på best mulig måte, ved å vise lederskap.

Vi står overfor en dyp nedgang i norsk økonomi. Det klarer vi ikke å unngå. Men tiltakene vi iverksetter nå, har betydning for hvor dyp nedgangen blir, og hvor raskt vi kommer tilbake når virusutbruddet avtar.

I løpet av to uker har vi sammen med Stortinget fått på plass viktige strakstiltak som skal bidra til at byrden blir lettere å bære for de mange som nå sliter økonomisk – både arbeidstakere og bedrifter – og det er behov for mer. Men la meg også understreke at vi i en krisetid også har et ansvar for å ivareta fellesskapets verdier. Vi må sikre at vi bruker pengene riktig, at tiltakene er målrettet, at de er effektive, og at de er avgrenset i tid.

Et av de viktigste tiltakene regjeringen foreslår, er å opprette en kompensasjonsordning for bedrifter som har mistet hele eller deler av inntekten som følge av virusutbruddet – en slags kontantstøtte som gjør det lettere for bedriftene å betale såkalte uunngåelige faste kostnader. For selv om man permitterer alle ansatte og reduserer driften, er det noen kostnader som ikke forsvinner, f.eks. husleie og forsikring. Forslaget innebærer at staten kompenserer bedriftene for noe av inntektsbortfallet, slik at de kan dekke en andel av disse faste kostnadene. Dette tiltaket vil treffe de bedriftene som trenger cash, ikke kreditt.

Vi har presentert prinsippene for ordningen, og jeg er glad for at Stortinget slutter seg til disse. Avgrensningen av regelverket er ikke helt på plass. Det jobber vi med nå, sammen med bl.a. skatteetaten, NHO, Virke,

LO, SMB Norge og Finans Norge. At regjeringen står sammen med næringslivet, LO og et samlet storting for å få denne ordningen på plass, er en styrke. Vi legger frem detaljene på fredag. Målet er at bedriftene skal ha pengene på konto så snart som mulig.

I den situasjonen norske bedrifter er i nå, er det at ordningen er enkel, og at pengene kommer raskt, viktigere enn å sikre millimeterrettferdighet. Vi anslår at kostnadene blir opp mot 20 mrd. kr i måneden, og ser i første omgang for oss at ordningen vil gjelde fra 12. mars til utgangen av mai. Det tilsvarer 50 mrd. kr totalt. Ordningen kan bli forlenget dersom det er nødvendig

Vi foreslår også en pakke på nærmere 5 mrd. kr til vekstbedrifter og gründere, i hovedsak gjennom tiltak hos Innovasjon Norge, men også gjennom Forskningsrådet og Investinor. Det er i gründermiljøene fremtidens Norge springer ut. De som er oppstartsbedrifter i dag, skal ta oss gjennom en nødvendig omstilling og danne morgendagens næringsliv.

Den alvorlige situasjonen vi alle står i, krever enormt mye av oss alle sammen. Den er altoppslukende. Vi må likevel ikke miste det langsiktige perspektivet av syne. Alt vi gjør, må handle om hva slags samfunn vi skal ha den dagen vi har tatt hverdagen tilbake: om arbeidsplasser, om et mangfoldig og innovativt næringsliv og om et stadig grønnere, mer moderne og bærekraftig samfunn.

**Presidenten:** Det blir replikkordskifte.

**Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [19:45:26]:** En av de viktige tingene i innstillingen er at vi er opptatt av å peke vei for hvordan vi kan få flere ut av permittering og ledighet og over i arbeid. Så skjønner jeg at det tar lite grann tid. Vi så av erfaringen fra forrige oljeprisfall hvordan investeringene i norsk olje- og gasssektor gikk veldig ned, fra i overkant av 200 mrd. kr til i underkant av 150 mrd. kr – et voldsomt fall. Så gikk aktiviteten i byggsektoren opp, fra rundt 150 mrd. kr til over 200 mrd. kr. Byggsektoren var en stor demper. Sannsynligvis vil ikke det skje nå. Da har vi kommet til å legge inn ganske mye penger i offentlige prosjekter for å få i gang aktivitet. Sannsynligvis vil det være en strategi. Et av poengene i innstillingen er at vi ønsker å stimulere til at vi kan bruke flere norske aktører for å bygge norsk industri og norsk verdiskaping når vi skal bruke så mye offentlige penger i offentlige anlegg, vedlikehold, skoler, veier, bruer – den typen prosjekter. Hva tenker statsråden kan være en god arbeidsmåte for å følge opp vedtaket om at vi skal prøve å bruke norsk næringsliv og flere norske aktører framover i den typen prosjekter?

**Statsråd Jan Tore Sanner [19:46:34]:** La meg først understreke at det verken er finanskrisen eller oljepris-

fallet vi skal løse nå. Det er viktig å huske på at dette er en helt annen type krise. Det er en krise vi aldri har stått i før, og den rammer mye bredere enn det vi har sett av tidligere kriser og tilbakefall.

Oljeprisfallet rammet mye industri langs kysten. Det var ledig kapasitet innenfor bygg og anlegg. Det ble satt i gang virksomhet, og det virket. Vi er innstilt på at når man begynner å ta ned smittevernstiltakene, er tiden inne til å stimulere økonomien raskere.

Jeg har registrert den merknaden som komiteen nå har samlet seg om. Jeg har også registrert at man understreker at det å lage oppdragene mindre, slik at de er mer tilpasset lokalt og norsk arbeidsliv, heller ikke må medføre at kostnadene samlet sett øker. Innenfor de rammene mener jeg det er mulig å få til det Stortinget her ønsker.

**Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [19:47:44]:** Selv om dette er en annen type krise, ser det ut som om det er en mye bredere krise, og vi ser at samfunnet rammes på en helt annen måte, for man stenger ned nesten hele den norske økonomien for å ta vare på alles folkehelse. Det var et folkehelseargument for det som vi alle har stilt oss bak. Da er det også viktig at når man skal åpne opp, må man åpne opp så fort det er folkehelsemessig forsvarlig – la oss håpe det skjer raskt – og da er det om å gjøre å få aktiviteten i gang igjen i en stor del av norsk næringsliv og arbeidsliv. Et virkemiddel vi kommer til å bruke, takket være at vi har sterke statsfinanser, er offentlig virksomhet. Da mener i hvert fall vi i Senterpartiet at det er klokt å ha en industristrategi. Når vi skal bruke så mye offentlige penger på ulike prosjekter, må vi styrke norsk næringsliv og norsk anleggsbransje og få flere norske arbeidstakere ut i arbeid. Vil statsråden med litt entusiasme gå i gang med det arbeidet, eller vil det være med litt forsiktighet, som jeg hørte i det svaret vi fikk nå?

**Statsråd Jan Tore Sanner [19:48:49]:** Det er på ingen måte forsiktighet, men jeg er opptatt av at vi bruker pengene på en fornuftig måte. Det å legge til rette for at norske aktører kan ta en stor og viktig andel av dette, tror jeg ikke det er noen uenighet om, men vi må gjøre det på en slik måte at kostnadene for fellesskapet ikke blir større enn de ellers ville ha blitt.

Selvsagt skal vi både satse på og bygge opp industrien. Norge har sterke konkurransefortrinn ved at vi har ressurser både i fjell, i skog, i sjø og på havbunnen, og det er selvsagt ressurser vi skal bruke til å bygge arbeidsplasser og verdier for fremtiden.

Så vil jeg legge til at det er ikke bare offentlige ressurser som skal brukes på dette. Jeg håper at Senterpartiet også er enig i at vi må mobilisere privat kapital. Vi har fortsatt en høy skatt på arbeidende kapital. Jeg me-

ner det er viktig at vi også bidrar til at vi får mobilisert mer privat kapital, flere som kan investere sine egne penger i norske arbeidsplasser.

**Une Bastholm (MDG) [19:50:12]:** Kollektivtransporten er samfunnskritisk infrastruktur som frakter samfunnskritisk personell. I forbindelse med behandlingen av denne krisepakken stilte Miljøpartiet De Grønne spørsmål til Finansdepartementet om hvordan de forholdt seg til en kompensasjon av tapte billettinntekter – en modell som bl.a. fylkeskommunene, KS, NHO og Kollektivtrafikkforeningen er enige om at de ønsker seg. Svaret var da at man ville vente til revidert nasjonalbudsjett i juni, og mente det var nok. Veldig fort har Stortinget oppdaget at det slett ikke var sant, det ville ikke være nok, og nå vet vi at de pengene vi bevilger i dag, bare varer til litt over påske. Vil statsråden komme tilbake til Stortinget for å følge opp med økte bevilgninger til kollektivtransporten?

**Statsråd Jan Tore Sanner [19:51:05]:** Jeg vil gjerne understreke at selv om vi står i en krise som vi aldri har stått i før, må vi heller ikke glemme de andre store, viktige samfunnsoppdragene vi har. Ett av dem er å bidra til det grønne skiftet, slik at når vi etter hvert skal stimulere økonomien og bidra til å ta vare på både arbeidsplasser og samfunnsstrukturer, må vi gjøre det på en slik måte at vi ivaretar det grønne skiftet og gjennomfører tiltak for å få ned klimagassutslippene. Og en del av dette er kollektivtransporten.

Siden den borgerlige regjeringen kom på plass, har vi fått en stor overgang til kollektivtransport. Der har fylkene spilt en viktig rolle, og der har også andre selskaper spilt en rolle. Nå kanaliserer Stortinget midler gjennom fylkeskommunene. Det mener jeg er fornuftig, men vi ser at det også er andre områder hvor det kan være behov. Revidert nasjonalbudsjett kan være én løsning, men jeg har også holdt muligheten åpen for å komme med proposisjoner raskere enn det dersom det er nødvendig.

**Une Bastholm (MDG) [19:52:14]:** Det er jeg glad for å høre. Jeg skal stille spørsmålet enda enklere denne gangen: Ser statsråden nå at vi ikke har nok penger til kollektivtransporten med den bevilgningen vi gir i dag, og ganske raskt er nødt til å komme tilbake med mer penger til kollektivselskapene?

**Statsråd Jan Tore Sanner [19:52:33]:** Regjeringens utgangspunkt har vært at det var tilstrekkelig i denne omgang, og så har vi varslet at det kan være aktuelt med proposisjoner før revidert nasjonalbudsjett. Det kommer en allerede på fredag, det kan også være aktuelt med flere om det er nødvendig. Nå har Stortinget stilt

opp med 1 mrd. kr gjennom fylkeskommunene, der det er pekt på kollektivtransporten, men som jeg var inne på, kan det også være andre områder innenfor kollektivtransporten hvor det kan være behov, og vi er rede til å komme med ressurser når behovet er der.

**Bjørnar Moxnes (R) [19:53:24]:** Statsråden sa at alle må bidra, og det er jeg helt enig i. Dette er en dugnad der alle må bidra. Det er også viktig for folks rettferdighetsfølelse at man ser at absolutt alle nå er med og bidrar.

Spørsmålet er hva som vil skje hvis folk ser at det er noen som får berike seg grovt på de milliardene fra fellesskapet som nå bevilges til bedrifter i form av nødvendig kontantstøtte for å unngå konkurser. Jeg lurer på hvilke planer regjeringen har, helt konkret, for å sørge for at ikke for mye av pengene som skal gå til bedrifter som trenger krisehjelp, vil gå rett inn på kontoene til eiendomsselskaper og eiendomsbaroner – altså sikre at pengene går til formålet. Hvilke krav ser regjeringen for seg for å sørge for at det ikke skjer, og slik sikre at alle bidrar i dugnaden som statsråden – naturlig nok – snakker pent om?

**Statsråd Jan Tore Sanner [19:54:27]:** Det er ikke noe statsråden bare snakker pent om. Det er helt avgjørende for at vi skal komme gjennom den krisen vi nå står i, at alle bidrar til dugnaden, og at alle også er med på å ta regningen for det. Nå tar fellesskapet det aller meste, og jeg er enig i at både de som har eierskap, og de som har eiendomsselskaper og leier ut til andre, også må bidra i dette. Nå sitter vi og diskuterer disse ulike kriteriene med bl.a. LO, og dette er et av de temaene som alle er opptatt av. Jeg har tro på at en klar forventning, ikke bare fra regjeringen, men også fra Stortinget, fra LO, fra Virke, fra NHO og fra de andre, vil gi gode resultater.

Men la meg ta ett konkret eksempel, og det er at f.eks. tomme selskaper, de som ikke har noen ansatte, heller ikke skal kunne ta del i den kontantstøtteordningen som vi nå har fått på plass. Det er bl.a. for å unngå useriøse aktører.

**Bjørnar Moxnes (R) [19:55:37]:** Da ser vi i spenning fram til tiltakene førstkommande fredag.

Et annet spørsmål gjelder industripakken, som kanskje er litt mangelfull. Det er gode argumenter for gründerpakken som ble lansert av regjeringen i forrige uke, der man argumenterer med at man for norsk økonomis skyld trenger gründere, at unge vekstbedrifter opprettes og opprettholdes, og at man raskt kan få ny aktivitet og hindre unødvendige permitteringer i denne bransjen, altså nye bedrifter. Men disse argumentene er de samme som etter mitt syn gjelder for å sikre pakker til industrien

nettopp nå, altså å hindre at man permitterer folk unødvendig – det kan fort skje, for det er stor usikkerhet, og det er ordresvikt – og sikre at disse vekstmotorene faktisk fortsetter å gå og ikke stanser opp raskt. Så hvorfor gjelder én type argumentasjon for gründerbedriftene og en helt annen beskrivelse når det gjelder de store bedriftene innenfor industrien? Hva er bakgrunnen for det?

**Statsråd Jan Tore Sanner [19:56:43]:** La meg bare vise til at vi også har etablert viktige verktøy for de store industribedriftene og de store selskapene, bl.a. er 50 mrd. kr innenfor obligasjonsmarkedet svært viktig for at de store selskapene med mange ansatte får tilgang til finansiering. Så vil jeg også minne om at det er drøye to uker siden Norge stengte ned. Siden den gang har vi fått på plass tre viktige pakker, den ene i godt samarbeid med Stortinget, der Stortinget forsterket regjeringens tiltak, som handlet om permitteringsordninger og inntektssikring for arbeidstakere. I forrige uke fikk vi på plass en låneordning med statsgaranterte lån til små og mellomstore bedrifter, og obligasjon, og nå får vi på plass denne viktige kontantstøtten til bedrifter og en viktig pakke for gründerbedrifter og nystartede.

Det er forskjell på dem og store industribedrifter. Jeg er helt enig i at vi også trenger å bygge opp under de strategiene vi har for industrien i Norge, ikke minst for å få til nødvendig omstilling og satsing på ny teknologi, slik at vi også kan få utslippene ned, og at det skapes flere arbeidsplasser.

**Presidenten:** Replikordskiftet er omme.

**Statsråd Iselin Nybø [19:58:16]:** Norsk næringsliv står i sin tøffeste kamp noensinne. På kort tid har vi fått et rekordhøyt antall permitterte og arbeidsledige. NHOs medlemsundersøkelse som ble gjennomført rett før helgen, viser at over 30 pst. mener det er en reell risiko for at de kan gå konkurs som følge av koronaviruset. Av de spurte oppgir 56 pst. at de har gjennomført permitteringer, og fortsatt sier hele 75 pst. at det kan bli aktuelt å permittere ansatte om kort tid. Det er alvorlig.

Det er satt i verk omfattende tiltak mot koronaviruset, og vi må vi fortsette dugnaden for å slå ned smitten. Vi vet at det koster, og folk og næringsliv over hele landet følger opp. Vår helse er avhengig av at omfattende deler av næringslivet holder stengt. På grunn av dette har mange bedrifter nå liten eller ingen inntekt, mens de faste utgiftene fortsetter å løpe.

Det er allerede opprettet flere ordninger som avlaster næringslivet økonomisk. Blant annet har staten tatt en større del av regningen for permitteringer, og det innføres midlertidig inntektssikring for selvstendig næringsdrivende og frilansere. Endringene i permitterings-

reglene bidrar til at bedriftene kan redusere arbeidskraftkostnadene i takt med reduksjonen i produksjon og inntekter. Andre kostnader vil være vanskeligere å redusere på kort sikt, og det er grunnen til at det også er behov for ytterligere tiltak.

Kompensasjonsordningen som regjeringen har foreslått og jobber med, og som mange før meg har snakket om, skal være med på å hindre at levedyktige bedrifter må legges ned. Ordningen innebærer at staten tar en del av kostnaden som virusutbruddet og smitteverntiltakene påfører norske bedrifter. I den nye ordningen kan bedriftene få en økonomisk kompensasjon i de månedene aktiviteten holdes nede, og målet er å hjelpe foretakene med de faste, uunngåelige kostnadene.

Tiltaket vil bidra til at næringslivet raskere kan gjenoppta aktiviteten når krisen er over, slik at sysselsettingen og verdiskapingen igjen kan økes. Kompensasjonen retter seg inn mot foretak som har et vesentlig omsetningsfall, men som ellers er levedyktige. Målet er raskt å få på plass en effektiv og enkel ordning som treffer mange, og som i så stor grad som mulig vil være automatisert og basert på tilgjengelige data fra bl.a. Altinn, Brønnøysundregistrene og skatteetaten.

Det er viktig å presisere at det skal være en midlertidig ordning. I første omgang ser vi for oss at den skal gjelde i cirka to måneder, men at den kan forlenges hvis det blir nødvendig. Jeg er glad for at Stortinget uttrykker støtte til en slik midlertidig kompensasjonsordning.

Framtidens arbeidsplasser blir skapt av mennesker som tør å ta en sjanse, og som satser på egne evner og ideer. Mange gründere er i en sårbar fase når de bygger opp en bedrift. Regjeringen har derfor fremmet en pakke med ulike typer tiltak rettet spesifikt mot gründere og vekstbedrifter, som også stimulerer til vekst i tiden framover. Pakken er på nærmere 5 mrd. kr og inneholder både rene tilskudd, ulike lån, investeringskapital og styrking av næringsrettet forskning. Pakken er laget for å treffe oppstartsbedrifter og -miljøer over hele landet.

Vi har foreslått å styrke tilskuddene til etablering og vekst med 2,5 mrd. kr, og jeg merker meg at Stortinget styrker innovasjonstilskuddsordningen med 100 mill. kr utover det som er regjeringens forslag. Dette vil hjelpe små og mellomstore selskaper med utviklingsprosjekter som raskt kan skape ny aktivitet og hindre unødvendige permitteringer som følge av kortsiktige økonomiske problemer.

De senere årene har det også vokst fram mange private gründerhus og inkubatorer som får fart på oppstartsselskaper og kobler gründere med investormiljøer. For å hjelpe disse miljøene har regjeringen foreslått en tilskuddsordning under Innovasjon Norge på 50 mill. kr. Jeg er glad for at den nå blir styrket med 50 mill. kr til av Stortinget.

Regjeringen har også foreslått å øke investeringskapitalen til Investinor med 1 mrd. kr i 2020, fordelt med 350 mill. kr i økt risikokapital og 650 mill. kr i økt kapitalinnskudd. Tiltaket skal stimulere til at privat kapital og kompetanse kan fortsette å skape og utvikle lønnsomme arbeidsplasser.

**Presidenten:** Det blir replikkordskifte.

**Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [20:03:24]:** Næringsministeren er jo ansvarlig statsråd for matforsyning. I den innstillingen som nå er lagt fram, har et samlet storting uttrykt bekymring for internasjonal matforsyning og løftet fram hvor viktig og samfunnskritisk den virksomheten nettopp er. En ber også i vedtaksform om at regjeringen skal gjennomføre tiltak som gjør at man sikrer norsk matforsyning og også øker egeevnen til å kunne ha egen produksjon i en føre-var-situasjon. Forhåpentligvis er det ikke nødvendig, akkurat som det vanligvis ikke er nødvendig å ha en brannforsikring, men man har det likevel. Man har det av beredskaps-hensyn. Nå ser vi så mange tendenser til uro i det internasjonale matvaremarkedet at vi mener det er klokt å gjøre forsikringspremien litt høyere for sikkerhets skyld.

Hvilke tiltak vil næringsministeren, som har ansvaret for matforsyning, gjennomføre for å følge opp det som Stortinget nå ønsker?

**Statsråd Iselin Nybø [20:04:23]:** Jeg ser fram til å kunne lese hele Stortingets innstilling i fred og ro, utskrevet på papir. Det går jo fort her på Stortinget, så jeg har foreløpig bare fått skimmet igjennom den på iPad-en.

Det å få mat ut i butikkene er noe som det har vært mye snakk om under denne koronakrisen. Jeg synes det er viktig i den diskusjonen vi har og skal ha, at vi er nøye med å fortelle folk der ute at det er mat nok til alle. Vi har foreløpig ingen utfordringer med å få mat ut i butikkene, så det er ingen grunn til den panikken som vi kanskje så litt av i starten, med hamstring. Mitt inntrykk er også at det har roet seg litt. Folk har senket skuldrene litt. Vi ser ikke den hamstringen som vi så i starten.

Men det representanten er opptatt av, er ikke bare det å få maten ut i butikken; det er hele kjeden. Og det er helt riktig at det er det som er det viktige her. Da er det viktig å fokusere på alle de ulike tingene som gjør at vi får maten opp av havet, opp av jorda og ut i butikkene, at vi får eksportert, at vi får importert. Foreløpig ser det greit ut.

**Presidenten:** Replikkordskiftet er omme.

De talerne som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

**Egil Knutsen (A) [20:05:51]:** Det viktigste vi gjør i denne salen i dag, er å sørge for litt større trygghet for folk og bedrifter – trygghet for folk som mister jobben, at de skal komme tilbake i jobb med fornyet styrke og med mer kompetanse, trygghet for inntekt for folk som mister jobben eller blir permittert, enten man er fast ansatt, student, midlertidig ansatt eller ringevikar, og trygghet for at kommunen skal kunne levere det beste til våre barn og eldre, selv om de nå har store utgifter til å bekjempe pandemien. Vi skal ha trygghet på veien og jernbanen når vi kan begynne å flytte på oss igjen, vi øker vedlikeholdet av veier, jernbane og rassikring. Vi skal ha trygghet for at frisørsalongene kommer seg gjennom dette, og gir støtte og ser med forventning fram til kompensasjonsordningen som blir foreslått på fredag.

Vi skal ha trygghet for at vi sammen skal løse de store utfordringene, som ikke forsvinner med denne pandemien. Vi skal fortsatt løse vår tids største globale utfordring, som er klimakrisen. Vi skal satse på karbonfangst og -lagring, grønn skipsfart og andre industrielle prosjekter som skaper arbeidsplasser i Norge, samtidig som vi løser klimakrisen. Vi skal ha trygghet for og litt større håp om at hjørnesteinsbedriften i det enkelte lokalsamfunn kommer seg styrket ut av dette, og vi skal gjøre alt som står i vår makt for å sikre trygghet der en bor.

Til slutt vil jeg minne om at Arbeiderpartiet subsidiært vil støtte forslagene nr. 18, 29 og 35, fra partiet Rødt. Vi har meldt dette til Stortingets administrasjon, som har gjort oss oppmerksom på at det rent teknisk vil være tidkrevende, så av hensyn til deres råd om tidsbruken i en uvanlig situasjon vil vi melde denne støtten fra talerstolen.

**Presidenten:** Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 9 og 10.

#### Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

**presidenten:** Da er Stortinget klar til å gå til votering over sakene på dagens kart.

Sak nr. 1 er referat, som det ble votert over ved starten av møtet.

#### *Votering i sak nr. 2, debattert 31. mars 2020*

Innstilling fra næringskomiteen om Samtykke til ratifikasjon av avtale for å hindre uregulert fiske i den internasjonale delen av Polhavet av 3. oktober 2018 (Innst. 175 S (2019–2020), jf. Prop. 29 S (2019–2020))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

**v e d t a k :**

Stortinget samtykker i ratifikasjon av avtale for å hindre uregulert fiske i den internasjonale delen av Polhavet av 3. oktober 2018.

**V o t e r i n g :**

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

*Votering i sak nr. 3, debattert 31. mars 2020*

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 152/2018 6. juli 2018 om innlemming i EØS-avtalen av direktiv (EU) nr. 2014/61 (Innst. 196 S (2019–2020), jf. Prop. 35 LS (2019–2020))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

**v e d t a k :**

Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 152/2018 6. juli 2018 om innlemming i EØS-avtalen av direktiv (EU) nr. 214/61 om tiltak for å redusere kostnadene ved utbygging av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon.

**V o t e r i n g :**

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

*Votering i sak nr. 4, debattert 31. mars 2020*

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Lov om tilrettelegging for utbygging av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon (bredbåndsutbyggingsloven) (Innst. 195 L (2019–2020), jf. Prop. 35 LS (2019–2020))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

**l o v**

om tilrettelegging for utbygging av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon (bredbåndsutbyggingsloven)

## **Kapittel 1. Innledende bestemmelser**

### **§ 1 Formål**

Lovens formål er å bidra til kostnadseffektiv etablering av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon ved å sikre tilgang til, og informasjon om, passiv fysisk infrastruktur og bygge- og anleggsarbeider.

### **§ 2 Saklig virkeområde**

Loven gjelder tilgang til fysisk infrastruktur som er egnet til framføring av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon. Slik fysisk infrastruktur omfatter elektronisk kommunikasjonsnett, elektrisitetsnett, vann- og avløpsnett, infrastruktur for oppvarming og transporttjenester, herunder jernbane- og vegnett, havner og flyplasser. Tilgang til veggrunnen omfattes ikke, mens tilgang til eventuelle trekkør i veggrunnen omfattes. Ledninger eller rør til framføring av vannforsyning og drikkevann omfattes ikke av loven.

Loven gjelder samordning av bygge- og anleggsarbeider som helt eller delvis er offentlig finansiert. Loven gjelder også etablering av fysisk infrastruktur for høyhastighetsnett i bygninger og tilgang til slik infrastruktur i bygninger for bredbåndsutbyggere.

Ved eventuell motstrid mellom ekomloven og denne loven, har ekomloven forrang.

### **§ 3 Geografisk virkeområde**

Loven gjelder for norsk land- og sjøterritorium. Loven gjelder ikke Svalbard, Jan Mayen og bilandene.

Kongen kan fastsette unntaks- og særregler som følger av internasjonale overenskomster Norge er part i.

Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og på kontinentalsokkelen, og kan fastsette særlige regler av hensyn til stedlige forhold.

### **§ 4 Myndighet etter loven**

Myndighet etter loven er departementet. Departementet kan bestemme at andre offentlige organer eller private skal ha myndighet på begrensede områder etter loven, når ikke annet er bestemt.

### **§ 5 Definisjoner**

I loven menes med:

1 *Nettoperatør*: virksomhet som tilbyr tilgang til elektronisk kommunikasjonsnett som brukes til offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste, eller som har råderett over passiv fysisk infrastruktur beregnet for å levere:

- a) tjeneste for produksjon, transport eller distribusjon av gass, elektrisitet og offentlig belysning, oppvarming og vann, herunder transport av avløpsvann, dreneringssystemer og fjerning av avfall
- b) transporttjeneste, herunder jernbaner, veier, havner og lufthavner

- 2 *Bredbåndsutbygger*: virksomhet som tilbyr eller planlegger å tilby tilgang til høyhastighetsnett som brukes til offentlig elektronisk kommunikasjonstjeneste.
- 3 *Fysisk infrastruktur*: passivt element i et nett som er egnet til å gi plass til andre nettelelementer uten selv å bli et aktivt element i nettet, eksempelvis rør, master, kabelkanaler, kulverter, inspeksjonsbrønner, kummer, kabinetter, bygninger eller adkomst til bygninger, antenneanlegg, tårn og stolper. Kabler for elektronisk kommunikasjon, herunder mørk fiber, og ledninger og rør til framføring av vannforsyning og drikkevann omfattes ikke.
- 4 *Høyhastighetsnett*: elektronisk kommunikasjonsnett som kan levere elektroniske kommunikasjonstjenester med nedstrøms hastighet på minst 30 Mbit/s.
- 5 *Større renoveringsarbeider*: bygge- og anleggsarbeider i eller på bygning som omfatter hele eller vesentlige deler av den fysiske infrastrukturen i bygningen som er egnet for framføring av elektronisk kommunikasjonsnett.
- 6 *Tilkoblingspunkt*: et fysisk punkt i eller utenfor bygningen som bredbåndsutbyggeren har tilgang til og som den fysiske infrastrukturen i bygningen kan kobles til.

#### § 6 Taushetsplikt

Nettoperatør og bredbåndsutbygger og enhver som utfører arbeid eller tjeneste for disse, plikter å bevare taushet om informasjon om andre nettoperatørers eller bredbåndsutbyggeres infrastruktur eller forretningsforhold som vedkommende gjennom sin virksomhet får kjennskap til. Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avsluttet arbeidet eller tjenesten.

Informasjonen kan ikke nyttes i egen virksomhet til annet enn å bidra til etablering av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon.

Nettoperatør og bredbåndsutbygger plikter å gjennomføre forholdsmessige tiltak for å hindre at uvedkommende får kjennskap til informasjonen.

Plikten etter første og annet ledd gjelder enhver som bistår tvisteløsningsorganet, jf. § 15.

## Kapittel 2. Tilgang til og informasjon om fysisk infrastruktur

### § 7 Tilgang til fysisk infrastruktur

Nettoperatør skal imøtekomme enhver rimelig anmodning fra bredbåndsutbygger om tilgang til fysisk infrastruktur for utbygging av høyhastighetsnett. Anmodningen skal være skriftlig og angi tidsramme for utbyggingen og hvilke deler av utbyggingen som anmodning

gen gjelder. Svar på anmodningen skal gis innen to måneder fra mottak av fullstendig anmodning.

Tilgangen etter første ledd skal gis på rettferdige og rimelige vilkår, herunder prisvilkår.

Avslag på tilgang skal være basert på objektive, transparente og forholdsmessige kriterier, slik som:

- 1 teknisk egnethet
- 2 plassbegrensninger
- 3 sikkerhet og folkehelse
- 4 nettsikkerhet og -integritet, herunder hensyn til kritisk infrastruktur
- 5 risiko for vesentlige forstyrrelser av andre tjenester som leveres over samme fysiske infrastruktur
- 6 tilbud fra nettoperatør om tilgang til annen egnet fysisk infrastruktur, under forutsetning av at denne tilbys på rimelige vilkår

Avslag skal begrunnes skriftlig, og inneholde en vurdering i samsvar med tredje ledd. Anmodningen kan bringes inn for tvisteløsningsorganet til avgjørelse, jf. § 15, dersom nettoperatøren avslår, eller avtale ikke er inngått innen to måneder etter mottak av anmodning.

Departementet kan gi forskrift om tilgang til fysisk infrastruktur og om vilkår for slik tilgang, herunder om prisvilkår.

### § 8 Tilgang til informasjon om eksisterende fysisk infrastruktur

Nettoperatør skal etter anmodning fra bredbåndsutbygger, gi tilgang til følgende minimumssett av opplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur:

- 1 lokalisering og framføringsrute
- 2 infrastrukturtype og gjeldende anvendelse og kontaktinformasjon

Anmodningen skal være skriftlig og spesifisere området hvor det planlegges å etablere høyhastighetsnett.

Tilgang til informasjon om fysisk infrastruktur etter første ledd skal gis på forholdsmessige, ikke-diskriminerende og transparente vilkår og senest ti virkedager fra mottak av anmodningen.

Nettoperatør kan avslå å levere ut opplysninger etter første ledd dersom nettoperatør allerede har gjort opplysningene offentlig tilgjengelige i elektronisk format, opplysningene er tilgjengelige gjennom sentral informasjonstjeneste, jf. § 20, eller opplysningene faller inn under § 12.

Tvister om tilgang til informasjon om eksisterende fysisk infrastruktur kan bringes inn for tvisteløsningsorganet til avgjørelse, jf. § 15.

Departementet kan gi forskrift om hvilken informasjon det skal gis tilgang til, når denne skal gis og om unntak fra plikten til å gi tilgang til informasjon om fysisk infrastruktur.



### § 9 Befaring

Nettoperatør skal imøtekomme enhver rimelig anmodning fra bredbåndsutbygger om befaring av aktuelle deler av den fysiske infrastrukturen.

Anmodningen skal være skriftlig og angi nærmere hvilke elementer i den fysiske infrastrukturen som planlegges benyttet til framføring av høyhastighetsnett. Anmodningen skal besvares så snart som mulig og befaring som innvilges skal skje senest én måned fra anmodningen er mottatt, med mindre annet er avtalt mellom partene. Befaring skal gjennomføres på vilkår som er forholdsmessige, ikke-diskriminerende og transparente. Plikten til å gi tilgang til befaring kan begrenses, jf. § 12.

Twister om befaring kan bringes inn for tvisteløsningsorganet til avgjørelse, jf. § 15.

Departement kan gi forskrift om befaring og om unntak fra plikten etter første ledd.

### Kapittel 3. Samordning og informasjon om bygge- og anleggsarbeider

#### § 10 Samordning av bygge- og anleggsarbeider

Nettoperatør som er ansvarlig for utførelsen av bygge- eller anleggsarbeider som helt eller delvis er finansiert med offentlige midler, skal på transparente og ikke-diskriminerende vilkår imøtekomme enhver rimelig anmodning fra bredbåndsutbygger om samordning av bygge- eller anleggsarbeidene for utbygging av høyhastighetsnett for elektronisk kommunikasjon. Anmodningen om samordning skal være skriftlig.

Plikten etter første ledd gjelder ikke dersom

- 1 samordning vil medføre ekstra kostnader for det opprinnelige tiltaket
- 2 samordning vil påvirke kontrollen med koordineringen av arbeidet
- 3 anmodning om samordning ikke er inngitt så snart som mulig og ved søknadspliktige arbeider, senest én måned før nettoperatør har sendt endelig søknad om godkjenning av bygge- eller anleggsarbeidet
- 4 unntakene i § 12 kommer til anvendelse

Dersom det ikke oppnås enighet om samordning av bygge- og anleggsarbeidene etter første ledd, herunder om fordelingen av de totale anleggskostnadene, innen én måned fra dato for anmodning om samordning, kan saken bringes inn for tvisteløsningsorganet til avgjørelse, jf. § 15.

Departementet kan gi forskrift om samordning av bygge- og anleggsarbeider og unntak fra plikten etter første ledd. Herunder kan departementet gi forskrift om fordeling av kostnader.

#### § 11 Informasjon om planlagte bygge- og anleggsarbeider

Nettoperatør som har fått innvilget eller søkt om tillatelse til bygge- og anleggsarbeid eller som planlegger å søke om slik tillatelse i løpet av de neste seks måneder, skal etter anmodning gi bredbåndsutbygger tilgang til følgende opplysninger om pågående eller planlagte bygge- og anleggsarbeider for etablering av fysisk infrastruktur:

- 1 lokalisering og type bygge- eller anleggsarbeider
- 2 hvilke deler av fysisk infrastruktur som vil bli berørt
- 3 forventet dato for oppstart av bygge- og anleggsarbeider og varighet
- 4 kontaktinformasjon til den ansvarlige hos nettoperatør

Opplysningene skal gis på forholdsmessige, ikke-diskriminerende og transparente vilkår, og innen ti virkedager fra mottak av anmodning.

Nettoperatør kan avslå å levere ut opplysninger etter første ledd dersom opplysningene allerede er offentlig tilgjengelige i elektronisk format, eller opplysningene er tilgjengelige gjennom den sentrale informasjonstjenesten. Nettoperatør kan nekte eller begrense tilgang til opplysninger når unntakene i § 12 kommer til anvendelse.

Anmodning etter første ledd skal være skriftlig og angi det geografiske området hvor høyhastighetsnett planlegges etablert.

Twister om tilgang til informasjon om planlagte bygge- og anleggsarbeider kan bringes inn for tvisteløsningsorganet til avgjørelse, jf. § 15.

Departementet kan gi forskrift om plikten til å utlevere informasjon og om unntak fra denne plikten.

#### § 12 Unntak fra plikt til å gi informasjon, samordning og adgang til befaring

Reglene i §§ 10, 11 og 21 gjelder ikke for arbeider av begrenset økonomisk verdi, størrelse og varighet, eller når kritisk infrastruktur berøres.

Tilgangen til informasjon etter §§ 8, 11 eller 21 eller til befaring etter § 9 kan nektes eller begrenses, hvor dette er nødvendig av hensyn til:

- 1 nettsikkerhet og nettets integritet
- 2 nasjonale sikkerhetsinteresser
- 3 sikkerhet og folkehelse
- 4 drifts- eller forretningshemmeligheter

Avslag eller begrensninger i informasjon som gis ut, eller i adgangen til befaring, kan bringes inn for tvisteløsningsorganet i henhold til § 15.

## Kapittel 4. Fysisk infrastruktur i bygninger

### § 13 Etablering av fysisk infrastruktur i bygninger

Tiltakshaver skal sikre at alle bygninger som skal oppføres, eller som gjennomgår større renoveringsarbeider, og hvor det normalt oppholder seg sluttbrukere, er klargjort innvendig med fysisk infrastruktur for framføring av høyhastighetsnett fram til nettermineringspunktene, jf. ekomloven § 1-5 nummer 8.

Tiltakshaver skal sikre at alle bygninger med flere bruks- eller eierseksjoner som skal oppføres, eller som gjennomgår større renoveringsarbeider, har tilkoblingspunkt.

Første og annet ledd gjelder ikke for fritidsboliger, kirkebygg, monumenter, bygninger av historisk verdi, bygninger som er utpekt som skjermingsverdige objekter og bygninger hvor kostnadene for klargjøring for høyhastighetsnett vil være uforholdsmessig høye.

Departementet kan gi forskrift om etablering av infrastruktur i bygninger og gjøre unntak fra plikten etter første og annet ledd.

### § 14 Tilgang til fysisk infrastruktur i bygninger

Alle som eier eller har bruksrett til tilkoblingspunkt eller fysisk infrastruktur i bygninger med flere bruks- eller eierseksjoner skal imøtekomme enhver rimelig anmodning fra bredbåndsutbygger om tilgang til slik infrastruktur. Anmodning om tilgang skal være skriftlig og angi tilkoblingspunktet eller den fysiske infrastrukturen anmodningen gjelder. Tilgangen skal gis på ikke-diskriminerende og rimelige vilkår, herunder pris.

Plikten etter første ledd gjelder kun dersom duplisering av slik infrastruktur ikke er teknisk mulig eller økonomisk effektivt.

Avslag på anmodning etter første ledd skal gis skriftlig innen to måneder etter at anmodningen er mottatt. Dersom partene ikke er enig om tilgang innen to måneder etter mottak av anmodningen, kan tvisten bringes inn for tvisteløsningsorganet til avgjørelse i henhold til § 15.

Departementet kan gi forskrift om tilgang til tilkoblingspunktet og til fysisk infrastruktur i bygning.

## Kapittel 5. Tvisteløsning og tilsyn mv.

### § 15 Tvisteløsningsorgan

Tvisteløsningsorganet skal behandle tvister i saker etter §§ 7, 8, 9, 10, 11, 12 og 14. Tvister kan bringes inn for tvisteløsningsorganet av en part eller annen med rettslig klageinteresse.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet er tvisteløsningsorgan. Tvisteløsningsorganet kan nedsette en ekspertgruppe som skal bistå ved avgjørelse av tvister. Ek-

spertgruppen skal normalt ha deltakere med teknisk, økonomisk og juridisk kompetanse fra myndighetene til sektorer som er berørt av tiltaket.

Nettoperatør plikter å gi tvisteløsningsorganet, herunder ekspertgruppen, uhindret tilgang til virksomheten og lokaler med utstyr, samt opplysninger som er nødvendige for å kunne avgjøre tvister.

Tvisteløsningsorganet skal fatte vedtak i saker etter § 7 uten ugrunnet opphold og senest fire måneder etter at fullstendig anmodning om behandling er mottatt. I saker etter §§ 8, 9, 10, 11 og 14 skal vedtak fattes uten ugrunnet opphold og senest to måneder etter at fullstendig anmodning om behandling er mottatt. Fristene kan kun fravikes i særlige tilfeller.

Så lenge en sak er til behandling i tvisteløsningsorganet, kan ikke saken bringes inn for tingretten.

Vedtak som er fattet av tvisteløsningsorganet kan ikke påklages, men kan overprøves ved søksmål for tingretten. Søksmål må bringes inn for tingretten innen to måneder etter at vedtaket er forkynt for partene, jf. tvisteloven § 9-2 fjerde ledd.

Departementet kan gi forskrift om organiseringen og saksbehandlingsreglene for tvisteløsningsorganet, og om nettoperatørens plikt til å bistå i tvisteløsningen.

### § 16 Tilsyn

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal føre tilsyn med at krav fastsatt i eller i medhold av loven er oppfylt. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan pålegge nettoperatør å utlevere opplysninger som er nødvendige for gjennomføringen av tilsynet.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan nytte bistand fra andre ved utførelsen av tilsynet og kan foreta kontroll uten forhåndsvarsel.

Departementet kan gi forskrift om tilsyn.

### § 17 Medvirkning ved stedlig tilsyn

Nettoperatør har plikt til å sørge for at Nasjonal kommunikasjonsmyndighet har uhindret adgang til fysisk infrastruktur og lokaler med utstyr knyttet til pliktene etter loven. Plikten gjelder også for den som eier eller har bruksrett til fysisk infrastruktur i bygning.

Den som har plikt etter første ledd eller som utfører oppdrag for den som plikten retter seg mot, skal gjøre nødvendig dokumentasjon tilgjengelig for myndigheten og kan pålegges å være til stede under tilsynet.

### § 18 Pålegg om retting og endring mv.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan ved enkeltvedtak pålegge retting eller opphør av ulovlige forhold og fastsette vilkår som skal sikre samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av loven. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan blant annet gi pålegg om avtale-

inngåelse mellom nettoperatører, om avtalevilkår og om tilgang til infrastrukturen.

#### § 19 *Tvangsmulkt*

For å sikre at krav fastsatt i eller i medhold av loven oppfylles, kan Nasjonal kommunikasjonsmyndighet fatte vedtak om tvangsmulkt.

### **Kapittel 6. Sentral informasjonstjeneste**

#### § 20 *Sentral informasjonstjeneste*

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal være sentral informasjonstjeneste og skal gjøre tilgjengelig opplysninger om:

- 1 eksisterende fysisk infrastruktur
- 2 planlagte og pågående bygge- og anleggsarbeider
- 3 søknads- og tillatelsesprosedyrer for bygge- og anleggsarbeider ved utbygging av høyhastighetsnett

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet skal sørge for at opplysningene i informasjonstjenesten gjøres tilgjengelig i elektronisk format på en oversiktlig måte, og skal sikre vern av kommunikasjon og data i tjenesten.

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan selv utføre oppgavene som sentral informasjonstjeneste eller sette tjenesten ut til ekstern tjenesteleverandør.

Departementet kan gi forskrift om organisering, saksbehandlingsregler og frister for sentral informasjonstjeneste.

#### § 21 *Plikt til å gi opplysninger til sentral informasjonstjeneste*

Nettoperatør skal gi sentral informasjonstjeneste opplysninger om eksisterende fysisk infrastruktur, jf. § 8, og skal oppdatere opplysningene innen to måneder etter endringer i den fysiske infrastrukturen. Plikten gjelder kun opplysninger om infrastruktur som allerede finnes i elektronisk format, og med forbehold for unntakene i § 12.

Nettoperatør skal uten ugrunnet opphold gi opplysninger om planlagte og pågående bygge- og anleggsarbeider til sentral informasjonstjeneste.

Offentlig organ som på grunn av sin virksomhet har opplysninger om nettoperatørers fysiske infrastruktur som nevnt i § 8 første ledd i elektronisk format, skal gi opplysningene til sentral informasjonstjeneste i elektronisk format dersom denne informasjonen ikke allerede er tilgjengelig gjennom den sentrale informasjonstjenesten.

Departementet kan gi forskrift om opplysningsplikt til sentral informasjonstjeneste eller unntak fra denne.

### **Kapittel 7. Avsluttende bestemmelser**

#### § 22 *Gebyr og sektoravgift*

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan kreve gebyr og sektoravgift av tilbydere av elektronisk kommunikasjonsnett og –tjeneste, jf. ekomloven § 1-5, til dekning av kostnadene knyttet til forvaltningen av denne lov, tilsyn, opprettelse og drift av tvisteløsningsorgan, og opprettelse og drift av sentral informasjonstjeneste.

Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om gebyr og sektoravgift.

#### § 23 *Innkrevning av tvangsmulkt, gebyr, sektoravgift mv.*

Endelig vedtak om gebyr og sektoravgift etter § 22 og tvangsmulkt etter § 19 er tvangsgrunnlag for utlegg.

Innkrevning av krav som nevnt i første ledd, kan pålegges Statens innkrevingsentral. Innkrevingsentralen kan også kreve inn utestående fordringer ved å stifte utleggspant for kravet dersom panterett kan gis rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til tredjeperson, jf. panteloven kapittel 5.

#### § 24 *Saksbehandlingsregler*

Når annet ikke er bestemt, gjelder lov om behandlingssåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) for behandling av saker etter denne lov.

#### § 25 *Endringer i andre lover*

Fra lovens ikrafttredelse gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon skal § 4-4 annet ledd lyde:

Myndigheten kan pålegge enhver kabeleier plikt til felles utnyttelse av kabler i bygning eller til første *tilkoblingspunkt* hvor dette er plassert utenfor bygning, når duplisering av slik infrastruktur er vanskelig å gjennomføre, eller ikke er samfunnsøkonomisk effektivt.

2. I lov 21. juni 1963 nr. 23 om vegar skal § 32 andre og nytt tredje ledd lyde:

*Departementet kan gi forskrift om vilkår for løyve, sakshandsaming, utgiftsdeling og gebyr i samband med løyve etter denne paragrafen og § 30.*

Dersom ein frist som er fastsett i eit vedtak om igangsetting og avslutning av leidningsarbeid, fjerning eller flytting av leidningar, eller istandsetting av veggrunn etter leidningsarbeid, er overskriden, kan vegstyresmakta gjere vedtak om tvangsmulkt. Vedtaket om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Departementet kan gi forskrift om fastsetjing, utrekning og ettergiving av tvangsmulkt.

### § 26 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

#### V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

**Presidenten:** Det voterer over lovens overskrift og loven i sin helhet.

#### V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

**Presidenten:** Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

#### Votering i sak nr. 5, debattert 31. mars 2020

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i straffeprosessloven og politiregisterloven mv. (behandling av overskuddsinformasjon fra kommunikasjonskontroll mv.) (Innst. 210 L (2019–2020), jf. Prop. 4 L (2019–2020))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

#### v e d t a k :

##### A.

##### L o v

om endringer i straffeprosessloven og politiregisterloven mv. (behandling av overskuddsinformasjon fra kommunikasjonskontroll mv.)

##### I

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) gjøres følgende endringer:

§ 202 a nytt tiende ledd skal lyde:

*Reglene i § 216 g gjelder tilsvarende så langt de passer.*

§ 202 c nytt åttende ledd skal lyde:

*Reglene i § 216 g gjelder tilsvarende så langt de passer.*

§ 216 g skal lyde:

§ 216 g. *Opplysninger innhentet ved kommunikasjonskontroll behandles etter reglene i politiregisterloven § 50 tredje ledd.*

*Opplysninger som retten etter reglene i §§ 117 til 120 og 122 ikke vil kunne kreve vedkommendes vitneforklaring om skal slettes, med mindre vedkommende mistenkes for en straffbar handling som kunne ha gitt selvstendig grunnlag for kontrollen.*

*§ 216 a annet ledd gjelder tilsvarende.*

§ 216 h første ledd skal lyde:

Kontrollutvalget skal føre kontroll med politiets og påtalemyndighetens behandling av saker etter dette kapittel og politiregisterloven § 50 tredje ledd. Dette gjelder likevel ikke saker som omfattes av lov om kontroll med etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste.

§ 216 i bokstav h, i og ny j skal lyde:

- h) for å gi underretning etter § 216 j,
- i) for at Politiets sikkerhetstjeneste kan utlevere opplysninger til Etterretningstjenesten dersom det er nødvendig for forebyggelses- og sikkerhetsmessige formål,
- j) i saker om erstatning etter kapittel 31.

## II

I lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven) skal § 50 nytt tredje ledd lyde:

*Opplysninger innhentet ved kommunikasjonskontroll som ikke er brukt i saken, skal sperres når saken er avgjort ved rettskraftig dom eller endelig henleggelsesbeslutning. Sperrede opplysninger kan benyttes ved begjæring om gjenåpning, ved gjenopptakelse av etterforskning, eller for å ivareta siktedes legitime interesser. Opplysninger som det etter straffeprosessloven § 216 g ikke er adgang til å beholde, skal slettes så snart som mulig. Bestemmelsen gjelder tilsvarende for opplysninger innhentet etter straffeprosessloven §§ 216 m og 216 o, og for opplysninger innhentet etter straffeprosessloven §§ 202 a og 202 c så langt den passer. Kongen gir i forskrift nærmere regler om sletting og bruk av sperrede opplysninger fra kommunikasjonskontroll.*

## III

I lov 21. juni 2013 nr. 86 om endringer i straffeprosessloven mv. oppheves i del I om endringer i lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker følgende: § 202 a nytt tiende ledd, § 202 c nytt åttende ledd, og endringen av § 216 g.

## IV

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

#### V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

**Presidenten:** Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

**Presidenten:** Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Videre var innstilt:

B.

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å samle reglene om behandling av overskuddsinformasjon fremmet i Prop. 4 L (2019–2020) i straffeprosessloven.

**Presidenten:** Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble mot 40 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.17.59)

*Votering i sak nr. 6, debattert 31. mars 2020*

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i tvisteloven (verdighensene) (Innst. 207 L (2019–2020), jf. Prop. 133 L (2018–2019))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

A.

L o v

om endringer i tvisteloven (verdighensene)

I

I lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister gjøres følgende endringer:

§ 6-2 annet ledd bokstav a skal lyde:

a) tvistesummen er minst kr 200 000, og begge parter har vært bistått av advokat,

§ 6-10 annet ledd skal lyde:

(2) Gjelder saken formuesverdier med tvistesum under kr 200 000, kan forlikrådet avsi dom når en av partene ber om det.

§ 10-1 annet ledd innledningen og bokstav a og b skal lyde:

(2) Ved småkravprosess behandles

- a) alle saker hvor tvistesummen er under kr 250 000,
- b) saker med tvistesum på kr 250 000 eller mer dersom partene samtykker i behandling etter småkravprosess, og retten beslutter dette, og

§ 10-5 annet ledd skal lyde:

(2) Når det ses bort fra merverdiavgift, kan kostnader etter første ledd bokstav d bare erstattes med inntil 20 prosent av sakens tvistesum, likevel alltid inntil kr 2 500 og aldri mer enn kr 50 000. Merverdiavgift av kostnad som er erstattet etter første punktum, kan erstattes når ikke sakens rettsforhold hovedsakelig skriver seg fra virksomhet hos parten som er merverdiavgiftspliktig.

§ 29-13 første ledd skal lyde:

(1) Anke over dom i en sak om formuesverdier kan ikke fremmes uten lagmannsrettens samtykke hvis ankegjensstandens verdi er mindre enn kr 250 000. Ved vurderingen av om samtykke skal gis, skal det blant annet tas hensyn til sakens karakter, de behov partene har for overprøving, og om det synes å være svakheter ved den avgjørelse som er anket, eller ved behandlingen av saken.

§ 29-13 tredje ledd skal lyde:

(3) Er avgjørelse etter første ledd ikke truffet før ankeforhandlingen, kan samtykke likevel nektes hvis det da viser seg at verdien av ankegjensstanden er mindre enn kr 250 000.

II

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

**Presidenten:** Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

**Presidenten:** Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Videre var innstilt:

B.

I

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at forlikrådene og konfliktrådene styrkes faglig, og at ordninger som bidrar til økt bruk av megling og konfliktløsning utenfor domstolene, styrkes.

II

Stortinget ber regjeringen iverksette konkrete tiltak for å få ned saksomkostningene, slik at risikoen for høye saksomkostninger for vanlige folk reduseres, heriblant legge til rette for en mer dommerstyrt prosess.

III

Stortinget ber regjeringen stille krav til domstolene om aktivt, i hver enkelt sak, å avgjøre om det har vært «rimelig å pådra kostnadene» ved fastsettelse av saksomkostningene.

**Presidenten:** Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.19.09)

*Votering i sak nr. 7, debattert 31. mars 2020*

Innstilling frå justiskomiteen om Samtykke til ratifikasjon av tilleggsprotokoll 20. februar 2008 om elektroniske fraktbrev (eCMR) til Genève-konvensjonen 19. mai 1956 om fraktavtaler ved internasjonal godsbe- fordring på veg (CMR) (Innst. 214 S (2019–2020), jf. Prop. 11 LS (2019–2020))

**Presidenten:** Under debatten er det satt frem i alt tre forslag. Det er forslagene nr. 1–3, fra Lene Vågslid på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag om et digitalt transportregister for all internasjonal godstrafikk, kombinerte transporter og kabotasjeturer i Norge.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at nye elektroniske fraktbrev som er planlagt i CRM-direktivet, gjøres obligatoriske.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om nødvendige regelendringer som kan sikre at det blir mulig å kreve inn bøter for brudd på tekniske krav

til kjøretøyet og kabotasjeregulverket når bruddet oppdages.»

Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble bifalt mot 30 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.20.05)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget samtykker til ratifikasjon av tilleggsprotokoll 20. februar 2008 om elektroniske fraktbrev (eCMR) til Genève-konvensjonen 19. mai 1956 om fraktavtaler ved internasjonal godsbe- fordring på veg (CMR).

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

*Votering i sak nr. 8, debattert 31. mars 2020*

Innstilling frå justiskomiteen om Endringer i vegfraktloven mv. (elektroniske fraktbrev) (Innst. 213 L (2019–2020), jf. Prop. 11 LS (2019–2020))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

I o v

om endringer i vegfraktloven mv. (elektroniske fraktbrev)

I

I lov 20. desember 1974 nr. 68 om vegfraktavtaler gjøres følgende endringer:

**I kapittel III skal overskriften foran § 7 lyde:**

**Fraktbrev.**

§ 7 annet og tredje ledd skal lyde:

Avtalen er gyldig og undergitt loven her, selv om fraktbrev ikke er *utferdiget* eller ikke har det foreskrevne innhold.

Skal godset lastes på flere kjøretøyer, eller dreier det seg om ulike godsslag eller atskilte partier, kan avsenderen eller fraktføreren kreve *utferdiget* særskilt fraktbrev for hvert kjøretøy, godsslag eller parti.

§ 8 skal lyde:

Ved internasjonal befording *utferdiges* fraktbrevet i tre original-eksemplar og undertegnes av avsenderen og fraktføreren. Det første eksemplar leveres avsenderen, det annet følger godset og det tredje beholdes av fraktføreren.

Ved innenriks befording skal fraktbrev i tilfelle *utferdiges* i flere eksemplar dersom avsenderen eller fraktføreren krever det. Fraktbrevet skal undertegnes av fraktføreren. Ett eksemplar skal leveres avsenderen.

*Utferdiges* fraktbrevet her i riket, kan underskrift på fraktbrevet være trykt eller erstattet med stempel. Ellers gjelder i så måte loven i det land der fraktbrevet *utferdiges*.

Overskriften Fraktbrevets innhold foran § 9 oppheves.

Ny § 8 a skal lyde:

*Ved avtale om bruk av elektronisk fraktbrev skal tilgang til opplysningene i det elektroniske fraktbrevet ha samme rettsvirkning som det å inneha et eksemplar av et fraktbrev på papir. Avsenderen kan likevel kreve at fraktføreren utsteder kvittering for varene og gir all informasjon som er nødvendig for å få tilgang til opplysningene i det elektroniske fraktbrevet og for å identifisere forsendelsen. Et elektronisk fraktbrev anses levert når mottakeren har fått tilgang til opplysningene i det.*

*Et elektronisk fraktbrev som er utferdiget i riket, anses undertegnet når det er signert med en pålitelig elektronisk signatur som sikrer at den er knyttet til det elektroniske fraktbrevet. Departementet kan i forskrift gi regler om hva som skal anses som en pålitelig elektronisk signatur, og om andre tillatte metoder for elektronisk autentisering. Ellers gjelder reglene i den staten fraktbrevet er utferdiget, såfremt denne staten er tilsluttet tilleggsprotokoll 20. februar 2008 om elektroniske fraktbrev til Genèvekonvensjonen 19. mai 1956 om fraktavtaler ved internasjonal godsbefordring på veg.*

*Elektroniske fraktbrev skal utferdiges slik at fraktbrevets originale innhold bevares, samtidig som enhver senere endring kan spores. Partene skal innta i fraktbrevet en avtalt fremgangsmåte for bruk av elektroniske fraktbrev i samsvar med reglene i denne loven og som dessuten ivaretar fraktbrevets egenart og innholdets integritet.*

§ 9 første ledd innledningen skal lyde:

*Utferdiges* fraktbrev ved innenriks befording, skal dette inneholde opplysning om:

Overskriften Ansvar for fraktbrevets innhold foran § 11 oppheves.

§ 12 første til tredje ledd skal lyde:

Er fraktbrevet *utferdiget*, skal fraktføreren ved overtakelsen av godset undersøke om opplysninger i fraktbrevet om stykketall, merker og nummer er riktige. Kan dette ikke med rimelige midler gjøres, eller er det grunn til å dra opplysningenes riktighet i tvil, skal han føre grunnlagt forbehold inn i fraktbrevet.

Fraktføreren skal også undersøke godsets og pakningens synlige tilstand og i tilfelle grunnleggende forbehold han tar inn i fraktbrevet. Er det ved innenriks befording ikke *utferdiget* fraktbrev, skal fraktføreren, for så vidt forholdene ikke tilsier annet, undersøke godsets og pakningens synlige tilstand og underrette avsenderen om de forbehold han finner å måtte ta.

Forbehold som nevnt i første og annet ledd binder ikke avsenderen, med mindre han uttrykkelig har godkjent dem i fraktbrevet eller ved innenriks befording når fraktbrev ikke er *utferdiget* i annen uttrykkelig erklæring.

§ 17 annet og tredje ledd skal lyde:

Avsenderens råderett opphører når mottakeren gjør bruk av sin rett etter § 20 første ledd eller, ved internasjonal befording, når det annet eksemplar av fraktbrevet leveres til ham. Fra da av skal fraktføreren rette seg etter mottakerens påbud.

Retten til å rå over godset tilkommer likevel mottakeren allerede fra det tidspunkt da fraktbrev utferdiges, dersom avsenderen *inntar bestemmelse* om dette i fraktbrevet.

§ 18 fjerde ledd skal lyde:

Ved internasjonal befording må avsender eller, i tilfelle som nevnt i § 17 tredje ledd, mottaker som vil utøve sin rett til å rå over godset, *framvise* det første eksemplar av fraktbrevet påført de nye forholdsordrer.

§ 19 skal lyde:

Unnlater fraktføreren å etterkomme forholdsordre som han etter §§ 17 og 18 plikter å følge, eller etterkommer han ved internasjonal befording slik ordre uten å kreve *framvist* det første eksemplar av fraktbrevet, blir han ansvarlig for skade som derved voldes.

§ 20 første og annet ledd skal lyde:

Når godset er kommet til bestemmelsesstedet, kan mottakeren kreve at fraktføreren mot kvittering utleverer godset, samt ved internasjonal befording *leverer* det annet eksemplar av fraktbrevet. Fastslås det at godset er gått tapt, eller er det ikke kommet fram ved utløpet av den frist som er nevnt i § 27 annet ledd, kan mottakeren i eget navn gjøre gjeldende de rettigheter som følger av fraktavtalen.

Ved innenriks befording har mottakeren rett til å få *levert* fraktbrevseksemplar som er *utferdiget* til ham.

§ 23 første ledd skal lyde:

Foreligger det etter godsets framkomst til bestemmelsesstedet, hindring for utlevering, skal fraktføreren innhente forholdsordre fra avsenderen. Nekter mottakeren ved internasjonal befordring å ta imot godset, kan avsenderen rå over det uten å *framvise* det første eksemplar av fraktbrevet.

## II

I lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten skal § 430 første ledd innledningen lyde:

Reglene i §§ 411 til 417, § 418 d, §§ 419 til 429 og § 501 første ledd nr. 4 til 6 kan ikke ved forhåndsavtale fravikes til skade for passasjeren.

## III

1. Endringene i del I gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Endringene i del II trer i kraft straks.
3. Endringene i del I gjelder bare for avtaler om elektroniske fraktbrev som inngås etter at loven har trådt i kraft. Departementet kan gi nærmere overgangsregler.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

**Presidenten:** Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

**Presidenten:** Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

*Votering i sak nr. 9, debattert 31. mars 2020*

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Utenriksdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Samferdselsdepartementet og Finansdepartementet, samt endringer i skatter, avgifter og toll 2020 (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet) (Innst. 216 S (2019–2020), jf. Prop. 67 S (2019–2020))

**Presidenten:** Under debatten er det satt frem i alt 39 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–11, fra Une Bastholm på vegne av Miljøpartiet De Grønne og Rødt
  - forslagene nr. 13–38, fra Bjørnar Moxnes på vegne av Rødt
  - forslagene nr. 39 og 40, fra Une Bastholm på vegne av Miljøpartiet De Grønne
- Det voteres over forslagene nr. 17, 22, 37 og 38, fra Rødt.

Forslag 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å bruke Husleie-loven § 4-6 om å fastsette maksimalsatser for bestemte leieforhold til 50 pst. reduksjon fra nivået 1. mars 2020, for utleieselskap og utleierye med over 2 sekundærboliger.»

Forslag 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å sikre at alle kommuner innvilger utsettelse på innbetaling av kommunale avgifter for de som ber om det. Staten garanterer for tapte inntekter og sikrer likviditeten gjennom økte skjønnsmidler.»

Forslag 37 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å bruke Husleie-lovens § 4-6 om å fastsette maksimalsatser for bestemte leieforhold til 50 pst. reduksjon fra nivået 1. mars 2020, for bedrifter som omfattes av statens krisepakker.»

Forslag 38 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med kompensasjonsordningen til bedrifter komme tilbake med forslag som sikrer at utleierye av næringseiendom bidrar til å lette utgiftene for bedriftene som blir omfattet.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Rødt ble mot 1 stemme ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 20.21.46)

**Presidenten:** Det voteres over forslagene nr. 13–16, 18–21 og 23–36, fra Rødt.

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen aktivt oppfordre bankene til å raskt redusere utlånsrenten i samme størrelsesorden som styringsrenten.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fastsette forskrift som krever at banker og forsikringsforetak inntil videre ikke betaler utbytte, i tråd med Finanstilsynets tilrådning.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen bruke anledningen staten har som eier i DNB til å legge fram forslag til behandling på den kommende generalforsamlin-



gen om at banken inntil videre ikke skal betale ut utbytte til sine aksjonærer.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen redusere normrenten, som danner grunnlaget for utlånsrenten i Husbanken, Lånekassa og Statens pensjonskasse, i samme størrelsesorden som reduksjonen av styringsrenten, slik at det får effekt så raskt som mulig.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen midlertidig redusere gebyrer og salærer forbundet med inkassosaker, herunder kraftig redusert inkassosats, fjerne anledningen til å ilegge tungt salær, redusert skrivesalær og redusert gebyr for begjæring om utlegg.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen la de helt permitterte og dagpengemottakere få delta på bedriftsintern opplæring og annen kompetanseheving. Permitterte og arbeidsledige må kunne fullføre utdanning eller ta etterutdanning, uten å miste retten til dagpenger.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart sette av 2 mrd. kroner til skjønnsmidler og 8 mrd. kroner til rammetilskudd så kommunene kan dekke ekstraordinære utgifter som følge av pandemien.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen garantere at ingen norske kommuner skal bli satt under statlig økonomiforvaltning som følge av regnskapsunderskudd som kan relateres til koronapandemien.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest legge fram forslag som er nødvendige for å ivareta intensjonen i anmodningsvedtak nr. 421 (2019–2020) av 19. mars 2020.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennom regionale utviklingsmidler sørge for opprettelse/styrkning av kommunale næringsfond for å stimulere omstilling og videreutvikling i lokale bedrifter.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gi inntektssikring, gjennom kommunen eller andre egnede statlige forvaltningsorgan, for tilkallingsvikarer, midlertidig ansatte, studenter og andre uten fast jobb og inntekt, som ikke har tilstrekkelig opptjening, basert på vaktlister eller gjennomsnittlig inntekt for de siste 1 eller 3 månedene.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at personer som er i karenstid eller har søkt om gjenopptak av

AAP etter fullført karenstid automatisk får innvilget gjenopptak av ytelsen.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at utenlandske arbeidstakere med dagpengerettigheter i Norge får innvilget stønaden de har krav på, selv om de har blitt sittende fast i utlandet.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at VTA-ansatte, arbeidstakere hos arbeidsgiver med lønnstilskudd og tiltaksdeltakere fortsatt mottar lønn og ytelser. Tiltaksarrangører kompenseres.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at de som permitteres ikke kastes ut av pensjonsordningen.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide maksimal permitteringslengde til 52 uker.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gi offentlige oppdrag og økte tilskudd til norsk leverandørindustri og verft innen blant annet:

1. Vedlikehold på skip i offentlig eie.
2. Bygging av lavutslippsferger.
3. Framskynde planlagt utbedring av havner.
4. Ettermontering/oppgradering av miljøteknologi på skip.
5. Plugging av oljebrønner.
6. Nye havmerder for oppdrett.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen kartlegge offentlige oppdrag til norsk leverandørindustri og verft som kan planlegges, oppskaleres og forseres og komme raskt tilbake til Stortinget med forslag til prosjekter.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber regjeringen framskynde offentlige prosjekter innen bygg og anlegg og fortsette alle offentlige prosjekter som er forsvarlige.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre flere lærlingplasser og styrke fagopplæringen for å dekke arbeidskraftmangel.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med partene i arbeidslivet legge til rette for og ta aktivt i bruk forpliktende avtaler om lån av arbeidskraft mellom bedriftene, tilsvarende ordningen med arbeidsleie mellom entreprenører i Oslo, og ordninger som gjør at permitterte kan bidra i andre sektorer med arbeidskraftmangel.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med økte tilskudd til regionale utviklingsmidler og kommunale næringsfond.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

**Kari Elisabeth Kaski (SV)** (fra salen): Sosialistisk Venstreparti skal støtte noen av forslagene.

**Presidenten:** Det burde ha vært varslet tidligere. Vi kan legge inn en merknad ved de forslagene som Sosialistisk Venstreparti støtter. Er det i orden for representanten Kari Elisabeth Kaski at det gjøres etterskuddsvis?

Forslag nr. 39 lyder:

«I statsbudsjettet for 2020 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2410		Statens lånekasse for utdanning	
	70	Utdanningsstipend, overslagsbevilgning, økes med..... fra kr 3 552 532 000 til kr 7 152 532 000	3 600 000 000

»

Forslag nr. 40 lyder:

«I statsbudsjettet for 2020 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
5521		Merverdiavgift	
	70	Merverdiavgift, reduseres med ..... fra kr 324 010 000 000 til kr 323 570 000 000	440 000 000

»

**V o t e r i n g :**

Forslagene fra Miljøpartiet De Grønne ble mot 1 stemme ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.23.28)

**Presidenten:** Det voterer over forslagene nr. 1–11, fra Miljøpartiet De Grønne og Rødt.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget foreslår at alle studenter gis et tilbud om et stipend tilsvarende 31 200 kroner til studenter som trenger det som følge av inntektsbortfall på grunn av koronautbruddet. De som i etterkant ikke kan dokumentere inntektstap, vil få omgjort stipendet til et lån.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber om at regjeringen følger nøye med på situasjonen til deltidsarbeidende studenter som har tapt vesentlig inntekt, og komme tilbake med en mer rettferdig ordning tilpasset den enkeltes inntektstap så snart som mulig.»

Forslag nr. 3 lyder:

**Kari Elisabeth Kaski (SV)** (fra salen): Ja.

**Presidenten:** Takk.

**V o t e r i n g :**

Forslagene fra Rødt ble mot 2 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 20.23.06)

**Presidenten:** Det voterer over forslagene nr. 39 og 40, fra Miljøpartiet De Grønne.

«Stortinget ber regjeringen etablere en kompensasjonsordning for kollektiv- og fergeselskaper, som kompenserer bortfall av billettinntekter som følge av de tiltak myndighetene har satt inn, gjennom statlig erstatning/tilskudd direkte til fylkeskommunene eller de fylkeskommunale administrasjonsselskapene, og komme tilbake til Stortinget med et forslag i god tid før revidert nasjonalbudsjett 2020 legges fram.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Endringene under V (redusere laveste merverdiavgiftssats fra 12–7 pst.) trer i kraft 1. april 2020 og gjelder til og med 31. desember 2020.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å gi virksomheter som faller inn under kulturelle tjenesteleverandører, og som i dag er unntatt fra momsplikt, rett til å be om å bli fritatt fra momsplikt, slik at de kan få fradrag for momsutgifter. Dette skal i første omgang gjelde fra 1. januar 2020 frem til 31. desember 2020.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget så snart som mulig med forslag til økte bevilgninger til NVEs arbeid med flom- og skredforebygging.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget så snart som mulig med forslag til økte bevilgninger til Enovas arbeid for en grønn omstilling og elektrifisering av Norge.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget så snart som mulig med forslag til økte bevilgninger til fylkeskommunene, øremerket investeringer i utslippsfri og lavutslipp kollektivtransport som ferger og hurtigbåter, samt økte bevilgninger til riksveifergetjenester.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå virkemiddelapparatet for støtte til ENØK-investeringer i bolig og næringsbygg og legge frem forslag om forsterkede incentiver for slike investeringer.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå virkemiddelapparatet for støtte til installasjon av solenergianlegg i boliger og næringsbygg, og legge frem forslag om forsterkede incentiver for slike investeringer.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen øke innsatsen for vedlikeholdsarbeid på vei og jernbane og komme tilbake til Stortinget med forslag om dette.»

#### Votering:

Forslagene fra Miljøpartiet De Grønne og Rødt ble mot 2 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.23.39)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

#### vedtak:

A.

I

I statsbudsjettet for 2020 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
160		Helse	
	70	Helse, kan overføres, økes med fra kr 3 410 686 000 til kr 3 610 686 000	200 000 000
258		Tiltak for livslang læring	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, økes med fra kr 233 376 000 til kr 383 376 000	150 000 000
325		Allmenne kulturformål	
	77	(NY) Kompensasjonsordninger for arrangører på kultur-, frivillighets- og idrettsfeltet, bevilges med	1 000 000 000
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter, økes med fra kr 18 642 616 000 til kr 18 874 616 000	232 000 000
453		Sivil klareringsmyndighet	
	1	Driftsutgifter, økes med fra kr 32 527 000 til kr 39 527 000	7 000 000
455		Redningstjenesten	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten, økes med fra kr 56 819 000 til kr 66 819 000	10 000 000
457		Nasjonale sikkerhetsmyndighet	
	1	Driftsutgifter, økes med fra kr 370 306 000 til kr 375 306 000	5 000 000
480		Svalbardbudsjettet	
	50	Tilskudd, økes med fra kr 385 808 000 til kr 392 808 000	7 000 000
541		IT- og ekompolitikk	
	60	Bredbåndsutbygging økes med	150 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		fra kr 256 142 000 til kr 406 142 000	
553		Regional- og distriktsutvikling	
	74	Klynger og innovasjon, økes med fra kr 215 954 000 til kr 265 954 000	50 000 000
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling	
	73	Merkur, kan overføres, økes med fra kr 59 409 000 til kr 89 409 000	30 000 000
571		Rammetilskudd til kommuner	
	60	Innbyggertilskudd, økes med fra kr 137 050 768 000 til kr 140 800 768 000	3 750 000 000
	64	Skjønnstilskudd, kan nyttes under kap. 572, post 64, økes med fra kr 1 334 000 000 til kr 1 484 000 000	150 000 000
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner	
	60	Innbyggertilskudd, økes med fra kr 37 010 708 000 til kr 38 260 708 000	1 250 000 000
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	70	Bostøtte, overslagsbevilgning, økes med fra kr 2 842 343 000 til kr 3 342 343 000	500 000 000
701		E-helse, helseregistre mv.	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, økes med fra kr 486 537 000 til kr 566 537 000	80 000 000
732		Regionale helseforetak	
	70	Særskilte tilskudd, kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75, økes med fra kr 945 110 000 til kr 990 110 000	45 000 000
740		Helsedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, økes med fra kr 27 441 000 til kr 35 441 000	8 000 000
865		Forbrukerpolitiske tiltak	
	71	(NY) Tilskudd til Reisegarantifondet, bevilges med	102 000 000
919		Diverse fiskeriformål	
	75	Tilskudd til næringstiltak i fiskeriene, kan overføres, økes med fra kr 17 000 000 til kr 22 000 000	5 000 000
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd til forskning, økes med fra kr 2 089 400 000 til kr 2 339 400 000	250 000 000
950		Forvaltning av statlig eierskap	
	54	Risikokapital, Investinor AS, økes med fra kr 50 000 000 til kr 400 000 000	350 000 000
	91	Kapitalinnskudd, Investinor AS, økes med fra kr 92 000 000 til kr 742 000 000	650 000 000
1320		Statens vegvesen	
	22	Drift og vedlikehold av riksveier, kan overføres, kan nyttes under post 29 og post 30, økes med fra kr 6 431 800 000 til kr 7 031 800 000	600 000 000
	72	Kjøp av riksveiferjetjenester, kan overføres, økes med fra kr 1 487 900 000 til kr 1 537 900 000	50 000 000
1352		Jernbanedirektoratet	
	71	Kjøp av infrastrukturtjenester - drift og vedlikehold, kan overføres, kan nyttes under post 72, post 73 og post 74, økes med	200 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		fra kr 8 677 500 000 til kr 8 877 500 000	
1360		Kystverket	
	30	Nyanlegg og større vedlikehold, <i>kan overføres, økes med</i>	100 000 000
		fra kr 249 300 000 til kr 349 300 000	
1420		Miljødirektoratet	
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing, <i>kan overføres, økes med</i>	100 000 000
		fra kr 187 832 000 til kr 287 832 000	
1645		Statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter	
	23	(NY) Spesielle driftsutgifter til administrasjon av statlig garantiordning for små og mellomstore bedrifter, <i>bevilges med</i>	10 000 000
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72, økes med</i>	100 000 000
		fra kr 220 000 000 til kr 320 000 000	
1830		Forskning og næringsutvikling	
	50	Overføring til Norges forskningsråd, <i>økes med</i>	130 000 000
		fra kr 760 000 000 til kr 890 000 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning	
	72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning, økes med</i>	40 089 000
		fra kr 1 339 845 000 til kr 1 379 934 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning, økes med ...</i>	1 000 000 000
		fra 787 385 000 til 1 787 385 000	
	90	Økt lån og rentegjeld, <i>overslagsbevilgning, økes med</i>	2 083 500 000
		fra kr 30 728 717 000 til kr 32 812 217 000	
2412		Husbanken	
	90	Nye lån, <i>overslagsbevilgning, økes med</i>	1 374 000 000
		fra kr 14 810 000 000 til kr 16 184 000 000	
2421		Innovasjon Norge	
	50	Innovasjon - prosjekter, fond, <i>økes med</i>	3 720 000 000
		fra kr 495 000 000 til kr 4 215 000 000	
	76	Miljøteknologi, <i>kan overføres, økes med</i>	184 500 000
		fra kr 565 500 000 til kr 750 000 000	
2427		Kommunalbanken AS	
	90	(NY) Aksjekapital, <i>bevilges med</i>	750 000 000
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning, økes med</i>	13 555 000 000
		fra kr 9 689 800 000 til kr 23 244 800 000	
2650		Sykepenger	
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning, økes med</i>	4 750 000 000
		fra kr 39 890 000 000 til kr 44 640 000 000	
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning, økes med</i>	400 000 000
		fra kr 1 460 000 000 til kr 1 860 000 000	
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbevilgning, økes med</i>	11 850 000 000
		fra kr 1 100 000 000 til kr 12 950 000 000	
2651		Arbeidsavklaringspenger	
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning, økes med</i>	540 000 000
		fra kr 28 489 000 000 til kr 29 029 000 000	
5312		Husbanken	
	90	Avdrag, <i>økes med</i>	9 000 000
		fra kr 12 710 000 000 til kr 12 719 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
5501		Skatter på formue og inntekt	
	70	Trinnskatt, formuesskatt mv. fra personlige skattytere, reduseres med fra kr 80 500 000 000 til kr 80 486 000 000	14 000 000
	72	Fellesskatt mv. fra personlige skattytere, reduseres med fra kr 119 000 000 000 til kr 118 944 000 000	56 000 000
	74	Selskapsskatter mv. fra upersonlige skattytere utenom petroleum, økes med fra kr 86 330 000 000 til kr 86 350 000 000	20 000 000
5521		Merverdiavgift	
	70	Merverdiavgift, reduseres med fra kr 324 010 000 000 til kr 323 470 000 000	540 000 000
5615		Husbanken	
	80	Renter, økes med fra kr 3 386 000 000 til kr 3 400 000 000	14 000 000
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning	
	80	Renter, økes med fra 5 120 420 000 til 5 160 509	40 089 000
5700		Folketrygdens inntekter	
	71	Trygdeavgift, reduseres med fra kr 156 500 000 000 til kr 156 470 000 000	30 000 000

## II

*Tilsagnsfullmakt*

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd til International Finance Facility for Immunisation II (IFFIm II) med inntil 2 mrd. kroner i perioden 2021–2030 under kap. 160 Helse, post 70 og fravike stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetaling av tilskudd før det er behov for å dekke de aktuelle utgiftene og bruke tilskudd som sikkerhet for lån. Tilsagnet skal finansiere epidemi- og pandemibekjempelse gjennom Den globale koalisjonen for forebygging av epidemier og pandemier CEPI.

## III

*Fullmakt til overskridelse*

Stortinget samtykker i at Barne- og familiedepartementet i 2020 kan overskride bevilgningen på kap. 865, post 71 med inntil 200 mill. kroner i den utstrekning behovet for tilskudd til Reisegarantifondet for å dekke forpliktelser etter pakkereiseloven overstiger bevilgningen på posten.

## IV

*Utlånsfullmakt*

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye landsdekkende innovasjonslån innenfor en ramme på 3 000 mill. kroner.

*Forslag til vedtak om endring i Stortingets vedtak om endring i Stortingets vedtak om merverdiavgift (kap. 5521 post 70)*

## V

I Stortingets vedtak 21. mars 2020 om endring i Stortingets vedtak 13. desember 2019 om merverdiavgift gjøres følgende endringer:

§ 4 skal lyde

§ 4. *Redusert sats med 6 pst.*

Merverdiavgift svares med 6 pst. av omsetning og uttak av tjenester som gjelder

- persontransport mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-3,
- transport av kjøretøy på fartøy som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-4,
- utleie av rom i hotellvirksomhet mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-5,
- rett til å overvære kinoforestillinger som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-6,
- kringkastingstjenester som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-7,
- adgang til utstillinger i museer mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-9,
- adgang til fornøylesparker mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-10,
- rett til å overvære idrettsarrangementer mv. som nevnt i merverdiavgiftsloven § 5-11.

## VI

Endringene under V trer i kraft 1. april 2020 og gjelder til og med 31. oktober 2020.

**Presidenten:** Miljøpartiet De Grønne har varslet subsidiær støtte til innstillingen.

## V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

## B.

## I

Stortinget ber regjeringen innføre en midlertidig ordning med startavskrivning for saldogruppe d (bl.a. for industri) fra 20 til 30 pst., og ber regjeringen komme tilbake med dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020.

## II

Stortinget ber regjeringen etablere en egen midlertidig skattemessig saldogruppe for skip (utenfor tonnageskatteordningen) i nærskipfart, med en avskrivningssats på 20 pst., og ber regjeringen komme tilbake med dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020.

## III

Stortinget ber regjeringen komme tilbake senest innen utgangen av april med forslag om å gjeninnføre det tidligere fritaket for CO<sub>2</sub>-avgift for ikke-kvotepliktig sektor for elektrolyse og metallurgiske prosesser for industrien, og inngå en avtale der industrien går med på en gradvis opptrapping over en fireårsperiode.

## IV

Stortinget ber regjeringen utsette innbetaling av særavgifter for drivstoffbransjen til juni 2020.

## V

Stortinget ber regjeringen utsette innbetaling av særavgifter for bryggerinæringen til juni 2020.

## VI

Stortinget ber regjeringen vurdere behovet for utsettelse av innbetalinger for andre særavgifter.

## VII

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag om en ny modell for opsjonsbeskatning for opp-

startselskaper, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020.

## VIII

Stortinget ber regjeringen om å komme tilbake med en vurdering av ytterligere forbedringer i inntekts-sikringsordningene senest i revidert nasjonalbudsjett 2020.

## IX

Stortinget ber regjeringen øke Husbankens låneramme midlertidig med 5 mrd. kroner og sikre flere tilgang til blant annet startlån, samt vurdere ytterligere utvidelse ved behov og ber regjeringen komme tilbake til de budsjettmessige konsekvensene i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020.

## X

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en midlertidig økning av inntektsgrensen i bostøtteordningen til 31. oktober 2020, innenfor et samlet proveny på 500 mill. kroner.

## XI

Stortinget ber regjeringen sikre at forskyvning av inntekt, og dermed midlertidig inntektsøkning, som følge av de midlertidige korona-tiltakene ikke går til fradrag i bostøtten, og fremme eventuelle forslag som er nødvendig for å sikre dette. Bostøtte som er utbetalt i påvente av senere ytelse, må også avregnes mot senere utbetalinger.

## XII

Stortinget ber regjeringen foreslå en ordning som innebærer 1 mrd. kroner til konvertering av ekstralån til stipend for studenter som kan dokumentere inntektsbortfall.

## XIII

Stortinget ber regjeringen i samarbeid med partene i arbeidslivet, vurdere en midlertidig endring av dagpengeregulverket. Endringene skal gi adgang til å ta utdanning og opplæring under permittering og ved arbeidsledighet i større grad enn i dag. Endringene forutsetter at fleksibiliteten i arbeidsmarkedet opprettholdes. Mottakere av dagpenger ved oppsigelse har plikt til å prioritere pliktene etter reglene i folketrygdloven § 4-5, for fortsatt rett til dagpenger.

## XIV

Stortinget ber regjeringen gå i dialog med høyere utdanningssektoren, inkludert høyere yrkesfaglig utdanning, for å kartlegge hvor raskt sektoren kan ha ledig ka-

pasitet for nye studenter, og kortere moduler i den perioden arbeidstakere er permittert.

## XV

Stortinget ber regjeringen se på muligheten av raskt å foreslå nødvendige lovendringer slik at fagskolene kan tilby kurs av kortere varighet.

## XVI

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag som sikrer flyt i opplæringsløpet for lærlinger og at nye lærekontrakter blir tegnet, senest innen revidert nasjonalbudsjett for 2020.

## XVII

Stortinget ber regjeringen i samarbeid med arbeidslivets parter komme raskt tilbake med et konkret forslag til kompetansehevingstiltak med en ramme på 150 mill. kroner.

## XVIII

Stortinget ber regjeringen i samråd med KS komme tilbake til Stortinget med en endelig modell for hvordan tiltakspakken for aktivitetsfremmende tiltak fordeles.

## XIX

Stortinget ber regjeringen sørge for at offentlige anbud innen vei, jernbane og farled utformes slik at norske aktører har en reell mulighet til å konkurrere om prosjektene, forutsatt at dette ikke medfører økte kostnader ved prosjektene, blant annet når det gjelder størrelse på kontraktene, og det må stilles krav til kunnskap om norske forhold, klima og topografi der dette er relevant for oppdraget, samt krav til norske lønns- og arbeidsvilkår og bruk av lærlinger og egne ansatte på byggeplassen.

## XX

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en oversikt over mulig forsert vedlikehold på vei og jernbane.

## XXI

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en oversikt over samferdselsprosjekter innen vei, jernbane og farled som ev. kan forseres.

## XXII

Stortinget ber regjeringen vurdere forsert utbygging av studentboliger.

## XXIII

Stortinget ber regjeringen vurdere å oppfordre kommunene til å igangsette planlagte vedlikeholdsprosjekt på offentlige bygg.

## XXIV

Stortinget ber regjeringen vurdere å foreslå bevilgninger knyttet til forskning og utvikling, samt satsinger som kan underbygge det grønne skiftet.

## XXV

Stortinget ber regjeringen som en oppfølging av strategien for grønn skipsfart doble rammen for oppfølging av handlingsplanen for grønn skipsfart med 100 mill. kroner, og legge til et finansieringsprogram for nærskipsflåten senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020.

## XXVI

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020 komme tilbake med forslag til hvordan det offentlige kan sette i gang utviklingskontrakter for nullutslipps hurtigbåter.

## XXVII

Stortinget ber regjeringen fremskynde en investeringsbeslutning for karbonfangst og -lagring og presentere denne senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020 i forbindelse med statsbudsjettet 2021, samt sette i gang utredning av karbonfangst for forbrenningsanleggene i Bergen, Trondheim og Stavanger.

## XXVIII

Stortinget ber om at regjeringen kommer tilbake med forslag til en krisepakke til vedlikehold og investeringsprosjekter for å bidra til aktivitet i bl.a. bygge- og anleggsbransjen.

## XXIX

Stortinget ber regjeringen komme tilbake, senest i statsbudsjettet for 2021, med en utredning og mulige finansieringsmodeller som kan sikre utbygging og realisering av prosjekter innenfor flytende havvind.

## XXX

Stortinget ber regjeringen vurdere ulike virkemidler og fremme forslag som kan stimulere til investeringer i olje- og gassindustrien og i norsk leverandørindustri senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020.

## XXXI

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til flere klimatiltak på norsk sokkel, senest innen revidert nasjonalbudsjett 2020, som også har potensiale til å utløse flere muligheter for norsk leverandørindustri.



## XXXII

Stortinget ber regjeringen i samarbeid med nærin-  
gen vurdere å gjennomføre tiltak som stimulerer til økt  
norsk plantebasert matproduksjon og selvforsyning i  
inneværende år. Staten må herunder vurdere å stille  
med garantier slik at næringsen ikke blir økonomisk ska-  
delidende ved eventuell overproduksjon av enkelte  
planteprodukter.

## XXXIII

Stortinget ber regjeringen, sammen med partene i  
arbeidslivet, sikre nok arbeidskraft til jordbruket slik at  
matforsyningen og beredskapen for befolkningen sik-  
res. Det forutsettes at man sikrer ordnede lønns- og  
arbeidsforhold innen landbruket.

## XXXIV

Stortinget ber regjeringen redusere til 1/3 på for-  
skuddsbetaling av autopass på ferger og bom.

## XXXV

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det i  
særlige tilfeller under lånegarantiordningen bør gis lån  
som overstiger 50 mill. kroner.

## XXXVI

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en  
bredere vurdering av innretningen av lånegarantiord-  
ningen.

## XXXVII

Stortinget ber regjeringen vurdere om konkursrettslige  
tiltak kan redusere risikoen for unødige konkurser i le-  
vedyktige virksomheter med akutte likviditetsproble-  
mer som følge av utbruddet av korona-viruset.

**Presidenten:** Det voterer først over B III, XXIX og  
XXXI.

Miljøpartiet De Grønne har varslet at de vil stemme  
imot.

## V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt mot 1 stemme.  
(Voteringsutskrift kl. 20.24.05)

**Presidenten:** Det voterer over resten av B.

## V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

## Votering i sak nr. 10, debattert 31. mars 2020

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i verdi-  
papirhandelloven (forskriftshjemmel om tilbudsprisen  
ved pliktige brudd) og pakkereiseloven (forskriftshjem-  
mel om forlengelse av frist for tilbakebetaling) (Innst.  
217 L (2019–2020), jf. Prop. 68 L (2019–2020))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre føl-  
gende vedtak til

## I o v

om endringer i verdipapirhandelloven (forskriftshjem-  
mel om tilbudsprisen ved pliktig tilbud) og lov om  
endringer i pakkereiseloven (forskriftshjemmel om for-  
lengelse av frist for tilbakebetaling)

## I

I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres føl-  
gende endringer:

§ 6-10 fjerde ledd annet punktum skal lyde:  
*Departementet kan i forskrift gi regler om tilbudsprisen,  
herunder regler om at tilbudsmyndigheten etter nærmere  
angitte vilkår kan endre prisen som følger av første punk-  
tum.*

Nåværende annet punktum blir nytt tredje punktum.  
Nytt tredje punktum oppheves.

## II

I lov 15. juni 2018 nr. 32 om pakkereiser og reisegaranti  
mv. gjøres følgende endringer:

§ 24 nytt andre og tredje ledd skal lyde:  
*Kongen kan i forskrift fastsette at 14-dagers fristen  
kan forlenges. Denne bestemmelsen går i konflikt foran  
EØS-loven § 2.*

*Andre ledd oppheves etter tre måneder, med mindre  
Kongen har besluttet forlengelse.*

## III

1. Loven trer i kraft straks. Opphevelsen av verdipapir-  
handelloven § 6-10 fjerde ledd nytt tredje punktum  
trer likevel i kraft fra den tid Kongen bestemmer.
2. Departementet kan gi nærmere overgangsregler.

## V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

**Presidenten:** Det voterer over lovens overskrift og  
loven i sin helhet.

**Votering:**

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

**Presidenten:** Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 20.25.



